

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Financial Management of the Educational Institutions Providing Institutional
and Protective Care

Student: Bc. Irena Václavíková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Irena Václavíková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Hospodaření školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy**
Financial Management of the Educational Institutions Providing
Institutional and Protective Care

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Organizace, správa a zásady financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v ČR
 3. Analýza finančního hospodaření příspěvkových organizací Výchovný ústav Ostrava - Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava - Kunčičky
 4. Zhodnocení finančního hospodaření organizací
 5. Návrhy a doporučení ke zlepšení finančního zajištění školských zařízení
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

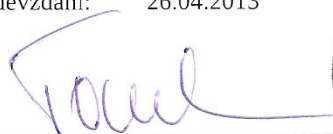
- KATZOVÁ, Pavla. *Školský zákon s komentářem*. Praha: ASPI, a. s., 2009. 780 s. ISBN 978-80-7357-412-3.
- MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví daně*. 11. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.
- OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK et al. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **PhDr.Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

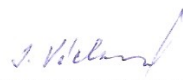

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení o samostatném vypracování diplomové práce

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 24. dubna 2013

.....
Bc. Irena Václavíková

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce PhDr. Mgr. Haně Fachinelli, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

1 Úvod.....	4
2 Organizace, správa a zásady financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v ČR.....	6
2.1 Vymezení školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	6
2.2 Organizace a správa školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	10
2.3 Financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	22
2.3.1 Zásady financování, školský rejstřík	22
2.3.2 Finanční normativy	24
3 Analýza finančního hospodaření příspěvkových organizací Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky	28
3.1 Příspěvková organizace VÚ Ostrava – Hrabůvka.....	30
3.1.1 Analýza hospodaření příspěvkové organizace VÚ Ostrava – Hrabůvka	31
3.2 Příspěvková organizace DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky.....	44
3.2.1 Analýza hospodaření příspěvkové organizace DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky	46
4 Zhodnocení finančního hospodaření organizací.....	59
4.1 Příspěvková organizace VÚ Ostrava – Hrabůvka.....	59
4.2 Příspěvková organizace DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky.....	61
4.3 Srovnání hospodaření organizací	63
5 Návrhy a doporučení ke zlepšení finančního zajištění školských zařízení	67
5.1 Návrhy a doporučení na zvýšení výnosů.....	67
5.2 Návrhy a doporučení na snížení nákladů	70
6 Závěr.....	72
Seznam použité literatury.....	75
Seznam zkratk	78
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	

1 Úvod

Tématem diplomové práce je hospodaření školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, a to jak z pohledu teoretického, čili obecného, tak z pohledu praktického na konkrétním příkladu. **Cílem** diplomové práce je na základě analýzy finančního hospodaření dvou školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, zhodnotit finanční hospodaření a navrhnout zlepšení finančního zajištění těchto zařízení.

Školskými zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy, ve kterých bude analýza finančního hospodaření provedena, jsou Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky. Tato zařízení byla vybrána z toho důvodu, že se jedná o nejčastěji se vyskytující právní formu existence školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Hlavním posláním obou organizací je postupné naplňování úkolů, které vyplývají z právní normy, tj. zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů a z prováděcích vyhlášek k citovanému zákonu.

V souladu s výše uvedeným cílem je stanovena **hypotéza**, že se zvyšuje závislost vybraných školských zařízení (Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky) na vlastních výnosech. Je proto nezbytné hledat další možnosti vedoucí ke zlepšení finančního zajištění těchto zařízení.

Při řešení jsou uplatněny metody deskripce, analýzy dat, komparace, syntézy a dedukce. V teoretické části práce je uplatněna *metoda deskripce* – obsahem této části práce je vymezení základních pojmů týkajících se školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, a to organizace, správa a zásady financování těchto zařízení. V praktické části práce je uplatněna *analýza dat* dvou školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, při níž jsou porovnávány jednotlivé položky výnosů a nákladů účetních výkazů finančního účetnictví vybraných organizací za období 2008 – 2012. V rámci porovnávání nákladů a výnosů obou organizací ve sledovaném období je dále použita *metoda komparace*, při níž je využita technika procentního rozboru a také technika absolutních a rozdílových ukazatelů. Při zhodnocení finančního hospodaření organizací a v závěru diplomové práce jsou dále použity *metody syntézy a dedukce*; při zhodnocení finančního hospodaření je rovněž

uplatněna analýza vývojových trendů, která je založena na srovnání položek výnosů a nákladů za období 2008 – 2012, přičemž je vyčíslena absolutní výše změny jednotlivých položek a procentní vyjádření změny jednotlivých položek – trend.

Diplomová práce je strukturovaná do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. Ve druhé kapitole jsou nejprve vymezena školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a dále je popsána organizace a správa těchto školských zařízení, přičemž s ohledem na zvolené téma diplomové práce je v této části práce zaměřena pozornost na popis vzniku a zásad finančního hospodaření státních příspěvkových organizací. Ve druhé části kapitoly jsou popsány zásady financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

Třetí kapitola se věnuje analýze finančního hospodaření příspěvkových organizací Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. V první části kapitoly bude uveden hlavní účel a předmět činnosti obou organizací, kapacita zařízení, vymezení doby, na kterou jsou organizace zřízeny a také závazné ukazatele rozpočtu obou organizací. Další část kapitoly bude zaměřena na rozbor a porovnání hospodaření obou organizací v průběhu pěti let (jedná se o účetní období 2008 – 2012). Bude provedena analýza finančního hospodaření vybraných zařízení, jež bude vycházet z interních materiálů organizací.

Čtvrtá kapitola se zabývá zhodnocením a srovnáním finančního hospodaření vybraných organizací, porovnáním hospodaření ve sledovaném období, včetně uvedení vývoje trendu výnosů a nákladů.

V páté kapitole budou uvedeny návrhy a doporučení ke zlepšení finančního zajištění školských zařízení, jež lze rozdělit do dvou skupin, a to návrhy na zvýšení výnosů a dále návrhy na snížení nákladů. Poslední, závěrečná část diplomové práce bude věnována shrnutí problematiky.

Řešení bude vycházet z vybrané odborné literatury, platné legislativy České republiky, internetových zdrojů, interních předpisů a dokumentů organizací, a dále z interních materiálů o hospodaření daných organizací.

2 Organizace, správa a zásady financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v ČR

Ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a také ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči, jimiž jsou střediska výchovné péče, je v návaznosti na ústavní principy a mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, kterými je Česká republika vázána, zajištěno základní právo každého dítěte na výchovu a vzdělávání. Jsou zde vytvářeny podmínky, které podporují sebedůvěru dítěte a rozvíjejí citovou stránku jeho osobnosti a dále umožňují aktivní účast dítěte ve společnosti. S dítětem je v těchto zařízeních zacházeno v zájmu harmonického a plného rozvoje jeho osobnosti s ohledem na potřeby osoby jeho věku.

Účelem školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy je zajišťovat nezletilé osobě ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let, na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči, která je v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. „Účelem školských zařízení pro preventivně výchovnou péči je předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů chování dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje, zmírňovat nebo odstraňovat příčiny nebo důsledky již vzniklých poruch chování a přispívat ke zdravému osobnostnímu vývoji dítěte.“¹ s. 549

2.1 Vymezení školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Do oblasti odděleného speciálního vzdělávání náleží školská zařízení, jejichž činnost je upravena zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů², a vyhláškou č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

¹ *Školské zákony 2010: (školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy) : výklad - prováděcí předpisy - související předpisy; stav k 1. 9. 2010.* Praha: Eurounion, 2010. 747 s. ISBN 978-80-7317-085-1.

² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Zákony* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-09-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/zakony-2>.

a dále vyhláškou č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče, ve znění pozdějších předpisů.³

Soud nařizuje **ústavní výchovu** v souladu se zákonem o rodině v případě, že výchova dítěte je vážně ohrožena nebo vážně narušena a jiná opatření nevedla k nápravě, nebo jestliže rodiče výchovu dítěte nemohou zajistit. Před nařízením ústavní výchovy je soud povinen zkoumat, zda výchovu dítěte nelze zabezpečit jiným způsobem, např. náhradní rodinnou péčí. „**Ochrannou výchovu** ukládá soud v souladu se zákonem o soudnictví ve věcech mládeže v případě, že se dítě (do 15 let) nebo mladistvý (15–18 let) dopustili protiprávní činnosti a nedostatek řádné výchovy, který k provinění vedl, nelze odstranit jiným způsobem.“^{4 s. 311}

„Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče jsou určena dětem a mládeži ve věku 3–18 let, kterým umožňují ochranu před nepříznivým působením nefunkčního rodinného nebo jiného sociálně nepříznivého prostředí. Zajišťují tak zaopatření a výchovu, kterou by za normálních okolností měla plnit rodina. Uvedené služby zajišťují diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy. Do těchto zařízení mohou být děti umístěny jak na základě rozhodnutí soudu, tak na žádost rodičů nebo jejich zákonných zástupců.“⁵

Dětem a nezaopatřeným osobám umístěným do těchto zařízení je poskytováno plné přímé zaopatření, a to stravování, ubytování, ošacení, učební potřeby a pomůcky, úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání, úhrada nákladů na zdravotní služby, léčiva a zdravotnické prostředky, jež nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyly tyto zdravotní služby vyžádány zákonnými zástupci dítěte, dále kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení a úhrada nákladů na dopravu do sídla školy, přičemž při přerušení pobytu v zařízení poskytují dítěti plné přímé zaopatření osoby, u nichž dítě pobývá. Dále mohou být dětem a nezaopatřeným osobám hrazeny potřeby pro využití volného času a rekreaci, náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost, náklady na soutěžní akce, rekreace a také náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu.

³ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Vyhlášky* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-09-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/vyhlasky-2>.

⁴ EUROPA. Evropská komise. *Eurypedia – Evropská encyklopedie národních vzdělávacích systémů: Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2009/2010* [online]. EACEA. Eurydice, 2010 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/CZ_CS.pdf.

⁵ VANČUROVÁ, Jindřiška. Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. *Týdeník ŠKOLSTVÍ* [online]. 2011. roč. 2011, č. 31 [cit. 2012-10-01]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2011/31/zarizeni-pro-vykon-ustavni-a-ochranne-vychovy/>.

Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy zajišťující výchovnou péči o děti a mládež, které nemohou být vychovávány v rodině:

- **diagnostické ústavy** – přijímají děti s nařízenou ústavní výchovou, uloženou ochrannou výchovou nebo nařízeným předběžným opatřením; diagnostický ústav plní dle potřeb dítěte úkoly diagnostické, vzdělávací, terapeutické, výchovné a sociální, organizační a koordinační; dítě je zde umístěováno orgánem sociálně-právní ochrany nebo odpovědnou osobou na základě rozhodnutí soudu, pobyt trvá zpravidla 8 týdnů; diagnostický ústav provádí při diagnostickém pobytu speciálně pedagogická a psychologická vyšetření dětí, jimž byla soudem nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova, nebo dětí, o jejichž umístění do diagnostického ústavu pro účely odborného vyšetření a návrhu řešení z důvodu poruch jejich chování požádali rodiče nebo osoby odpovědné za jejich výchovu, a to na základě smlouvy mezi ústavem a zákonným zástupcem dítěte; na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení jsou děti dále umístěovány do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů;
- **dětské domovy** – zajišťují péči o děti ve věku zpravidla od 3 do 18 let, s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování, nebo pro nezletilé matky s dětmi; dětský domov pečuje o děti dle jejich individuálních potřeb a ve vztahu k dětem plní úkoly vzdělávací, výchovné a sociální; děti umístěné v dětském domově se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova; ze zákona je v těchto domovech možno setrvat na základě smlouvy s vedením zařízení až do ukončení přípravy na budoucí povolání (jedná-li se o přípravu nepřetržitou), maximálně do 26 let;
- **dětské domovy se školou** – jsou určeny především pro děti ve věku povinné školní docházky, tj. od 6 do 15 let s nařízenou ústavní výchovou, jež mají závažné poruchy chování nebo pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči, dále pro děti s uloženou ochrannou výchovou a pro nezletilé matky s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a jejich děti; součástí těchto zařízení je základní škola nebo mateřská škola, zřizují se v nich rodinné skupiny; pokud však v průběhu povinné školní docházky pominou důvody pro zařazení dítěte do školy zřízené při dětském domově, je dítě na základě žádosti ředitele dětského domova se školou zařazeno do školy, která není součástí dětského

domova se školou; pokud se nemůže dítě po ukončení povinné školní docházky pro pokračující závažné poruchy chování vzdělávat ve střední škole mimo zařízení nebo neuzavře-li pracovněprávní vztah, je přerazeno do výchovného ústavu;

- **výchovné ústavy** – zajišťují péči o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u kterých byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova; zařízení ve vztahu k dětem plní úkoly vzdělávací, výchovné a sociální; výchovné ústavy jsou zřizovány odděleně pro děti s nařízenou ústavní výchovou a uloženou ochranou výchovou, případně jako výchovný ústav nebo výchovná skupina pro nezletilé matky a jejich děti, nebo pro děti vyžadující výchovně léčebnou péči; do výchovného ústavu může být umístěno rovněž dítě mladší 15 let, má-li uloženu ochrannou výchovu a v jeho chování se projevují tak závažné poruchy, že nemůže být umístěno v dětském domově se školou (v případě zvláště závažných poruch chování zde může být umístěno i dítě s nařízenou ústavní výchovou starší 12 let); součástí výchovného ústavu bývá střední škola, příp. základní škola.

Všestrannou preventivní speciálně pedagogickou péči a psychologickou pomoc nezletilým s rizikem nebo s projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji (jedná se o poruchy chování, u nichž nevznikl důvod pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy) a klientům propuštěným z ústavní výchovy při jejich integraci do společnosti poskytují **střediska výchovné péče**. Střediska výchovné péče realizují prevenci sociálně patologických jevů, participují na vzdělávání dětí a mládeže s poruchami chování, poskytují první odbornou pomoc dětem experimentujícím s drogou, jejich rodičům a pedagogickým pracovníkům, provádějí speciálně pedagogické a psychologické vyšetření žáků se specifickými i nespecifickými poruchami chování a také žáků ohrožených negativními společenskými jevy. Základní činnost středisek výchovné péče je ambulantní, vedle toho většina z nich poskytuje klientům internátní péči, a to nejdéle po dobu 8 týdnů, některá střediska mají i krizová lůžka. Střediska výchovné péče jsou převážně zřizována při diagnostickém ústavu nebo výchovném ústavu (výjimku tvoří soukromé středisko výchovné péče pro děti a mládež).⁶

⁶ Školské zákony 2010: (školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, **zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy**) : výklad - prováděcí předpisy - související předpisy; stav k 1. 9. 2010. Praha: Eurounion, 2010. 747 s. ISBN 978-80-7317-085-1.

2.2 Organizace a správa školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Předškolní, základní, vyšší odborné a některá jiná vzdělávání ve školách a školských zařízeních, tedy i v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Školské zařízení je zde definováno jako zařízení, jehož činnost spočívá v poskytování služeb a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zařízení poskytující ústavní a ochrannou výchovu nebo preventivně výchovnou péči dle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Školský zákon rovněž stanovuje podmínky, za kterých se výchova a vzdělávání uskutečňují, a dále vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanovuje působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy jsou právnickými osobami veřejného práva. Vznikají a zanikají na základě rozhodnutí zřizovatele. Zřizovateli těchto zařízení mohou být:

- **Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT)** - zřizuje školy a školská zařízení jako *školské právnické osoby* nebo *státní příspěvkové organizace*;
- **kraj** - zřizuje školská zařízení jako *školské právnické osoby* nebo *příspěvkové organizace*;
- **registrované církve a náboženské společnosti**, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy;
- **ostatní fyzické osoby nebo právnické osoby** - zřizují školy a školská zařízení jako *školské právnické osoby* nebo jako *právnické osoby podle zvláštních právních předpisů*, jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb dle školského zákona. Právnickými osobami podle zvláštních právních předpisů mohou v tomto případě být *obecně prospěšná společnost, občanské sdružení* nebo *společnost s ručením omezeným*.⁷

⁷ KATZOVÁ, Pavla. *Školský zákon s komentářem*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2009. 780 s. ISBN 978-80-7357-412-3.

Název právnické osoby musí obsahovat vždy označení příslušného typu školského zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči, pokud vykonává činnost tohoto školského zařízení. Součástí názvu může být upřesňující přívlastek, případně čestný název, pokud byl ministerstvem udělen.⁸

Školská právnická osoba je právnickou osobou zřízenou podle školského zákona, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 a školských služeb podle tohoto zákona. Zřizovatelem školské právnické osoby mohou být ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí, a dále také jiná právnická osoba nebo fyzická osoba. Školskou právnickou osobu může zřídit společně i více zřizovatelů. Školská právnická osoba zřizovaná jedním zřizovatelem se zřizuje zřizovací listinou, při zřízení společně více zřizovateli je zřízena zřizovatelskou smlouvou. Školská právnická osoba vzniká dnem zápisu do rejstříku školských právnických osob za podmínek stanovených školským zákonem. Pokud není ve školském zákoně stanoveno jinak, použijí se ve věcech zřízení, vzniku, zrušení a zániku školské právnické osoby přiměřeně ustanovení obchodního zákoníku o založení, vzniku, zrušení a zániku obchodních společností, a dále ve věcech sloučení, splynutí a rozdělení školské právnické osoby se použijí rovněž přiměřeně ustanovení o vnitrostátních fúzích a rozdělení obsažené v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev.

Školská právnická osoba hospodaří s příjmy, které jsou vymezeny ve školském zákoně, s prostředky svých peněžních fondů, s ostatním majetkem, a dále se závazky a pohledávkami. Pokud není stanoveno jinak, používá školská právnická osoba majetek jen pro účely své hlavní činnosti. Hospodaření školské právnické osoby v hlavní činnosti se řídí jejím rozpočtem, který může zahrnovat pouze příjmy a výdaje související s její hlavní činností, přičemž příjmy získané hlavní činností může použít jen na tuto hlavní činnost. Vedle své hlavní činnosti může školská právnická osoba vykonávat také doplňkovou činnost, která buď navazuje na hlavní činnost, nebo se jedná o činnosti sloužící k účelnějšímu využití odbornosti jejích zaměstnanců a majetku.⁹

⁸ *Školské zákony 2010: (školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy) : výklad - prováděcí předpisy - souvisící předpisy; stav k 1. 9. 2010.* Praha: Eurounion, 2010. 747 s. ISBN 978-80-7317-085-1.

⁹ KATZOVÁ, Pavla. *Školský zákon s komentářem.* 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2009. 780 s. ISBN 978-80-7357-412-3.

Obecně prospěšná společnost je právnickou osobou založenou za účelem poskytování obecně prospěšných služeb za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek; řídí se zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Obecně prospěšná společnost může být založena jak fyzickými a právnickými osobami, tak i státem; je zřízena sepsáním zakladatelské smlouvy, která obsahuje identifikační údaje o společnosti, druh obecně prospěšných služeb, případně jejich cenu nebo způsob jejího stanovení, pořízení majetku a záležitosti týkající se řízení společnosti, dále obsahuje řídicí orgány (ředitele, členy dozorčí rady včetně jejich odměňování) a zabývá se také záležitostmi zániku obecně prospěšné společnosti. Společnost vzniká dnem zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností, který vede příslušný soud, stejně jako obchodní rejstřík. Zřizovatel po zřízení obecně prospěšné společnosti nemůže její činnost ovlivnit přímo, ale jen nepřímo prostřednictvím vlivu na členství ve správní radě, dozorčí radě nebo jmenováním ředitele. Obecně prospěšná společnost může zaniknout uplynutím doby nebo účelu, k němuž byla stanovena při vzniku, rozhodnutím správní rady nebo soudu, či prohlášením konkursu. Obecně prospěšná společnost zaniká dnem výmazu z rejstříku obecně prospěšných společností.

Kromě hlavních služeb může obecně prospěšná společnost provozovat také činnost doplňkovou nebo hospodářskou za splnění platných právních podmínek, nesmí se však účastnit na podnikání jiných osob. Výsledek hospodaření obecně prospěšné společnosti nesmí být použit ve prospěch zakladatelů ani jejich zaměstnanců, ale musí být vždy použit na poskytování služeb, pro které byla společnost zřízena. Obecně prospěšná společnost sleduje odděleně náklady, které byly vynaloženy k dosažení obecně prospěšného cíle, náklady na doplňkovou činnost, případně hospodářskou činnost, náklady na správu a náklady a výnosy, jež nepatří do uvedených skupin.

Občanské sdružení je samostatnou právnickou osobou zřízenou dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů; jejím členem mohou být jak fyzické, tak i právnické osoby. Občanské sdružení vzniká registrací na Ministerstvu vnitra současně s evidencí na Českém statistickém úřadě, jež vede evidenci sdružení. Sídlo, název, orgány i činnost občanského sdružení jsou vymezeny stanovami. Návrh na registraci občanského sdružení podávají nejméně tři občané, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let. Občanská sdružení se mohou sdružovat k dosažení určitého účelu, což může vést také ke vzniku nové právnické osoby. Občanské sdružení zaniká rozhodnutím členů nebo na základě rozhodnutí Ministerstva vnitra.

Občanská sdružení se nezakládají k výdělečné činnosti, nýbrž k uspokojování zájmů svých členů a občanů v jejich okolí. Hospodaření sdružení občanů se řídí obecnými předpisy; vše, co není vymezeno právně je nutno zakotvit do stanov. Občanská sdružení hospodaří s výnosy z vlastního majetku a z vlastních činností, s vybranými členskými příspěvky, dále mohou hospodařit s dotacemi ze státního rozpočtu, které jsou přerozdělovány prostřednictvím resortních ministerstev, s dotacemi z rozpočtu místních samospráv, využívají rovněž dary právnických i fyzických osob, které mohou být poskytnuty jak z ČR, tak ze zahraničí, a dále mohou využívat také finanční podpory od zahraničních nebo tuzemských nadací. Občanská sdružení mohou rovněž podnikat za účelem získání dalších zdrojů na financování základního poslání.¹⁰

Společnost s ručením omezeným je právnickou osobou, jedná se o kapitálovou obchodní společnost. Právní úprava společnosti s ručením omezeným vychází především ze zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. V některých případech může být založena i k nepodnikatelskému účelu, avšak stále zůstává podnikatelem. Společnost je založena sepsáním společenské smlouvy u notáře, vzniká až zápisem do obchodního rejstříku. Mezi založením a vznikem nemá právní subjektivitu. Společenská smlouva může určit, že společnost vydá stanovy, které upraví vnitřní organizaci společnosti a podrobněji některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě. Společnost s ručením omezeným může být založena jednou osobou; tento jediný společník nemůže být jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné společnosti s ručením omezeným. Jedna fyzická osoba může být jediným společníkem nejvýše tří společností s ručením omezeným; společnost může mít nejvýše padesát společníků. Společnost odpovídá a ručí za své závazky celým svým majetkem. Společníci ručí za závazky společnosti do výše nesplacených vkladů, ale splacením všech vkladů toto ručení zaniká. Společnost s ručením omezeným může být zrušena rozhodnutím soudu nebo z jiných důvodů uvedených ve společenské smlouvě. Společnost zaniká ke dni výmazu z obchodního rejstříku.¹¹

Územní samosprávné celky, čili i **kraje**, zřizují **příspěvkové organizace** dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména pro činnosti, jejichž cílem není dosažení zisku a jejichž rozsah, struktura

¹⁰ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace - vznik, účetnictví, daně*. 11. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.

¹¹ Zákon č. 513 ze dne 18. prosince 1991 obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474-2565. Dostupný také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast2h1d4.aspx>.

a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Na rozdíl od příspěvkových organizací zřízených státem se příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky zapisují do obchodního rejstříku. O vzniku, sloučení, rozdělení, splynutí či zrušení vydává zřizovatel příspěvkové organizace rozhodnutí, jímž také určí, v jakém rozsahu přecházejí práva a povinnosti na nové nebo přejímající organizace, při zrušení organizace, pak tato práva a povinnosti přecházejí na samotného zřizovatele. Ve zřizovací listině jsou vymezena veškerá práva a povinnosti příspěvkové organizace, zejména pak nakládání s majetkem a rozsah hlavní a doplňkové činnosti. Doplňková činnost by měla navazovat na hlavní činnost s cílem hospodárného využití majetku a lidských zdrojů, přičemž doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavního poslání příspěvkové organizace.

Příspěvkové organizace zřízené kraji hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností, s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, využívají rovněž prostředky svých fondů a dary přijaté od právnických i fyzických osob z tuzemska i ze zahraničí, dále mohou využít rovněž prostředky z Národního fondu a také dotace na úhradu provozních výdajů z rozpočtu EU a další dotace dle mezinárodních smluv.¹²

Vzhledem k zaměření práce bude v další části zaměřena pozornost na popis vzniku a zásad finančního hospodaření státních příspěvkových organizací.

Výkon zřizovatelských nebo zakladatelských funkcí pro **příspěvkové organizace** zřízené organizačními složkami státu, kterou je rovněž **MŠMT**, se řídí zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Nová příspěvková organizace může vzniknout pouze zvláštním právním předpisem, což platí také pro rozhodování o sloučení, rozdělení, splynutí a jiné změny organizace (tzn., že pro každou nově vzniklou příspěvkovou organizaci hospodařící se státním majetkem musí být schválen zvláštní zákon). „Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu s obsahem podle zákona a oznámí její zřízení v Ústředním věstníku ČR. Příspěvková organizace vydá po založení svůj statut, který podléhá schválení zřizovatelem, dále vydá organizační řád, pravidla hospodaření, odpisový řád, pravidla pro oběh účetních dokladů a další vnitřní předpisy vyžadované platnými zákonnými ustanoveními.“¹³ s. 58

¹² MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace - vznik, účetnictví, daně*. 11. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.

¹³ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

Vlastní hospodaření příspěvkových organizací zřízených státem upravuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Příspěvková organizace vykonává hlavní činnost definovanou zvláštním zákonem nebo zřizovací listinou, přičemž hlavní činnost může být prováděna za úplatu.

Příspěvkové organizace hospodaří s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem, s prostředky svých peněžních fondů, s prostředky získanými jinou činností, s peněžními dary od právnických a fyzických osob, s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů, s peněžními prostředky z rozpočtu EU a z Národního fondu, a také s peněžními prostředky poskytnutými ze zahraničí.¹⁴

Hospodaření příspěvkové organizace se řídí jejím rozpočtem, který musí být po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu nebo stanovení odvodu do státního rozpočtu sestaven jako vyrovnaný. Do rozpočtu mohou být zahrnuty jen náklady a výnosy související s poskytovanými službami, které jsou předmětem hlavní činnosti příspěvkové organizace. Peněžní prostředky, jimiž příspěvková organizace disponuje, může používat pouze k účelům, na které jsou stanoveny, a to na krytí opatření nutných k zabezpečení nerušeného chodu organizace, na zajištění nezbytných potřeb a dále také na opatření vyplývající z právních předpisů. Pokud v průběhu rozpočtového roku neodpovídá skutečná výše nákladů a výnosů jejich rozpočtované výši a je předpoklad, že může být zhoršen rozpočtovaný hospodářský výsledek, je příspěvková organizace povinna učinit opatření k zajištění jeho vyrovnaní.

Finanční vztahy stanovené zřizovatelem jsou:

- příspěvek na provoz ze státního rozpočtu nebo odvod z provozu do státního rozpočtu,
- individuální a systémové dotace na financování programů a akcí,
- odvod z odpisů,
- návratná finanční výpomoc,
- dotace na úhradu provozních výdajů, jež jsou nebo mají být zajištěny z rozpočtu EU včetně určeného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů,

¹⁴ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace - vznik, účetnictví, daně*. 11. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.

- dotace na úhradu provozních výdajů dle mezinárodních smluv, na základě nichž jsou ČR svěřeny peněžní prostředky z finančních mechanismů.

Vedle své hlavní činnosti mohou příspěvkové organizace vykonávat také jinou činnost, jež jim umožňuje získávat finanční prostředky jiným způsobem než ze státního rozpočtu a od zřizovatele. Tato činnost musí být sledována odděleně od hlavní činnosti. Pokud příspěvková organizace vykonává jinou činnost, musí být její předmět a rozsah doplněn do zřizovací listiny před jejím započítáním. Jiná činnost může navazovat na hlavní činnost nebo se jedná o činnost, jež příspěvkové organizaci umožní účelnější využití odborné kvalifikace zaměstnanců. Jiná činnost však nesmí být provozována tak, aby hlavní činnost omezovala.

Hospodářský výsledek příspěvkové organizace tvoří výsledek hospodaření z hlavní činnosti a zisk vytvořený v jiné činnosti po zdanění. Pokud hospodaření příspěvkové organizace za běžný rok po zahrnutí příspěvku skončí ztrátou, vznikne zhoršený hospodářský výsledek. Zajištění jeho úhrady je zřizovatel povinen projednat s příspěvkovou organizací do konce následujícího rozpočtového roku.

Úhradu zhoršeného hospodářského výsledku je nutno zajistit:

- a) z rezervního fondu příspěvkové organizace,
- b) z rozpočtu kapitoly zřizovatele, pokud není dostatek finančních prostředků v rezervním fondu příspěvkové organizace,
- c) ze zisku po zahrnutí příspěvku na provoz nebo odvodu z provozu příspěvkové organizace v následujícím rozpočtovém roce, pokud není dostatek prostředků ani v rozpočtu kapitoly.

Pokud nedojde k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku ani ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace v následujícím roce, zruší zřizovatel příspěvkovou organizaci do konce roku následujícího po roce, z jehož výsledku hospodaření měl být uhrazen zhoršený hospodářský výsledek, pokud jej však zřizovatel neuhradí z rozpočtu kapitoly. Jestliže hospodaření příspěvkové organizace skončí zlepšeným hospodářským výsledkem, je tento výsledek použit přednostně k úhradě jejího zhoršeného hospodářského výsledku z předchozího období.¹⁵

¹⁵ Zákon č. 218 ze dne 21. července 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3104-3128. Dostupný také z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html.

Státní příspěvkové organizace hospodaří s majetkem státu. Podmínky a způsoby hospodaření s tímto majetkem jsou upraveny zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Majetek státu musí být využíván účelně a hospodárně k plnění funkcí státu a k výkonu vymezených činností. Platí zde obecná podmínka, že státní příspěvkové organizace hospodaří vždy s majetkem státu a všechny majetek získaný či vytvořený vlastní činností nabývají pro stát. „Tato skutečnost usnadňuje hospodaření s majetkem, neboť ke každému majetku se zaujímá stejný přístup. Uvedené organizace nenabývají žádný majetek do svého výlučného vlastnictví, i když se k majetku chovají jako vlastníci.“¹⁶ s. 68

Příspěvková organizace je povinna odvést do státního rozpočtu příjmy z prodeje nemovitého majetku ČR, s nímž hospodaří, s výjimkou příjmů z prodeje nemovitého majetku, který příspěvková organizace nabyla darem nebo děděním.

Příspěvková organizace zřízená MŠMT tvoří tyto peněžní fondy:

- fond odměn,
- rezervní fond,
- fond reprodukce majetku,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Tvorbu a použití peněžních fondů upravuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Tvorba fondů, vyjma fondu kulturních a sociálních potřeb, je vázána na zlepšený hospodářský výsledek, který může příspěvková organizace rozdělovat do fondů, pouze pokud byl uhrazen případný zhoršený hospodářský výsledek minulého roku. Tvorbu jednotlivých peněžních fondů provádí příspěvková organizace na základě zřizovatelem schválené výše zlepšeného hospodářského výsledku v roce následujícím po roce, v němž došlo k vytvoření zlepšeného hospodářského výsledku. Peněžní prostředky, jež tvoří zůstatky peněžních fondů k 31. prosinci, se převádějí do dalšího rozpočtového roku.

Zdrojem *fondu odměn* je přiděl ze zlepšeného hospodářského výsledku, a to do výše 80 % tohoto zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace, nejvýše však do výše 80 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy po schválení hospodářského výsledku zřizovatelem. Z fondu odměn je přednostně

¹⁶ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace - vznik, účetnictví, daně*. 11. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.

hrazeno případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu.

Rezervní fond je rozdělen na dva tituly, a to rezervní fond tvořený ze zlepšeného hospodářského výsledku a rezervní fond tvořený z ostatních titulů. Příspěvková organizace tvoří rezervní fond ze zlepšeného hospodářského výsledku po jeho schválení zřizovatelem bez omezení jeho výše. Rezervní fond s ostatních titulů může být tvořen z přijatých peněžních darů, z peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí, z dotací na úhradu provozních výdajů, jež jsou či mají být kryty z rozpočtu EU (včetně určeného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů) a dále z dotací na úhradu provozních výdajů dle mezinárodních smluv, na základě nichž jsou ČR svěřeny prostředky z finančních mechanismů. Organizace mohou použít prostředky rezervního fondu k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku, k úhradě sankcí, k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady a rovněž se souhlasem zřizovatele k doplnění fondu reprodukce majetku.

Fond reprodukce majetku tvoří příspěvková organizace z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z přidělu ze zlepšeného hospodářského výsledku až do výše 25 % tohoto výsledku schváleného zřizovatelem, z darů a výnosů povolených veřejných sbírek určených na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku a z výnosů z prodeje dlouhodobého movitého hmotného a nehmotného majetku. Dalším zdrojem fondu mohou být výnosy z prodeje nemovitého majetku, který příspěvková organizace nabyla ve prospěch státu darem nebo děděním, či prostředky poskytnuté ze zahraničí určené účelově na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Prostředky fondu reprodukce majetku mohou být příspěvkovou organizací použity na financování pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, nebo jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování hmotného a nehmotného dlouhodobého i krátkodobého majetku a dále na pořízení hmotného a nehmotného krátkodobého majetku.¹⁷

Výše tvorby, příjmy a hospodaření s *fondem kulturních a sociálních potřeb* jsou upraveny vyhláškou č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. Fond je tvořen základním přidělem do fondu, a dále pak dalšími příjmy. Základním přidělem je 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů,

¹⁷ Zákon č. 218 ze dne 21. července 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3104-3128. Dostupný také z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html.

ale také na odměny za pracovní pohotovost bez ostatních osobních nákladů. Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem, přičemž vyúčtování skutečného základního přidělu je prováděno v rámci účetní závěrky. Další příjmy fondu tvoří náhrady škod a pojistná plnění od pojišťoven vztahující se k majetku pořízenému z fondu, případně k majetku, na jehož provoz je z fondu přispíváno, a dále pak peněžní a jiné dary do fondu od jiných právnických a fyzických osob. Prostředky fondu slouží k zajišťování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců příspěvkové organizace (např. rekreace, vstupenky, příspěvek na stravné, sociální půjčky zaměstnancům a další).¹⁸

Příspěvková organizace nesmí přijímat ani poskytovat půjčky a úvěry a vystavovat směnky; výjimku tvoří půjčky poskytnuté z fondu kulturních a sociálních potřeb a rovněž dodavatelské úvěry na financování programů, které mohou být přijaty pouze se souhlasem ministerstva. Příspěvková organizace může poskytnout peněžní dary jen z fondu kulturních a sociálních potřeb. Vynakládání peněžních prostředků na peněžní a věcná ocenění lze pouze v případě, že je tak stanoveno zvláštním právním předpisem.

Případný odvod za porušení rozpočtové kázně a penále hradí příspěvkové organizace z rezervního fondu; pokud není v rezervním fondu dostatek finančních prostředků, mohou být odvod a penále uhrazeny na vrub nákladů hlavní činnosti nebo také z příslušného fondu, jedná-li se o porušení pravidel hospodaření s tímto fondem; není-li v příslušném fondu dostatek finančních prostředků, je možno odvod a penále uhradit na vrub nákladů hlavní činnosti.¹⁹

V další části je uveden výčet zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy dle zřizovatele a druhu zařízení a dále pak také dle právní formy zařízení (školní rok 2010/2011 a současný stav – školní rok 2012/2013).

V současné době jsou zřizovateli zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy MŠMT, kraj, registrovaná církev a soukromý zřizovatel. MŠMT zřizuje dětské domovy (DD), dětské domovy se školou (DDŠ), výchovné ústavy (VÚ), diagnostické ústavy (DÚ)

¹⁸ KRBEČKOVÁ, Marie, Jindřiška PLESNÍKOVÁ. *FKSP - sociální fondy, benefity a jiná plnění*. 3. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2012. 191 s. ISBN 978-80-7263-722-5.

¹⁹ Zákon č. 218 ze dne 21. července 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3104-3128. Dostupný také z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html.

a střediska výchovné péče (SVP); *kraje a registrovaná církev* zřizují dětské domovy; *soukromý zřizovatel* provozuje dětské domovy, výchovný ústav a střediska výchovné péče.²⁰

Pro srovnání – ve školním roce 2010/2011 existovalo celkem 228 zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy (bez středisek výchovné péče), z toho bylo 150 dětských domovů, (tj. 65,8 % z celkového počtu zařízení bez SVP), dále 31 dětských domovů se školou, 33 výchovných ústavů a 14 diagnostických ústavů. Většina těchto zařízení, a to 95,2 %, byla zřízena krajem a MŠMT. Soukromý zřizovatel provozoval pouze zanedbatelnou část zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – konkrétně deset dětských domovů a jeden výchovný ústav, což představovalo 4,8 % z celkového počtu zařízení.²¹

Tabulka č. 2: Počty zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy dle zřizovatele a druhu zařízení (školní rok 2012/2013)

Zřizovatel / Druh zařízení	DD	DDŠ	VÚ	DÚ	SVP	Celkem	% podíl z celkového počtu zařízení
MŠMT (vše příspěvkové organizace)	2	31	29	14	16	92	38,33
Kraj (vše příspěvkové organizace)	136	0	0	0	0	136	56,67
Registrovaná církev - celkem	3	0	0	0	0	3	1,25
<i>z toho (dle právní formy):</i>							
<i>školská právnická osoba</i>	2	0	0	0	0	2	0,83
<i>obecně prospěšná společnost</i>	1	0	0	0	0	1	0,42
Soukromý zřizovatel - celkem	7	0	1	0	1	9	3,75
<i>z toho (dle právní formy):</i>							
<i>obecně prospěšná společnost</i>	5	0	0	0	0	5	2,08
<i>společnost s ručením omezeným</i>	2	0	1	0	0	3	1,25
<i>občanské sdružení</i>	0	0	0	0	1	1	0,42
Počet zařízení celkem	148	31	30	14	17	240	100,00

[Zdroj: <http://rejskol.msmt.cz>; vlastní zpracování]

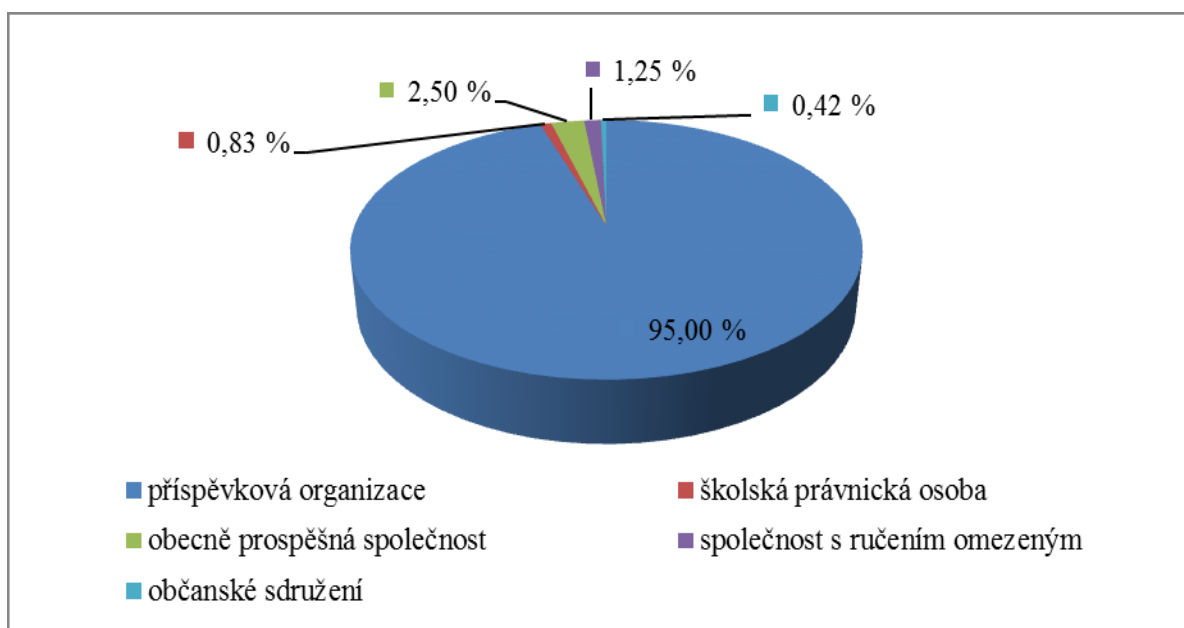
²⁰ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. MŠMT ČR: *Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-11-23]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>.

²¹ VANČUROVÁ, Jindřiška. Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. *Týdeník ŠKOLSTVÍ* [online]. 2011. roč. 2011, č. 31 [cit. 2012-10-01]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2011/31/zarizeni-pro-vykon-ustavni-a-ochranne-vychovy/>.

V tabulce č. 2 jsou uvedeny počty jednotlivých zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy ve školním roce 2012/2013, v členění dle zřizovatele a druhu zařízení. MŠMT bylo zřizovatelem 92 zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy (ve všech případech se jednalo o příspěvkové organizace), kraj 136 zařízení (rovněž pouze příspěvkové organizace), registrované církve 3 zařízení (z toho jsou 2 školské právnické osoby a 1 obecně prospěšná společnost). Soukromý zřizovatel provozoval 9 zařízení (a to 5 obecně prospěšných společností, 3 společnosti s ručením omezeným a 1 občanské sdružení).

Dle rejstříku škol a školských zařízení existovalo ve školním roce 2012/2013 celkem 240 zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče, z toho bylo 148 dětských domovů, (tj. 61,7 % z celkového počtu zařízení), dále 31 dětských domovů se školou, 30 výchovných ústavů, 14 diagnostických ústavů a 17 středisek výchovné péče. Organizace zřízené krajem představovaly 56,67 % z celkového počtu zařízení, organizace zřízené MŠMT 38,33 % a soukromým zřizovatelem 3,75 %. Nejmenší podíl tvořily organizace zřízené registrovanou církví, a to 1,25 % z celkového počtu těchto zařízení.

Graf č. 2: Členění zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy dle právní formy (školní rok 2012/2013) (v %)

[Zdroj: <http://rejskol.msmt.cz>; vlastní zpracování]

Členění zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy dle právní formy je znázorněno v grafu č. 2. Z grafu je zřejmé, že nejčastěji se vyskytující právní formou jsou příspěvkové organizace, jež představují 95,0 % z celkového počtu zařízení; obecně prospěšné společnosti tvoří 2,5 %, společnosti s ručením omezeným 1,25 % a školské právnické osoby 0,83 %.

Nejmenší podíl činí občanská sdružení, a to 0,42 % z celkového počtu zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.²²

2.3 Financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy se liší dle druhu právní formy organizace. Tato zařízení náleží do regionálního školství; finanční prostředky jsou organizacím poskytovány dle počtu žáků a podle nákladnosti poskytovaného vzdělání a služeb. Všeobecnými zásadami pro rozpis finančních prostředků v regionálním školství jsou spravedlnost, objektivnost, průhlednost, hospodárnost a demokratičnost.

2.3.1 Zásady financování, školský rejstřík

Regionální školství je financováno vícezdrojově; pravidla financování jsou stanovena zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, doplňujícími vyhláškami a nařízeními. Školská zařízení získávají finanční prostředky:

- ze státního rozpočtu,
- z rozpočtu svého zřizovatele (v tomto případě MŠMT, kraj, registrovaná církev, právnická a fyzická osoba),
- ze své vlastní a doplňkové činnosti,
- z fondů organizací,
- z ostatních zdrojů (dary, programy EU, pojistná plnění pojišťoven aj.).²³

Ze státního rozpočtu jsou poskytovány finanční prostředky pouze zařízením, která jsou zapsána v **rejstříku škol a školských zařízení**, který vede příslušný krajský úřad a ministerstvo. Postup při zápisu škol a školských zařízení do rejstříku škol a školských zařízení a postup při provádění změn v těchto údajích a k řízení o výmazu z rejstříku škol a školských zařízení je upraven Příkazem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

²² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-11-23]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>.

²³ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

č. 1/2005.²⁴ MŠMT vede v rejstříku škol a školských zařízení údaje o školských zařízeních zřízených ministerstvem a také další údaje vymezené zákonem. Účinností zápisu školy a školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení vzniká právnické osobě, jež vykonává činnost školy nebo školského zařízení právo poskytovat vzdělávání a školské služby a právo vydávat doklady o vzdělání stanovené zákonem a rovněž **nárok na přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu za podmínek stanovených školským zákonem.**

Základem pro financování ze státního rozpočtu je výkonové financování. Finanční prostředky jsou ze státního rozpočtu poskytovány podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, lůžek nebo stravovaných, přičemž se vychází z počtu uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok, maximálně však do výše povoleného počtu uvedeného ve školském rejstříku.

Ze státního rozpočtu se za podmínek stanovených školským zákonem poskytují „finanční prostředky vyčleněné na činnost škol a školských zařízení **zřizovaných ministerstvem**, a to na platy, náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání, na další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem škol a školských zařízení a na investiční výdaje zařazené do programu podle zvláštního právního předpisu.“²⁵ s. 600

²⁴ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Příkaz ministryně č. 1/2005* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-09-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/prikaz-ministryne-c-1-2005>.

²⁵ KATZOVÁ, Pavla. *Školský zákon s komentářem*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2009. 780 s. ISBN 978-80-7357-412-3.

Ze státního rozpočtu jsou dále poskytovány finanční prostředky na činnost:

- škol a školských zařízení **zřizovaných kraji**, a to ve stejném rozsahu jako zařízením zřizovaným MŠMT, s výjimkou výdajů na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání, a dále na další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem škol a školských zařízení a na investiční výdaje zařazené do programu podle zvláštního právního předpisu,
- škol a školských zařízení zřizovaných **registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi**, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy. Finanční prostředky jsou poskytovány těmto zařízením ve stejném rozsahu jako zařízením zřizovaným MŠMT, s výjimkou výdajů na pořízení a zhodnocení dlouhodobého majetku, výjimka se však nevztahuje na učební pomůcky,
- **soukromých škol a školských zařízení**, a to dle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Finanční prostředky nad rozsah finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných MŠMT krajům a registrovaným církvím nebo náboženským společnostem hradí právnické osoby, jež vykonávají činnost škol a školských zařízení z dalších finančních zdrojů, především z vlastních příjmů, z prostředků zřizovatele, případně z prostředků jiných osob.²⁶

2.3.2 Finanční normativy

Závaznými ukazateli rozpočtu neinvestičních výdajů (NIV) regionálního školství jsou prostředky na platy, zákonné odvody z mezd, ostatní neinvestiční výdaje zahrnující dotace církevním školám a soukromým školám, a dále limit počtu zaměstnanců. Rozpis finančních prostředků ve školství je v současném systému rozpočtování prováděn tzv. **normativní metodou**, tzn. podle průměrných neinvestičních výdajů připadajících na jednotku výkonu (tj. na jednoho žáka nebo studenta vzdělávaného, ubytovaného, stravovaného). Finanční normativy se člení na **republikové normativy a krajské normativy**, přičemž MŠMT rozepisuje finanční prostředky krajům na základě republikových normativů, jež vycházejí z věkových normativů a kraj rozepisuje finanční prostředky školským zařízením podle krajských (místních) normativů.

²⁶ *Školské zákony 2010: (školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy) : výklad - prováděcí předpisy - související předpisy; stav k 1. 9. 2010.* Praha: Eurounion, 2010. 747 s. ISBN 978-80-7317-085-1.

„**Finanční normativ** je částka vyjádřená v Kč, která udává průměrný příspěvek státu (dotační minimum) na pokrytí nákladů spojených s příslušnou činností (vzdělávání, ubytování, stravování aj.) na jednoho žáka na určitém typu školy za jeden rok. Finanční normativy představují významný ekonomický regulátor hlavních činností v regionálním školství. Soubor normativů zahrnuje normativy neinvestičních výdajů, mzdové normativy a normativ příjmů.“²⁷ s. 328

MŠMT rozepisuje peněžní prostředky na přímé neinvestiční výdaje na základě **republikových normativů** a formou dotace je poskytuje na zvláštní účet kraje. Republikové normativy stanovuje MŠMT jako výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie na kalendářní rok. Normativy se stanovují pro neinvestiční výdaje (NIV), mzdové prostředky (MP), odvody a rovněž pro ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Republikovými normativy je dán také limit počtu zaměstnanců (PZ) připadajících na 1 000 dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii. Rozpočet přímých výdajů se vypočítá vynásobením republikových normativů a počtem žáků za každou věkovou kategorii.²⁸

Finanční prostředky na činnost škol a školských zařízení **zřízených MŠMT** jsou poskytovány podle skutečného počtu dětí, žáků, studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, lůžek nebo stravovaných, nejvýše však do povoleného počtu uvedeného ve školském rejstříku, přičemž v případě školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy jen na povolený počet lůžek. Rozpočty jednotlivých příspěvkových organizací tvoří součet rozpočtů všech škol a školských zařízení, jejichž činnost příslušná právnická osoba vykonává. Závaznými ukazateli rozpočtu jsou celkové neinvestiční výdaje, limit mzdových prostředků, který je tvořen limitem prostředků na platy a limitem na ostatní osobní náklady, a dále limit počtu zaměstnanců. Zvýšení příspěvku stanoveného základním normativem je možno pouze o normativně stanovené příplatky pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Normativní rozpis finančních prostředků je projednáván s jednotlivými organizacemi formou dohodovacího řízení, v případě potřeby je pak v průběhu roku upraven.

²⁷ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

²⁸ OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

Na činnost škol a školských zařízení zřízených **územními samosprávnými celky**, tedy rovněž kraji, rozepisuje krajský úřad v přenesené působnosti s vědomím zastupitelstva kraje finanční prostředky prostřednictvím **krajských normativů**, jež jsou stanoveny jako výše výdajů připadajících na jednotku výkonu za kalendářní rok. Při tvorbě těchto normativů vychází kraj především z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, rámcových vzdělávacích programů nebo akreditovaných vzdělávacích programů a dále z rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo přímé pedagogicko-psychologické činnosti a rovněž z naplněnosti tříd, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školách a školských zařízeních. Krajské normativy se vyznačují podrobnějším členěním, stanovují je odbory školství krajských úřadů tzv. místním dohodovacím řízením, které probíhá mezi odbory školství krajských úřadů a řediteli škol a školských zařízení zprostředkovaně přes úřady obcí s rozšířenou působností. Krajský úřad je povinen vyčlenit v rozpočtu regionálního školství rezervu na úkoly, jež nelze promítnout do rozpočtu. Rozhodnými ukazateli pro stanovení krajských normativů je průměrný počet jednotek výkonů připadajících na 1 pedagogického pracovníka a 1 nepedagogického pracovníka, průměrná měsíční výše platu pedagogického a nepedagogického pracovníka a průměrná roční výše ostatních neinvestičních výdajů připadajících na jednotku výkonu.

Na činnost škol a školských zařízení zřizovaných **registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi**, jimž bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, rozepisuje MŠMT finanční prostředky prostřednictvím normativů a poskytuje je formou dotace, o kterou si však musí zařízení požádat. V tomto případě se však nejedná o soustavu republikových ani krajských normativů, ale o jiné normativy, jež stanoví MŠMT a prostřednictvím nichž rozepisuje finanční prostředky státního rozpočtu přímo na jednotlivé právnické osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení. Znamená to, že jsou těmto právnickým osobám poskytovány finanční prostředky nejen na přímé výdaje na vzdělávání a školské služby, ale rovněž na další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem škol a školských zařízení a investiční výdaje na učební pomůcky. Finanční prostředky jsou těmto zařízením převáděny měsíčně přímým převodem z účtu MŠMT na účty jednotlivých právnických osob. Poskytnuté dotace jsou předmětem vypořádání dle podle vyhlášky č. 52/2008 Sb., kterou jsou stanoveny zásady termíny finančního vypořádání se státním rozpočtem. Závazným ukazatelem rozpočtu jsou celkové neinvestiční výdaje v členění dle jednotlivých paragrafů rozpočtové skladby.

V případě financování **soukromých škol a školských zařízení** je uplatněn také jiný rozsah a podmínky poskytování finančních prostředků státního rozpočtu, a rovněž jiný tok těchto prostředků. MŠMT poskytne finanční prostředky vyčleněné na činnost těchto zařízení nejprve formou dotace krajskému úřadu do rozpočtu kraje, přičemž nakládat s těmito prostředky může pouze krajský úřad v přenesené působnosti při výkonu svých kompetencí dle školského zákona. Dotace není poskytována na základě žádosti žadatele, ale z úřední povinnosti. Při stanovení objemu finančních prostředků státního rozpočtu vyčleněných na činnost soukromých škol a školských zařízení se nepostupuje podle republikových normativů, neboť tato zařízení nejsou na území ČR rozmístěna rovnoměrně. Finanční prostředky jsou sice poskytovány formou dotace, ale nikoliv na základě rozhodnutí, nýbrž na základě smlouvy uzavřené mezi krajským úřadem a příslušnou právnickou osobou. Způsob financování je tedy také v tomto případě normativní, avšak jedná se o upravenou normativní metodu, jejíž podstatou je výslovně stanovený procentní podíl z normativu stanoveného MŠMT. Dotace je poskytována na školní rok zálohově na jednotlivá čtvrtletí. Vyúčtování poskytnuté dotace předkládá právnická osoba krajskému úřadu podle skutečnosti kalendářního roku, přičemž musí dodržet postup pro zúčtování vztahů se státním rozpočtem určený MŠMT. Právnická osoba, jež není školskou právnickou osobou nebo obecně prospěšnou společností musí doložit v případě zisku jeho vynaložení na vzdělávání a školské služby.²⁹

Na další neinvestiční výdaje regionálních škol poskytuje zřizovatel dotaci. Tyto finanční prostředky získávají kraje a další zřizovatelé jako účelovou dotaci ze státního rozpočtu. Zřizovatel vychází při sestavování rozpočtu především z finančních potřeb organizace na její provoz. V průběhu rozpočtového období může docházet ke změnám ve finančním plánu organizace, které ale musí být schváleny zřizovatelem. Na konci rozpočtového období provádí zřizovatel finanční vypořádání.³⁰

²⁹ KATZOVÁ, Pavla. *Školský zákon s komentářem*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2009. 780 s. ISBN 978-80-7357-412-3.

³⁰ OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

3 Analýza finančního hospodaření příspěvkových organizací Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky

Pro účely analýzy finančního hospodaření byly vybrány dvě příspěvkové organizace, a to Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky. Jedná se o školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, která byla zřízena MŠMT ČR.

Hlavní účel a předmět činnosti obou zařízení je vymezen zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů a o změně dalších zákonů a zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a dále prováděcími vyhláškami. Obě organizace zajišťují vedle stravování umístěných dětí také závodní stravování svých zaměstnanců.

Diagnostický ústav pro mládež (DÚM) a středisko výchovné péče (SVP) plní zejména úkoly diagnostické, vzdělávací, výchovné a sociální, organizační a koordinační ve vztahu k dětem umístěným do těchto zařízení. Do DÚM jsou přijímány zpravidla ke dvoutříměsíčnímu pobytu děti s poruchami chování ve věku 15–18 let (případně do 19 let v souladu se soudním rozhodnutím) na základě předběžného opatření, nařízené ústavní výchovy či uložené ochranné výchovy. V DÚM je zpracována komplexní diagnostická zpráva s návrhem specifických výchovných a vzdělávacích potřeb, stanovených v zájmu rozvoje osobnosti dítěte. Na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení jsou tyto děti dále umísťovány do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů.³¹

Středisko výchovné péče poskytuje všestrannou preventivní speciálně pedagogickou péči a psychologickou pomoc dětem s rizikem či s projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji při jejich integraci do společnosti. Tato zařízení se soustřeďují především na zajišťování sekundární prevence, v rámci které jde zejména o eliminaci příčin poruch

³¹ NIKEL, Vladimír. Charakteristika DÚM. *DÚM Ostrava* [online]. 2006. vyd. 2006 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.dum-ostrava.cz/index.php?menu=1>.

chování a podchycování sociálně patologického chování dětí a mládeže v zárodku, a to dříve, než dochází k soudním rozhodnutím o jejich umístění do ústavní péče.³²

Do **výchovného ústavu (VÚ)** jsou na základě rozhodnutí o přemístění, které vydává diagnostický ústav pro mládež zařazovány děti, u nichž byla soudně nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova, případně bylo soudem vydáno usnesení o předběžném opatření. Obsahovým zaměřením činnosti výchovného ústavu je poskytování plného přímého zaopatření umístěným dětem (celoroční nepřetržitá péče, poskytování stravování, ubytování a ošacení) a dále výchovně vzdělávací, reedukační a resocializační činnost s dětmi, jež probíhá na všech odděleních za přímé účasti speciálních pedagogů, vychovatelů a asistentů vychovatelů. Dle individuálních potřeb dětí je zajišťováno jejich vzdělávání, výchovná a sociální péče, zdravotní a materiální péče a poradenství. Na základě odborných zpráv z DÚM jsou speciálními pedagogy stanoveny konkrétní úkoly, cíle, metody a formy reedukační práce s dětmi v tzv. Programu rozvoje osobnosti dítěte. Tento program se průběžně vyhodnocuje, aktualizuje a schvaluje na poradách pedagogů jednotlivých oddělení. Dítě je s tímto programem a jeho případnými změnami průběžně transparentně seznamováno a má právo se k němu písemně vyjadřovat.³³

Obě zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy také spolupracují s dalšími školami a školskými zařízeními v rezortu MŠMT, s justicí a státními zastupitelstvími, policií ČR, pedagogicko-psychologickými poradnami, odděleními péče o děti obecních a městských úřadů apod.

Organizace jsou zřízeny na dobu neurčitou a nevykonávají jinou činnost ve smyslu § 63 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů a o změně některých souvisejících zákonů; výsledek hospodaření tvoří organizace pouze z hlavní činnosti. Při účtování postupují dle vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů a dále se řídí ČÚS pro některé vybrané účetní jednotky č. 701-708. Organizace účtují v podvojném účetnictví, jež vedou na PC (používají program Ekonomický informační systém (EIS) JASU[®] CS, který jim umožňuje komplexní zpracování ekonomických agend organizací; dodavatelem programu je MÚZO Praha, s. r. o.). Účetním obdobím organizací je kalendářní rok.

³² NIKEL, Vladimír. Středisko výchovné péče. *DÚM Ostrava* [online]. 2006. vyd. 2006 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.dum-ostrava.cz/index.php?menu=5>.

³³ UNITED-NUKE. Vnitřní řád. *VÚM Ostrava - Hrabůvka* [online]. 2011. vyd. 2011 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: http://www.vum.cz/soubory/vnitрни_rad2.doc.

3.1 Příspěvková organizace VÚ Ostrava – Hrabůvka

Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka je speciální školské zařízení zřízené k 1. lednu 1995, s celoročním nepřetržitým provozem, které poskytuje umístěným dětem plné přímé zaopatření. Zřizovatelem organizace je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana; součástí zařízení je školní jídelna.

Právní forma:	příspěvková organizace
IČO organizace:	62348043
Adresa organizace:	Slezská 23, 700 30 Ostrava – Hrabůvka
Nejvyšší povolený počet lůžek:	78
Cílová skupina:	chlapci a děvčata ve věku 15–18 let (příp. 19 let) s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, případně s usnesením soudu o předběžném opatření.

Nejvyšší povolený počet stravovaných ve školském zařízení: 350

Od 1. února 2011 došlo ke změně názvu organizace z „Výchovný ústav a školní jídelna, Ostrava – Hrabůvka, Slezská 23“ na „Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka“ a současně k navýšení kapacity zařízení z 60 lůžek na 78 lůžek. Navýšení kapacity se týkalo oddělení v Ostravě – Polance nad Odrou, odloučené pracoviště Osada Janová, a to:

- od 1. 2. 2011 byla navýšena kapacita o jednu výchovnou skupinu (6 lůžek),
- od 1. 3. 2011 byla navýšena kapacita o dvě výchovné skupiny (12 lůžek),
- od 1. 4. 2011 byla z pěti výchovných skupin určena jedna pro dívky a čtyři pro chlapce.

Činnost výchovného ústavu pro mládež je realizována na třech pracovištích:

1. *Hlavní sídlo organizace* je v prostorách objektu na ulici Slezská 23 v Ostravě – Hrabůvce. Jsou zde umístěni chlapci ve věku 15–18 let (příp. 19 let) s nařízenou ústavní výchovou nebo s předběžným opatřením. Kapacita zařízení je 32 chlapců, kteří jsou rozděleni do 4 výchovných skupin. Zařízení je internátního typu.

2. Odloučené pracoviště VÚ – *oddělení pro dívky, se sídlem 28. října 1885, Frýdek – Místek*. Cílovou skupinou jsou dívky ve věku 15–18 let (příp. 19 let) s nařízenou ústavní výchovou nebo s předběžným opatřením. Kapacita zařízení je 16 dívek, jež jsou zařazeny do 2 výchovných skupin. Jedná se rovněž o internátní typ zařízení.

3. Odloučené pracoviště VÚ – *oddělení pro děti vyžadující soustavnou intenzivní individuální péči, se sídlem Ostravská 1184, Ostrava – Polanka nad Odrou, Osada Janová.* V zařízení jsou umístěny děti ve věku 15–18 let (příp. 19 let, nebo mladší 15 let) s uloženou ochrannou výchovou nebo nařízenou ústavní výchovou, u kterých se vyskytují extrémní poruchy chování. Kapacita zařízení je 30 dětí, z toho 24 chlapců a 6 dívek. Děti jsou zde rozděleny do 5 výchovných skupin, a to 4 pro chlapce a 1 pro dívky. Jedná se o komunitní systém.

Vzdělávání dětí umístěných ve VÚ Ostrava – Hrabůvka a VÚ Frýdek – Místek je realizováno na školách a učilištích v regionu Moravskoslezského kraje. Tímto systémem je možno chlapcům a dívkám nabízet a následně zprostředkovat široký výběr studijních a učebních oborů dle jejich zájmu a zdravotního stavu včetně možnosti dokončení absolvování deváté třídy povinné školní docházky. Vzdělávací činnost dětí umístěných ve VÚ Ostrava – Polanka nad Odrou probíhá pětikrát týdně v dopoledních hodinách na základě individuálních učebních plánů dodaných kmenovými školami umístěných dětí. Děti se pod vedením speciálních pedagogů připravují mimo jiné na rozdílové či klasifikační zkoušky z důvodu dlouhodobých absencí v kmenových školách.³⁴ (*Charakteristika jednotlivých pracovišť VÚ Ostrava - Hrabůvka je shrnuta v Příloze č. 1.*)

3.1.1 Analýza hospodaření příspěvkové organizace VÚ Ostrava – Hrabůvka

Analýza hospodaření organizace je provedena za účetní období 2008 – 2012 zhodnocením hospodaření v návaznosti na nárůst, resp. pokles výnosů a nákladů, včetně vyjádření hospodářského výsledku. Hodnoty a údaje použité v rozboru hospodaření jsou převzaty z výročních zpráv a z účetních výkazů organizace.

A) Výnosy

Hlavní účel a předmět činnosti organizace je financován převážně z příspěvku na provoz od zřizovatele. Dalším příjmem organizace jsou výnosy z prodeje služeb, přijaté úroky ze zůstatku na běžném účtu, výnosy z pronájmu, výnosy z územních rozpočtů (účelově vymezené víceleté neinvestiční dotace poskytnuté z rozpočtu města Ostravy) a ostatní výnosy z činnosti. Organizace rovněž využívá prostředky svých peněžních fondů, jejichž použití musí být v souladu s příslušnými právními normami. Celkové výnosy organizace za období 2008 – 2012 v členění dle jednotlivých výnosových položek jsou uvedeny v tabulce č. 3.1.

³⁴ UNITED-NUKE. Vnitřní řád. *VÚM Ostrava - Hrabůvka* [online]. 2011. vyd. 2011 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: http://www.vum.cz/soubory/vnitri_rad2.doc.

Tabulka č. 3.1: Struktura výnosů VÚ v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

Výnosové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné výnosy	Podíl v %
Příspěvky a dotace na provoz	25 136	26 948	30 018	42 668	42 144	33 383	94,31
z toho: ISPROFIN financování běžných nákladů	0	0	4 896	0	0	---	---
Výnosy z prodeje služeb	847	910	945	1 273	1 220	1 039	2,94
Čerpání peněžních fondů	155	7	2 381	1	462	601	1,70
Úroky	3	3	3	3	4	3	0,01
Ostatní výnosy z činnosti	67	300	198	61	247	175	0,49
Výnosy z pronájmu	32	40	50	58	58	47	0,13
Výnosy z územních rozpočtů	150	150	150	150	150	150	0,42
Vlastní výnosy celkem	1 254	1 410	3 727	1 546	2 141	2 015	5,69
Výnosy celkem	26 390	28 358	33 745	44 214	44 285	35 398	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Hlavním zdrojem financování organizace je **příspěvek na provoz od zřizovatele**. Zřizovatel stanovuje organizaci na provozování hlavní činnosti na jednotlivá účetní období závazné ukazatele rozpočtu, kterými jsou neinvestiční výdaje (NIV), mzdové prostředky (MP), ostatní osobní náklady (OON), ostatní neinvestiční výdaje (ONIV) a limit počtu zaměstnanců. V souladu se závěry Dohodovacího řízení, jež je uskutečňováno na MŠMT, dochází v průběhu roku k úpravám rozpočtu. Na zajištění činnosti organizace byla v každém roce zřizovatelem měsíčně uvolňována finanční částka ve výši 1/12 schváleného limitu výdajů.

Příspěvky a dotace na provoz poskytnuté zřizovatelem za období 2008 – 2012, včetně vyjádření absolutní změny a procentního vyjádření změny výše těchto příspěvků, jsou uvedeny v tabulce č. 3.2. **Změna výše příspěvku na provoz od zřizovatele** byla ve sledovaném období **rozdílná**. **Od roku 2008 do roku 2011** měl příspěvek na provoz **rostoucí** trend. V roce **2008** obdržela organizace jako součást dotace od zřizovatele finanční prostředky na realizaci rozvojového programu „*Motivační složky platů pedagogických pracovníků*“ v objemu 130 tis. Kč. **V následujícím roce vzrostl** trend o **7,21 %**, což bylo způsobeno zejména navýšením mzdových prostředků o 1 591 tis. Kč, v nichž byla také promítnuta realizace rozvojových programů „*Motivační složky platů pedagogických pracovníků*“ v objemu 769 tis. Kč a „*Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků*“ ve výši 171 tis. Kč. V roce **2010** došlo k **růstu** trendu o **11,39 %**, výše dotace (a tím také celý trend) však byla ovlivněna tím, že organizace mimo

běžné dotace na provoz ve výši 25 122 tis. Kč obdržela od zřizovatele prostředky na financování běžných nákladů na programové financování ISPROFIN v objemu 4 896 tis. Kč, které jí byly převedeny na běžný účet (tzn., že se tato položka objevila ve výkazu zisku a ztráty jako součást dotace). K významnému **nárůstu** výše dotace došlo v roce **2011**, a to o **42,14 %**, což bylo způsobeno navýšením kapacity zařízení o 18 dětí a zvýšením počtu pracovních míst o 30 osob (k datu 1. února 2011 byly uvedeny do provozu nově rekonstruované prostory ve Frýdku – Místku a v Ostravě – Polance nad Odrou), s čímž také souviselo navýšení mzdových prostředků včetně odvodů a základního přidělu finančních prostředků do FKSP. V roce **2012** došlo k mírnému **snížení** dotace o **1,23 %**, což bylo ovlivněno zejména snížením dotace na ONIV.

Tabulka č. 3.2: Srovnání příspěvků a dotací na provoz od zřizovatele za období 2008 – 2012
(v tis. Kč)

Účetní období	Příspěvky a dotace na provoz od zřizovatele	Absolutní změna	Trend v %
2008	25 136	---	---
2009	26 948	+ 1 812	+ 7,21
2010	30 018	+ 3 070	+ 11,39
2011	42 668	+ 12 650	+ 42,14
2012	42 144	- 524	- 1,23

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Dalším významným příjmem organizace byly **výnosy z prodeje služeb**, které tvořily příspěvky na péči od zákonných zástupců dětí (ředitel zařízení vydává osobám odpovědným za výchovu písemné rozhodnutí o výši příspěvku na úhradu nákladů na péči o dítě, a to formou správního řízení) a přídavky na děti za období, kdy byly umístěny v zařízení a dále výnosy z příspěvků na stravné zaměstnanců. Z tabulky č. 3.3 je zřejmé, že největší podíl na celkových výnosech z prodeje služeb tvořily ve sledovaném období *příspěvky na péči*, a to v průměru 42,17 %. *Přídavky na děti* představovaly průměrně 35,73 %, nejmenší podíl činily *výnosy ze stravného zaměstnanců*, a to v průměru 22,1 % celkových výnosů z prodeje služeb. V tabulce č. 3.3 je také možno pozorovat větší nárůst celkových výnosů z prodeje služeb v roce 2011, a to o 328 tis. Kč (tj. zvýšení o 34,71 %), což bylo ovlivněno již dříve zmíněným navýšením kapacity zařízení o 18 dětí.

Tabulka č. 3.3: Členění výnosů z prodeje služeb VÚ v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

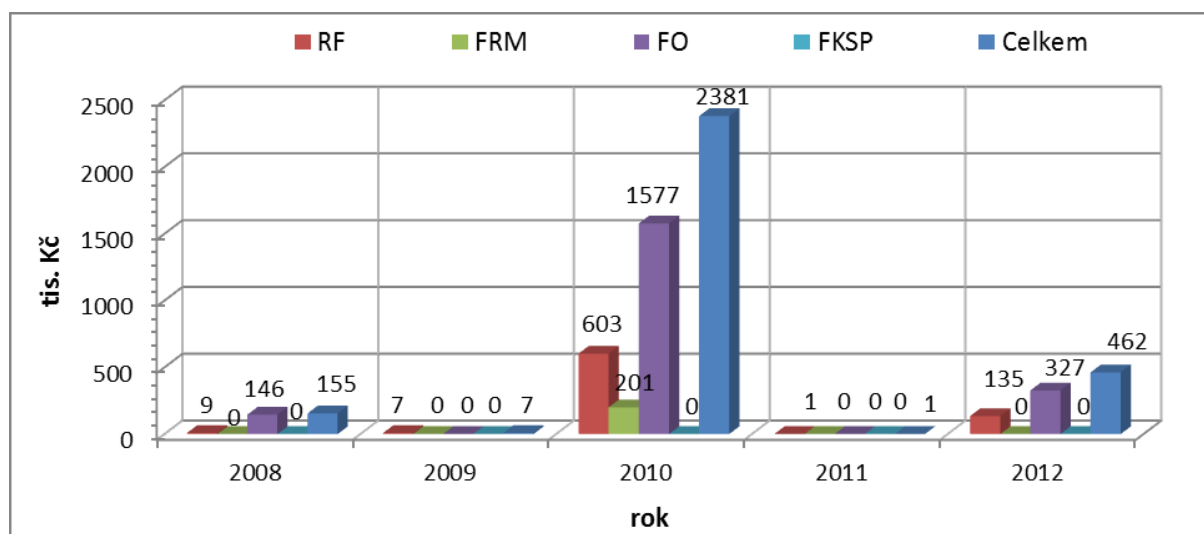
Výnosové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné výnosy	Podíl v %
Příspěvky na péči	360	382	414	574	461	438	42,17
Přídavky na děti	300	336	337	414	469	371	35,73
Stravné zaměstnanci	187	192	194	285	290	230	22,10
Celkem	847	910	945	1 273	1 220	1 039	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Čerpání peněžních fondů organizace ve sledovaném období 2008 – 2012 je zobrazeno v grafu č. 3.1. V roce **2008** byly čerpány peněžní fondy v celkové výši 155 tis. Kč, z čehož **RF** tvořil 9 tis. Kč (krytí provozních nákladů) a **FO** činil 146 tis. Kč (ke krytí překročení mzdových prostředků zaměstnanců). V roce **2009** byly čerpány peněžní prostředky pouze z **RF**, a to ve výši 7 tis. Kč (z toho 5 tis. Kč na nákup cen a úhradu za služby rozhodčích do 8. ročníku turnaje v sálové kopané a 2 tis. Kč na úhradu pokuty). K největšímu čerpání peněžních fondů, a to ve výši 2 381 tis. Kč došlo v roce **2010**, kdy byl čerpán **RF** v objemu 603 tis. Kč (v tom 602 tis. Kč na krytí provozních potřeb organizace a 1 tis. Kč na nákup cen a úhradu za služby rozhodčích do 9. ročníku turnaje v sálové kopané), **FRM** ve výši 201 tis. Kč (vybavení interiéru pro oddělení ve Frýdku – Místku) a **FO** v částce 1 577 tis. Kč (ke krytí překročení mzdových prostředků zaměstnanců). Naopak k nejnižšímu čerpání peněžních fondů došlo v roce **2011**, kdy byl čerpán pouze **RF** v objemu 1 tis. Kč (na nákup míčů do 10. ročníku turnaje v sálové kopané).

Graf č. 3.1: Vývoj čerpání peněžních fondů VÚ v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

[Zdroj: Rozbory hospodaření organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V roce **2012** byly čerpány peněžní fondy v celkové částce 462 tis. Kč, z toho činilo čerpání **RF** 135 tis. Kč (úhrada rozsudkem stanovených nákladů a odškodnění) a čerpání **FO** tvořilo 327 tis. Kč (na krytí překročení mzdových prostředků pedagogických zaměstnanců).

Položka **ostatní výnosy z činnosti** zahrnovala náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny (jedná se o případy, kdy organizaci vznikla škoda na majetku), dále náhrady škod, které vznikly organizaci a byly způsobeny umístěnými dětmi, tržby související s pronájmem služebního bytu a s pronájmem nebytových prostor a jiné ostatní výnosy, jež zahrnují např. přijaté neinvestiční dary mimo rezervní fond, haléřové vyrovnání, tržby z prodeje materiálu (sběr a šrot), přijaté náhrady od České pošty za ztrátu doporučeného dopisu na základě reklamace atd.

Tabulka č. 3.4: Struktura ostatních výnosů z činnosti VÚ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

<i>Výnosové položky/rok</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>Průměrné výnosy</i>	<i>Podíl v %</i>
Náhrady škod a pojistná plnění	0	164	132	4	69	73,80	42,27
Náhrady škod - děti	21	32	45	49	175	64,40	36,88
Tržby za služby související s pronájmy	38	44	16	8	2	21,60	12,37
Jiné ostatní výnosy	8	60	5	0	1	14,80	8,48
Celkem	67	300	198	61	247	174,60	100,00

[Zdroj: Rozbory hospodaření organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Struktura ostatních výnosů z činnosti organizace za období 2008 – 2012 je shrnuta v tabulce č. 3.4. Z tabulky je patrné, že největší podíl na celkových ostatních výnosech z činnosti tvořily *náhrady škod a pojistná plnění* od pojišťovny, a to v průměru 42,27 % celkových ostatních výnosů z činnosti organizace, přičemž nejvyšší pojistné plnění od pojišťovny, a to 164 tis. Kč, obdržela organizace v roce 2009. Druhou největší položkou byly *náhrady škod*, které vznikly organizaci a byly způsobeny umístěnými dětmi, jež tvořily v průměru 36,88 % celkových ostatních výnosů z činnosti organizace. Nejvyšší škodu způsobily umístěné děti v roce 2012, kdy organizace obdržela finanční náhrady v celkové výši 175 tis. Kč. Další položkou ostatních výnosů z činnosti byly *tržby za služby související s pronájmem* služebního bytu nacházejícího se v objektu organizace, které činily průměrně 12,37 % ostatních výnosů z činnosti organizace. Jednalo se o tržby za vodné a stočné, jež dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2009, a to 44 tis. Kč (služební byt nemá samostatný vodoměr, proto jsou tyto služby každým rokem přefakturovány nájemci). Nejnižší podíl na celkových ostatních výnosech byl ve sledovaném období u položky *jiné ostatní výnosy*, jež představovaly průměrně 8,48 % celkových ostatních výnosů z činnosti organizace.

Nejvyšší hodnoty dosáhla tato položka v roce 2009, a to 60 tis. Kč, z toho 57 tis. Kč představovaly přijaté neinvestiční dary účtované mimo rezervní fond a 3 tis. Kč tvořilo haléřové vyrovnání a vratky za reklamaci.

Dalším příjmem organizace byly ve sledovaném období **výnosy z územních rozpočtů**, které tvořily dotace na projekty – účelové neinvestiční prostředky poskytnuté z rozpočtu města Ostravy. Vývoj čerpání účelových neinvestičních prostředků poskytnutých organizaci z rozpočtu statutárního města Ostravy (SMO) v jednotlivých letech 2008 – 2012 je znázorněn v grafu č. 3.2.

Graf č. 3.2: Vývoj čerpání účelových prostředků z rozpočtu SMO v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

[Zdroj: Rozbory hospodaření organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Organizace získala na základě Smlouvy o poskytnutí víceleté účelové dotace z rozpočtu statutárního města Ostravy uzavřené dne 14. 2. 2008 finanční prostředky na realizaci projektu s názvem „*Prevence sociálně patologických jevů ve výchovném zařízení*“ **v celkové výši 450 tis. Kč**, které byla povinna použít na úhradu nákladů vymezených ve smlouvě, přičemž smlouva byla uzavřena na období let 2008 – 2010 (tzn., že v tomto období obdržela organizace od SMO každým rokem dotaci ve výši 150 tis. Kč). Uznatelnými náklady byly spotřebované nákupy (DDHM a spotřební materiál) a nákup služeb (nájemné, půjčovné, rozbory vzorků a kulturní a sportovní akce). Organizace použila účelově poskytnuté prostředky v období 2008 – 2010 v plné výši ke stanovenému účelu.

Další účelově poskytnuté prostředky získala organizace na základě Smlouvy o poskytnutí neinvestiční víceleté účelové dotace z rozpočtu statutárního města Ostravy

uzavřené dne 1. 4. 2011 na realizaci projektu s názvem „*Projekt specifické primární prevence rizikového chování mladistvých umístěných v zařízení institucionální péče*“ **v celkové výši 600 tis. Kč** (tzn., že na období let 2011 – 2014 získala organizace od SMO každým rokem dotaci opět ve výši 150 tis. Kč). Organizace byla povinna hradit z víceleté dotace pouze náklady spojené s realizací účelu dotace, jež byly vymezeny ve smlouvě, a to na spotřebované nákupy (DDHM do 40 tis. Kč, knihy, časopisy, publikace, drobný materiál pro zajištění provozu speciálních učeben a kroužků, zdravotnický materiál a testy) a dále na úhradu služeb (opravy a udržování, cestovné, ubytování, nájemné, kulturní akce a poplatky za internet). Účelově poskytnuté prostředky v období 2008 – 2012 použila organizace v plné výši ke stanovenému účelu.

Organizaci byly ve sledovaném období zřizovatelem poskytnuty také **státní účelové prostředky na úhradu nákladů programového financování ISPROFIN** (např. na nákup hmotného majetku, plánované rekonstrukce objektů apod.), přičemž se jednalo o státní účelové prostředky na úhradu běžných nákladů (pouze rok 2010), jež byly zahrnuty v příspěvcích a dotacích od zřizovatele (tzn. že tyto finanční prostředky byly převedeny na běžný účet organizace) a také účelové prostředky na úhradu kapitálových nákladů (v letech 2008 – 2010), které nejsou zahrnuty v příspěvcích a dotacích od zřizovatele (tzn. že tyto finanční prostředky nebyly převedeny na běžný účet organizace). Čerpání státních účelových prostředků na programové financování ISPROFIN musí být řádně vyúčtováno, případné nevyčerpané finanční prostředky je nutno vrátit zpět na účet zřizovatele.

Tabulka č. 3.5: Struktura získaných státních účelových prostředků ISPROFIN v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

<i>Státní účelové prostředky/rok</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Programové financování ISPROFIN - kapitálové náklady	9 747	93 960	45 916	0	0
Programové financování ISPROFIN - běžné náklady	0	0	4 896	0	0
Celkem	9 747	93 960	50 812	0	0

[Zdroj: Rozbory hospodaření organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V tabulce č. 3.5 je uvedeno čerpání státních účelových prostředků za období 2008 – 2012. V roce **2008** obdržela organizace účelové prostředky na **financování kapitálových nákladů** programového financování ISPROFIN v objemu **9 747 tis. Kč**. Z této částky bylo použito 9 111 tis. Kč na investiční akci „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Výstavba areálu*

oddělení Janová“ (jednalo se o rekonstrukci objektu) a dále 636 tis. Kč na investiční akci „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Rekonstrukce a nástavba Frýdek – Místek*“ (za výkon zadavatelských činností k veřejné zakázce, výkon inženýrských činností a zhotovení projektové dokumentace). Z tabulky č. 3.5 je patrné, že nejvíce účelových prostředků na **financování kapitálových nákladů** obdržela organizace v roce **2009**, a to **93 960 tis. Kč**. Z této částky bylo použito 85 960 tis. Kč na investiční akci „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Výstavba areálu oddělení Janová*“ (jednalo se o pokračování rekonstrukce objektu) a dále 8 000 tis. Kč na investiční akci „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Rekonstrukce a nástavba Frýdek – Místek*“ (počátek rekonstrukce objektu). Další státní účelové prostředky na **financování kapitálových nákladů** byly organizaci poskytnuty v roce **2010**, a to v objemu **45 916 tis. Kč**. Z toho 38 605 tis. Kč bylo čerpáno na pokračování investiční akce „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Výstavba areálu oddělení Janová*“ a 7 059 tis. Kč na pokračování investiční akce „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Rekonstrukce a nástavba Frýdek – Místek*“ (obojí na rekonstrukci objektu). Dále bylo čerpáno 252 tis. Kč na realizaci akce „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Rozšíření vybavení kuchyně*“ na nákup konvektomatu, plynového sporáku a škrabky brambor, přičemž dovybavení kuchyně mělo umožnit přípravu jídel pro děti i zaměstnance po navýšení kapacity zařízení v roce 2011.

V roce **2010** byly organizaci poskytnuty také finanční prostředky ve výši **4 896 tis. Kč** na **financování běžných nákladů**, a to zejména na pořízení DDHM v souvislosti s realizací investičních akcí „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Výstavba areálu oddělení Janová*“ (4 300 tis. Kč) a „*VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Rekonstrukce a nástavba Frýdek – Místek*“ (596 tis. Kč). Poskytnuté účelové prostředky na financování kapitálových i běžných nákladů byly ve sledovaném období 2008 – 2012 použity v plné výši. V letech 2011 a 2012 neobdržela organizace od zřizovatele žádné státní účelové prostředky na programové financování ISPROFIN.

B) Náklady

Základními nákladovými položkami, které VÚ Ostrava – Hrabůvka ve sledovaném období vznikly, byly spotřebované nákupy, služby, osobní náklady, jiné daně a poplatky, ostatní náklady z činnosti organizace a také odpisy a opravné položky. V tabulce č. 3.6 jsou uvedeny celkové náklady organizace za období 2008 – 2012 v členění dle nákladových položek směrné účtové osnovy. (*Podrobnější členění jednotlivých nákladových položek je uvedeno v Příloze č. 2.*)

Tabulka č. 3.6: Struktura nákladů VÚ v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

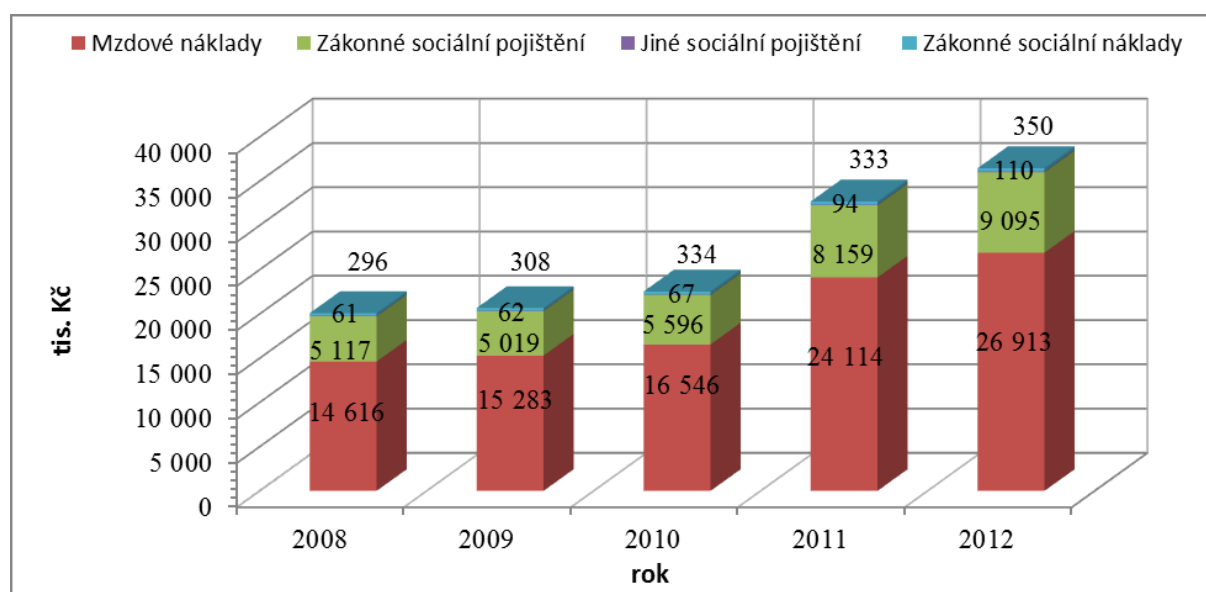
Nákladové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné náklady	Podíl v %
Spotřebované nákupy	2 982	3 337	3 930	4 695	4 926	3 974	11,46
Výdaje na služby	1486	1591	2019	1468	1727	1658,2	4,77
Osobní náklady	20 090	20 672	22 543	32 700	36 468	26 494	76,39
Jiné daně a poplatky	9	10	10	17	71	23	0,07
Ostatní náklady z činnosti	246	205	269	402	574	339	0,98
Odpisy a opravné položky	1 277	948	4 946	3 432	371	2 195	6,33
Náklady celkem	26 090	26 763	33 717	42 714	44 137	34 684	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Největší podíl z celkových nákladů organizace tvořila ve sledovaném období položka **osobní náklady**, jež zahrnovala *mzdové náklady* (tj. prostředky na platy zaměstnanců, náhrady mezd za dočasnou pracovní neschopnost zaměstnanců a dále také prostředky na OON – ostatní platby za provedenou práci) a s nimi související *zákonné sociální pojištění* (odvody na sociální a zdravotní pojištění, včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti), *jiné sociální pojištění* (zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele sjednané u Kooperativy pojišťovny, a. s.) a také *zákonné sociální náklady* (tj. základní příděl finančních prostředků do fondu FKSP, který v letech 2008 – 2010 činil 2 % z hrubých mezd a od roku 2011 se snížil na 1 % z hrubých mezd, a dále je zde zahrnuto poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek a zdravotní sociální péče zaměstnancům atd.).

Graf č. 3.3: Vývoj osobních nákladů VÚ v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Členění osobních nákladů za období 2008 – 2012 je znázorněno v grafu č. 3.3. Největší položku osobních nákladů tvořily ve sledovaném období *mzdové náklady*, které činily průměrně 73,58 % celkových osobních nákladů. Druhou největší položkou byly *odvody na zákonné sociální pojištění*, jež představovaly v průměru 24,9 % celkových osobních nákladů. *Zákonné sociální náklady* tvořily v průměru 1,22 % a *jiné sociální pojištění* 0,3 % celkových osobních nákladů. Ve sledovaném období měly osobní náklady **rostoucí trend**, k největšímu meziročnímu navýšení osobních nákladů došlo v roce 2011, a to o 10 157 tis. Kč, tj. nárůst o 45,06 %, což souviselo s navýšením počtu zaměstnanců organizace o 30 osob.

Druhou největší nákladovou položkou byly v průběhu sledovaného období **spotřebované nákupy**, které měly v průběhu celého období **rostoucí trend** a zahrnovaly spotřebu materiálu a spotřebu energií. *Spotřeba materiálu*, jež představovala v průměru 6,56 % celkových nákladů, byla tvořena zejména spotřebou potravin pro děti a zaměstnance vlastního zařízení, přičemž spotřeba potravin měla ve sledovaném období rostoucí trend a tvořila průměrně 50,44 % celkové spotřeby materiálu (důležitým faktorem ovlivňujícím růst spotřeby potravin byly zvyšující se ceny potravin a také navýšení kapacity zařízení). K významnému meziročnímu navýšení spotřeby potravin došlo v roce 2011, a to o 405 tis. Kč (tj. nárůst o 41,41 %) oproti předchozímu roku, což bylo ovlivněno zvýšením počtu stravovaných dětí i zaměstnanců. Dalšími významnými výdaji položky spotřeba materiálu byly nákupy spotřebního zboží, pohonných hmot a maziv, čisticích prostředků, kancelářských potřeb, knih, časopisů, léků a rovněž prádla, oděvů a obuvi pro umístěné děti.

Tabulka č. 3.7: Členění nákladů na energie VÚ v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

Nákladové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné náklady	Podíl v %
Elektřina	673	751	742	692	701	712	41,88
Studená voda	104	77	97	107	129	103	6,05
Plyn	407	504	590	1 075	1 081	731	43,03
Teplo	148	135	158	143	184	154	9,04
Spotřeba energie celkem	1 332	1 467	1 587	2 017	2 095	1 700	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Spotřeba energie tvořila ve sledovaném období v průměru 4,9 % celkových nákladů a měla rovněž rostoucí trend. Z tabulky č. 3.7 je zřejmé, že nejvyššími výdaji u této položky byly výdaje na plyn (průměrně 43,03 % celkové spotřeby energie) a výdaje na elektřinu (v průměru 41,88 % celkové spotřeby energie), dalšími výdaji byly výdaje na teplo a studenou vodu. K největšímu meziročnímu navýšení spotřeby plynu došlo v roce 2011,

a to o 485 tis. Kč (tj. nárůst o 82,2 %), které bylo způsobeno tím, že byly uvedeny do provozu nově rekonstruované prostory ve Frýdku – Místku a v Ostravě – Polance nad Odrou, jež jsou vytápěny plynem.

Třetí největší položkou z hlediska objemu vynaložených nákladů byly ve sledovaném období **odpisy a opravné položky** zahrnující také náklady z vyřazených pohledávek a pořízení DDHM a DDNM. Největší podíl z položky odpisy a opravné položky tvořily *náklady z pořízení DDHM a DDNM* (v průměru 3,82 % celkových nákladů), jež představují pořízení drobného dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku. Tato položka měla ve sledovaném období různý trend. Nejvyšší výdaje na pořízení DDHM a DDNM, a to celkem 4 943 tis. Kč, byly v roce 2010, kdy organizace obdržela k tomuto účelu finanční prostředky na úhradu nákladů programového financování ISPROFIN. Jednalo se o nákup vybavení nově rekonstruovaných prostor ve Frýdku – Místku a v Ostravě – Polance nad Odrou. Další položkou byly *odpisy* (tvořily průměrně 2,18 % celkových nákladů), které měly různý trend. Nejvyšší hodnoty dosáhly odpisy v roce 2011, a to 2 742 tis. Kč; nárůst ve výši 100 % oproti předchozímu roku byl ovlivněn tím, že v předcházejících letech nebyly odpisy uplatňovány, což je v souladu s § 66, odst. 8) vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky (tzn., že organizace v předchozích letech nebyla schopna zajistit ke dni sestavení účetní závěrky krytí fondu reprodukce majetku finančními prostředky, proto snížila výsledkově o tento rozdíl fond reprodukce majetku).

Náklady z vyřazených pohledávek, které zahrnovaly dluhy zákonných zástupců za příspěvek na úhradu péče o umístěné děti, činily průměrně 0,28 % celkových nákladů. Sociální pracovnice organizace tyto pohledávky po dlužnících sice vymáhá, což musí doložit rovněž písemně, avšak ne vždy zcela úspěšně. U takto vzniklých dluhů může statutární zástupce dle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, rozhodnout na základě doporučení škodní komise o trvalém upuštění od vymáhání pohledávek. Z tabulky v Příloze č. 2 je patrné, že k největšímu odpisu výše uvedených pohledávek došlo v roce 2009, a to v celkové výši 262 tis. Kč. Nejnižší položkou byly ve sledovaném období *opravné položky* (tvořily podíl v průměru 0,05 % celkových nákladů), které organizace začala uplatňovat až od roku 2012, v němž dosáhly výše 89 tis. Kč. (Jedná se o opravné položky, jež byly tvořeny k jiným pohledávkám z hlavní činnosti, tj. k dlužným příspěvkům na úhradu péče od zákonných zástupců dětí za dobu, kdy byly umístěny v zařízení.)

Další nákladovou položku představovaly **výdaje na služby**, jež zahrnovaly výdaje na opravy a udržování, cestovné zaměstnanců, náklady na reprezentaci a ostatní služby, z toho největší podíl, a to průměrně 78,46 % celkových výdajů na služby tvořily *ostatní služby*, jejichž výše je ovlivněna zejména výdaji na telekomunikační služby, odborné služby, poštovní služby, zpracování dat, revize a školení a vzdělávání zaměstnanců. Dalšími významnými výdaji položky služby byly výdaje na *opravy a udržování* budov, vozidel, strojů a zařízení, které tvořily v průměru 15,57 % celkových výdajů na služby a rovněž výdaje na *cestovné* (tj. náklady související s vysláním zaměstnance na pracovní cestu – jízdné, stravné, nocležné), jež činily průměrně 5,92 % celkových výdajů na služby. *Náklady na reprezentaci* tvořily jen nepatrný podíl na celkových výdajích na služby, a to v průměru 0,05 %. (*Členění výdajů na služby ve sledovaném období je znázorněno v Příloze č. 3.*)

Ostatní náklady z činnosti organizace tvořilo pojištění majetku (včetně vozidel) a služby peněžních ústavů, zaokrouhlení a také kapesné dětí, které je dětem vypláceno měsíčně, včetně mimořádného kapesného vypláceného při zletilosti dítěte, přičemž *kapesné* bylo ve sledovaném období největší položkou a činilo průměrně 58,7 % celkových ostatních nákladů z činnosti. Druhou významnou položkou bylo *pojištění majetku a služby peněžních ústavů*, které tvořilo ve sledovaném období v průměru 40,71 % celkových ostatních nákladů z činnosti.

Nejnižší objem nákladů byl ve sledovaném období u položky **jiné daně a poplatky**. Tato nákladová položka zahrnovala soudní poplatky, správní poplatky (např. při vyřizování občanských průkazů umístěných dětí), nákup kolků, servisní poplatky CCS, nákup dálničních známek a v roce 2012 také odvod platby do státního rozpočtu za nesplnění povinnosti organizace zaměstnávat zdravotně postižené, jež vyplývá ze zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Nejvyšší hodnoty dosáhla položka jiné daně a poplatky v roce 2012, a to 71 tis. Kč, z toho odvod platby do státního rozpočtu za nesplnění povinnosti organizace zaměstnávat zdravotně postižené činil 67 tis. Kč.

C) Hospodářský výsledek

V další části práce je zaměřena pozornost na hospodářský výsledek VÚ v jednotlivých letech sledovaného období a jeho rozdělení do peněžních fondů organizace. Jelikož organizace nevykonává jinou činnost, je hospodářský výsledek tvořen pouze z hlavní činnosti organizace a je dán rozdílem výnosů a nákladů po zdanění. V tabulce č. 3.8 jsou uvedeny celkové výnosy a celkové náklady organizace, včetně vyjádření hospodářského

výsledku v letech 2008 – 2012. Z uvedené tabulky je patrné, že hospodářský výsledek dosahoval ve sledovaném období pouze kladných hodnot; organizace neodvedla daň z příjmu právnických osob ani v jednom roce.

Tabulka č. 3.8: Hospodářský výsledek VÚ v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

<i>Položka/rok</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Výnosy	26 390	28 358	33 745	44 214	44 285
Náklady	26 090	26 763	33 717	42 714	44 137
Hospodářský výsledek	300	1 595	28	1 500	148

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V roce **2008** bylo dosaženo zlepšeného hospodářského výsledku v objemu **300 tis. Kč**, a to z důvodu nečerpání vlastních výnosů organizace v částce 267 tis. Kč (tyto výnosy byly použity v následujících letech k zajištění potřeb organizace) a úsporou prostředků na OON ve výši 33 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl zcela finančně kryt peněžními prostředky; v rámci finančního vypořádání bylo zřizovatelem schváleno jeho rozdělení do fondů následně: do FO v objemu 219 tis. Kč a do RF ve výši 81 tis. Kč. Zlepšeného hospodářského výsledku bylo dosaženo rovněž v roce **2009**, kdy byla jeho hodnota nejvyšší, a to **1 595 tis. Kč** (z toho tvořil nedočerpaný příspěvek na provoz organizace 1 476 tis. Kč a nezapojené vlastní příjmy organizace 119 tis. Kč). Hospodářský výsledek byl finančně kryt v plné výši peněžními prostředky; v rámci finančního vypořádání bylo zřizovatelem schváleno jeho rozdělení do fondů, a to do FO v objemu 1 180 tis. Kč a do RF v částce 415 tis. Kč. Naopak nejnižší hodnoty dosáhl hospodářský výsledek v roce **2010**, kdy byl tvořen pouze nedočerpanými finančními prostředky na OON ve výši **28 tis. Kč**. Hospodářský výsledek byl zcela finančně kryt peněžními prostředky, zřizovatel schválil organizaci jeho převedení do FO v plné výši. V **následujícím roce** činil zlepšený hospodářský výsledek **1 500 tis. Kč**, přičemž nezapojené vlastní příjmy organizace představovaly 978 tis. Kč a nedočerpaný příspěvek na provoz od zřizovatele tvořil 522 tis. Kč (z toho činila úspora prostředků na platy 58 tis. Kč, úspora OON 155 tis. Kč a úspora ONIV 309 tis. Kč). Hospodářský výsledek byl finančně kryt pouze v objemu 1 285 tis. Kč, rozdíl ve výši 215 tis. Kč tvořil dlužný příspěvek na úhradu péče od zákonných zástupců dětí umístěných v zařízení za rok 2011. V rámci finančního vypořádání bylo zřizovatelem schváleno rozdělení hospodářského výsledku do fondů následně: do FO v částce 940 tis. Kč a do RF v objemu 345 tis. Kč. V roce **2012** bylo dosaženo zlepšeného hospodářského výsledku ve výši **148 tis. Kč**, a to z důvodu nedočerpaní příspěvku na provoz od zřizovatele (v tom úspora prostředků

na platy 134 tis. Kč, úspora OON 12 tis. Kč a úspora zákonných odvodů k nečerpaným OON pedagogických zaměstnanců 2 tis. Kč). Hospodářský výsledek byl zcela finančně kryt peněžními prostředky; v rámci finančního vypořádání bylo zřizovatelem schváleno jeho rozdělení do fondů, přičemž do fondu odměn v objemu 146 tis. Kč a do rezervního fondu ve výši 2 tis. Kč.

3.2 Příspěvková organizace DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky

Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna, Ostrava – Kunčičky je školským zařízením pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči o děti a mládež. Diagnostický ústav pro mládež byl zřízen dne 26. srpna 1985 jako speciální školské zařízení; s účinností od 1. srpna 1994 nabyl nové právní formy (příspěvková organizace). S účinností od 1. února 1995 byla zřízena Střediska výchovné péče pro děti a mládež a došlo ke změně názvu organizace na Diagnostický ústav pro mládež a Střediska výchovné péče pro děti a mládež, Ostrava – Koblov, Antošovická 258. Změnou zřizovací listiny s účinností od 1. dubna 2000 byl změněn název a sídlo organizace na Diagnostický ústav pro mládež a Středisko výchovné péče pro děti a mládež, Ostrava – Kunčičky, Škrobálkova 16. Další změnou zřizovací listiny ze dne 14. ledna 2005 došlo k rozšíření hlavní činnosti, a to o zařízení školního stravování – školní jídelnu, která zajišťuje jak stravování dětí, tak stravování zaměstnanců tohoto zařízení. Poslední změnou zřizovací listiny s účinností od 1. února 2006 byl změněn název organizace na Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna, Ostrava – Kunčičky, Škrobálkova 16, příspěvková organizace. Zřizovatelem organizace je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana.

Právní forma:	příspěvková organizace
IČO organizace:	00601969
Adresa organizace:	Škrobálkova 16, 718 00 Ostrava – Kunčičky
Nejvyšší povolený počet lůžek:	76 (z toho 52 pro DÚM, 24 pro SVP)
Cílová skupina:	chlapci a děvčata ve věku 15–18 let (příp. 19 let) s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, případně s usnesením soudu o předběžném opatření.
Nejvyšší povolený počet stravovaných ve školském zařízení:	250

Diagnostický ústav pro mládež sestává ze tří pracovišť:

1. *Centrální sídlo organizace DÚM – oddělení pro chlapce, Škrobálkova 16, Ostrava – Kunčičky.* Cílovou skupinou jsou chlapci ve věku 15–18 let (příp. 19 let) s nařízenou ústavní výchovou, ochrannou výchovou nebo s předběžným opatřením. Kapacita zařízení je 28 chlapců, kteří jsou umístěni do 3 výchovných skupin. Jedná se o internátní typ zařízení.

2. *Odloučené pracoviště DÚM – oddělení pro dívky, se sídlem Zákrejsova 32, Ostrava – Přívoz (DÚM Zákrejsova).* Jsou zde umístěny dívky ve věku 15–18 let (příp. 19 let) s nařízenou ústavní výchovou, ochrannou výchovou nebo s předběžným opatřením. Kapacita zařízení je 16 dívek, jež jsou zařazeny do 2 výchovných skupin. Rovněž se jedná o internátní typ zařízení.

3. *Odloučené pracoviště DÚM – oddělení pro dívky, se sídlem Wattova 3, Ostrava – Přívoz (DÚM Wattova).* V zařízení jsou umístěny dívky ve věku 15–18 let (příp. 19 let) s uloženou ochrannou výchovou nebo nařízenou ústavní výchovou. Kapacita zařízení je 8 dívek, které tvoří 1 výchovnou skupinu. Také se jedná o zařízení internátního typu.

Vzdělávací činnost dětí umístěných v DÚM Ostrava – Kunčičky a DÚM Zákrejsova probíhá pětikrát týdně v dopoledních hodinách na základě individuálních učebních plánů dodaných kmenovými školami umístěných dětí. Vzdelávání dětí umístěných v DÚM Wattova je realizováno na běžných typech škol a učilištích v regionu Moravskoslezského kraje. Tímto systémem je možno dívkám nabízet a následně zprostředkovat široký výběr studijních a učebních oborů dle jejich zájmu a zdravotního stavu včetně možnosti dokončení absolvování deváté třídy povinné školní docházky. (*Charakteristika jednotlivých pracovišť DÚM je shrnuta v Příloze č. 4.*)

Středisko výchovné péče sestává z šesti pracovišť:

1. *Odloučené pracoviště SVP – pro chlapce i dívky s internátní péčí, se sídlem Antošovická 258, Ostrava – Koblov.* Cílovou skupinou jsou chlapci i dívky ve věku 15–18 let (nebo mladší 15 let). Kapacita zařízení je 24 dětí, z toho 18 chlapců a 6 dívek. Děti jsou zde rozděleny do 3 výchovných skupin, a to 2 pro chlapce a 1 pro dívky. Vzdelávání dětí je realizováno pětikrát týdně na oddělení formou dopoledního studia na základě individuálních studijních plánů kmenových škol dětí. Po ukončení pobytu je po dohodě se speciálními pedagogy dětem poskytována následná ambulantní péče. Jedná se tedy o internátní i ambulantní typ zařízení.

2. Odloučená pracoviště SVP – pro děti pouze s ambulantní péčí, se sídlem:

- Vydmuchov 10, Karviná – Fryštát,
- Hradecká 16, Opava,
- 28. října 1885, Frýdek – Místek,
- Krnovská 9, Bruntál,
- Žižkova 1, Krnov.³⁵

Střediska s ambulantní péčí:

- a) poskytují preventivní péči dětem, a to v pracovních dnech minimálně v rozsahu 8 hodin;
- b) na základě výsledků vyšetření a dosavadní péče doporučují zařazení dítěte do celodenního nebo internátního oddělení;
- c) poskytují následnou péči dětem po ukončení jejich pobytu v internátním nebo celodenním oddělení, a to zpravidla po dobu jednoho roku;
- d) mohou realizovat cílené pobytové výchovné a terapeutické programy.³⁶

(Charakteristika jednotlivých pracovišť SVP je shrnuta v Příloze č. 5.)

3.2.1 Analýza hospodaření příspěvkové organizace DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky

Analýza hospodaření organizace je provedena za účetní období 2008 – 2012 zhodnocením hospodaření v návaznosti na nárůst, resp. pokles výnosů a nákladů, včetně vyjádření hospodářského výsledku. Hodnoty a údaje použité v rozboru hospodaření jsou převzaty z výročních zpráv a z účetních výkazů organizace.

A) Výnosy

Hlavní účel a předmět činnosti organizace je tak jako u předchozího zařízení financován zejména z příspěvku na provoz od zřizovatele. Dalším příjmem organizace jsou výnosy z prodeje služeb, přijaté úroky ze zůstatku na běžném účtu, výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku, výnosy z územních rozpočtů (dotace na projekty – účelové neinvestiční prostředky poskytnuté z rozpočtu města Ostravy na podporu různých činností organizace)

³⁵ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *Zřizovací listiny organizace: včetně dodatků*. Praha, 1985 - 2006.

³⁶ NIKEL, Vladimír. Středisko výchovné péče. *DÚM Ostrava* [online]. 2006. vyd. 2006 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.dum-ostrava.cz/index.php?menu=5>.

a ostatní výnosy z činnosti. Organizace také využívá prostředky svých peněžních fondů, jejichž použití musí být v souladu s příslušnými právními normami. Celkové výnosy organizace za období 2008 – 2012 v členění dle jednotlivých výnosových položek jsou uvedeny v tabulce č. 3.9.

Tabulka č. 3.9: Struktura výnosů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Výnosové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné výnosy	Podíl v %
Příspěvky a dotace na provoz	47 831	51 731	50 293	47 964	45 243	48 612	94,21
Výnosy z prodeje služeb	1 860	1 912	1 781	1 911	1 956	1 884	3,65
Čerpání peněžních fondů	638	1 184	566	1 301	948	928	1,80
Úroky	46	49	48	8	8	32	0,06
Ostatní výnosy z činnosti	281	62	9	53	5	82	0,16
Výnosy z prodeje DHM	2	0	20	0	0	4	0,01
Výnosy z územních rozpočtů	92	0	65	110	25	58	0,11
Vlastní výnosy celkem	2 919	3 207	2 489	3 383	2 942	2 988	5,79
Výnosy celkem	50 750	54 938	52 782	51 347	48 185	51 600	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Hlavním zdrojem financování organizace je **příspěvek na provoz od zřizovatele**. Zřizovatel stanovuje organizaci na provozování hlavní činnosti na jednotlivá účetní období závazné ukazatele rozpočtu (NIV, MP, OON, ONIV a limit počtu zaměstnanců). V souladu se závěry Dohodovacího řízení, jež je uskutečňováno na MŠMT, dochází v průběhu roku k úpravám rozpočtu. Na zajištění činnosti organizace byla v každém roce zřizovatelem měsíčně uvolňována finanční částka ve výši 1/12 schváleného limitu výdajů. Příspěvky a dotace na provoz poskytnuté zřizovatelem za období 2008 – 2012, včetně vyjádření absolutní změny a procentního vyjádření změny výše těchto příspěvků, jsou uvedeny v tabulce č. 3.10. **Změna výše příspěvku na provoz od zřizovatele** byla ve sledovaném období **rozdílná**. K **růstu** došlo pouze v roce **2009**, a to o **8,15 %**. Na změnu výše příspěvku mělo vliv zejména navýšení mzdových prostředků o 3 295 tis. Kč, v němž byla promítnuta realizace rozvojových programů „*Motivační složky platů pedagogických pracovníků*“ v objemu 1 385 tis. Kč a „*Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků*“ ve výši 375 tis. Kč, a dále také navýšení prostředků NIV dle skutečných potřeb organizace. **V dalších letech měl trend klesající charakter**. V roce **2010** došlo k meziročnímu **snížení** příspěvku na provoz o **2,78 %**, v **následujícím roce** o dalších **4,63 %**. K největšímu **poklesu** výše dotace došlo v roce **2012**, a to o **5,67 %**, kdy byla zřizovatelem nejen snížena dotace na ONIV o 850 tis. Kč, ale v důsledku snížení počtu zaměstnanců byly rovněž

sníženy celkové mzdové prostředky včetně odvodů a základního přídělu finančních prostředků do FKSP, a to o 1 871 tis. Kč.

Tabulka č. 3.10: Srovnání příspěvků a dotací na provoz od zřizovatele za období 2008 – 2012
(v tis. Kč)

Účetní období	Příspěvky a dotace na provoz od zřizovatele	Absolutní změna	Trend v %
2008	47 831	---	---
2009	51 731	+ 3 900	+ 8,15
2010	50 293	- 1 438	- 2,78
2011	47 964	- 2 329	- 4,63
2012	45 243	- 2 721	- 5,67

[Zdroj: Výroční zprávy organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Dalším významným příjmem organizace byly **výnosy z prodeje služeb**, které tvořily příspěvky na péči od zákonných zástupců dětí a přídavky na děti za období, kdy byly umístěny v zařízení a také dopravné za dovozy dětí z útěku, výnosy z příspěvků na stravné zaměstnanců a výnosy ze stravného, kdy je strava poskytována dětem a zaměstnancům dalších zařízení. Z tabulky č. 3.11 je zřejmé, že největší podíl na celkových výnosech z prodeje služeb tvořily ve sledovaném období *příspěvky na péči*, a to v průměru 42,25 %. *Přídavky na děti* představovaly průměrně 27,10 % celkových výnosů z prodeje služeb, *výnosy ze stravného zaměstnanců* 15,88 % a *výnosy ze stravného poskytovaného dalším zařízením* 13,08 %. Nejmenší podíl činily *výnosy z dopravného*, kdy si děti hradí část nákladů spojených s jejich přepravou při útěku zpět do zařízení, a to v průměru 1,69 % celkových výnosů z prodeje služeb.

Tabulka č. 3.11: Členění výnosů z prodeje služeb DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012
(v tis. Kč)

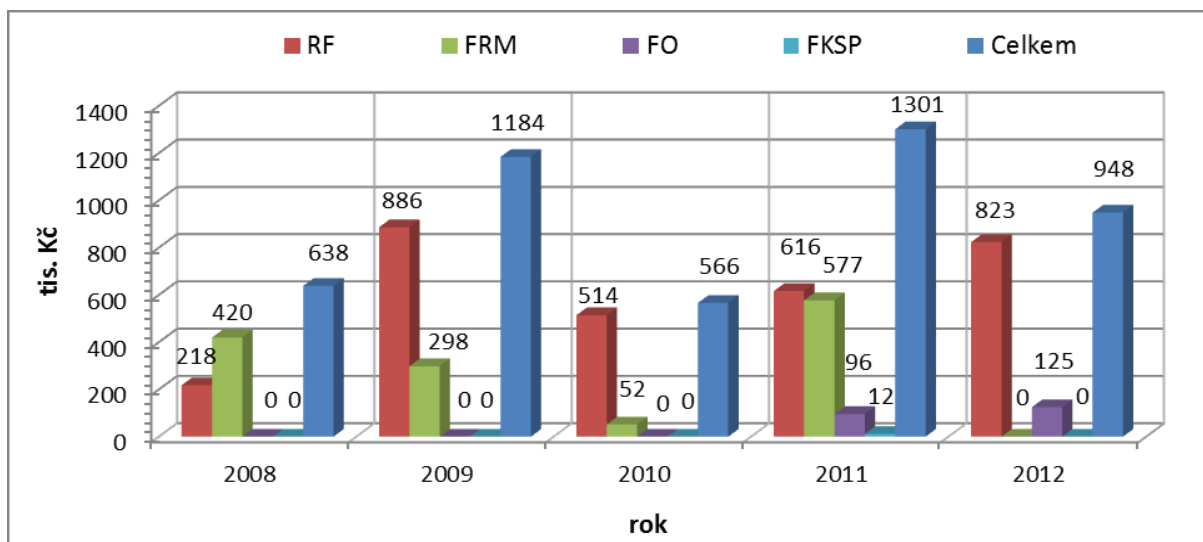
Výnosové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné výnosy	Podíl v %
Příspěvky na péči	829	855	795	795	706	796	42,25
Přídavky na děti	587	588	472	503	403	511	27,10
Dopravné - úhrada za útky	24	34	15	51	35	32	1,69
Stravné zaměstnanci	292	293	302	321	288	299	15,88
Stravné DDŠ a DDÚ	128	142	197	241	524	246	13,08
Celkem	1 860	1 912	1 781	1 911	1 956	1 884	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V tabulce č. 3.11 je také možno pozorovat nárůst výnosů ze stravného v roce 2012, a to o 283 tis. Kč (tj. navýšení o 117,43 %), což bylo způsobeno tím, že kromě poskytování stravy dětem a zaměstnancům DDŠ a ZŠ Ostrava – Kunčice začala být od roku 2012 na základě nově uzavřené smlouvy poskytována strava rovněž dětem a zaměstnancům odloučeného pracoviště DDÚ, ZŠ a ŠJ Bohumín – Šunychl se sídlem v Ostravě – Přívoze.

Čerpání peněžních fondů organizace ve sledovaném období 2008 – 2012 je zobrazeno v grafu č. 3.4. V roce **2008** byly čerpány peněžní fondy v celkové výši 638 tis. Kč, z čehož **RF** tvořil 218 tis. Kč (krytí provozních nákladů) a **FRM** činil 420 tis. Kč (opravy zařízení školní jídelny a hromosvodu budovy Škrobálkova ve výši 341 tis. Kč a dále nákup DHM – keramické pece v hodnotě 79 tis. Kč). V roce **2009** představovalo čerpání peněžních fondů celkem 1 184 tis. Kč, z toho čerpání **RF** bylo ve výši 886 tis. Kč (krytí provozních nákladů) a čerpání **FRM** v objemu 298 tis. Kč (oprava budovy Škrobálkova). V **následujícím** roce čerpala organizace nejméně finančních prostředků z peněžních fondů, což představovalo celkem 566 tis. Kč, přičemž čerpání **RF** tvořilo 514 tis. Kč (z toho 450 tis. Kč na krytí provozních nákladů a dále 64 tis. Kč čerpání finančních darů od právnických osob na nákup vybavení do tělocvičny a posilovny) a čerpání **FRM** činilo 52 tis. Kč (oprava budovy Wattova). V roce **2011** představovalo čerpání peněžních fondů celkem 1 301 tis. Kč, z toho čerpání **RF** bylo ve výši 616 tis. Kč (krytí provozních nákladů) a čerpání **FRM** činilo 577 tis. Kč (oprava budovy Wattova). V roce **2012** představovalo čerpání peněžních fondů celkem 948 tis. Kč, z toho čerpání **RF** bylo ve výši 823 tis. Kč (krytí provozních nákladů) a čerpání **FRM** činilo 125 tis. Kč (oprava budovy Wattova).

Graf č. 3.4: Vývoj čerpání peněžních fondů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

[Zdroj: Výroční zprávy organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Naopak k největšímu čerpání peněžních fondů, a to ve výši 1 301 tis. Kč došlo v roce **2011**, kdy byl čerpán **RF** v objemu 616 tis. Kč (v tom 609 tis. Kč na krytí ONIV a 7 tis. Kč čerpání daru od právnických osob na nákup crossového trenažéru), **FRM** ve výši 577 tis. Kč (oprava splaškové kanalizace v Koblově a oprava osvětlení v objektu Wattova), **FO** v částce

96 tis. Kč (ke krytí překročení mzdových prostředků zaměstnanců) a rovněž **FKSP** v objemu 12 tis. Kč (nákup DHM – čistič koberců pro zaměstnance). V roce **2012** byly čerpány peněžní fondy v celkové částce 948 tis. Kč, z toho tvořilo čerpání **RF** 823 tis. Kč (na krytí provozních nákladů) a čerpání **FO** činilo 125 tis. Kč (na krytí překročení mzdových prostředků zaměstnanců).

Položka **ostatní výnosy z činnosti** zahrnovala náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny (jedná se o případy, kdy organizaci vznikla škoda na majetku), dále náhrady škod, které vznikly organizaci a byly způsobeny jejími zaměstnanci (na návrh škodní komise rozhoduje statutární orgán o úhradě této škody samotným zaměstnancem) a jiné ostatní výnosy, jež zahrnují např. haléřové vyrovnání nebo přijaté náhrady od České pošty za ztrátu doporučeného dopisu na základě reklamace atd.

Struktura ostatních výnosů z činnosti organizace za období 2008 – 2012 je shrnuta v tabulce č. 3.12. Z tabulky je patrné, že největší podíl na celkových ostatních výnosech z činnosti představovaly *náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny* (v průměru 97,07 %). Nejvyšší pojistné plnění od pojišťovny, a to 277 tis. Kč, obdržela organizace v roce 2008, kdy došlo v důsledku úderu blesku ke značné škodě na majetku organizace. Další položku ostatních výnosů z činnosti organizace tvořily *jiné ostatní výnosy*, jež činily průměrně 2,2 % celkových ostatních výnosů z činnosti organizace. Nejvyšší hodnoty dosáhla tato položka v roce 2009, a to 4 tis. Kč, z toho 1 tis. Kč činila úhrada starého již odepsaného dluhu z roku 2000, zbývající finanční prostředky tvořily vratky za reklamace a haléřové vyrovnání. Nejnižší podíl na celkových ostatních výnosech byl u položky *náhrady škod* (v průměru 0,73 %), které byly organizaci způsobeny jejími zaměstnanci a byly projednávány ve škodní komisi organizace. Jednalo se o drobné škody na majetku organizace, jejichž výše nepřesáhla v jednotlivých letech sledovaného období 1 tis. Kč.

Tabulka č. 3.12: Struktura ostatních výnosů z činnosti v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Výnosové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné výnosy	Podíl v %
Náhrady škod a pojistná plnění	277	58	7	51	5	79,60	97,07
Náhrady škod - škodní komise	1	0	1	1	0	0,60	0,73
Jiné ostatní výnosy	3	4	1	1	0	1,80	2,20
Celkem	281	62	9	53	5	82,00	100,00

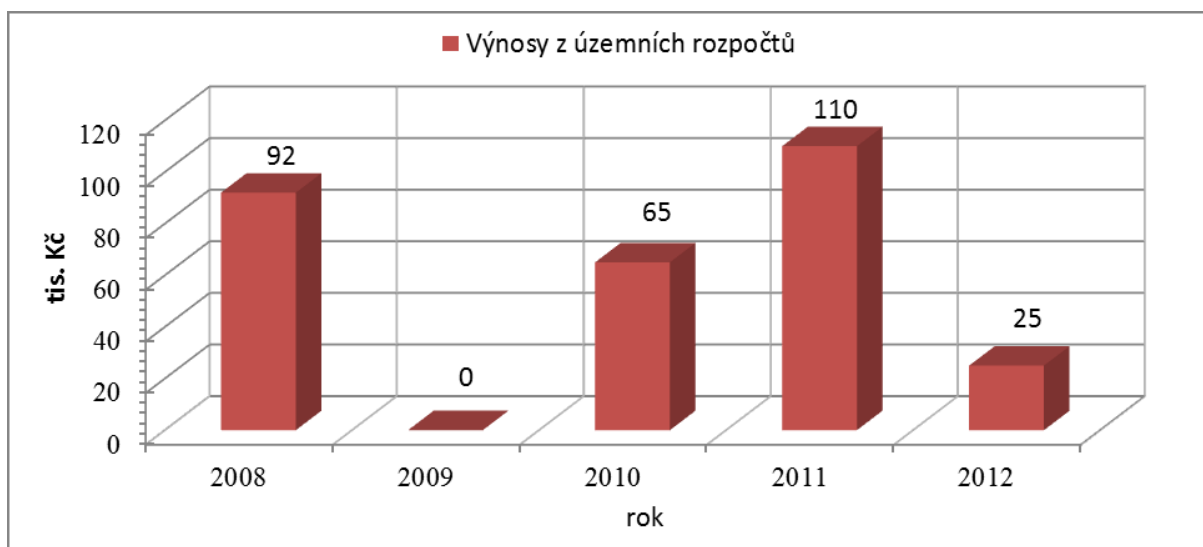
[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Dalším příjmem organizace byly ve sledovaném období **výnosy z územních rozpočtů**, které tvořily dotace na projekty – účelové neinvestiční prostředky poskytnuté z rozpočtu statutárního města Ostravy na podporu různých činností organizace. Organizace každým rokem podává žádosti o dotace a je zcela v kompetenci SMO, zda tyto žádosti schválí a dotace organizaci na základě smlouvy poskytne.

Vývoj čerpání účelových neinvestičních prostředků poskytnutých organizaci z rozpočtu SMO v jednotlivých letech 2008 – 2012 je znázorněn v grafu č. 3.5. V roce **2008** získala organizace účelové prostředky na **tři projekty** v celkové výši **92 tis. Kč**. V rámci projektu „*Vytváření podmínek pro volný čas*“ získala organizace účelovou dotaci v objemu 30 tis. Kč., a to na zakoupení vybavení do tělocvičny. Další účelová dotace ve výši 32 tis. Kč byla poskytnuta na projekt „*Vytváření podmínek pro alternativní tresty a terapeutické aktivity*“, dotace byla použita na zakoupení drogových testů. Poslední účelová dotace v tomto roce, která činila 30 tis. Kč, byla poskytnuta na projekt „*Podpora terapeutických činností*“. Z dotace byl pořízen výtvarný materiál a stroje pro výtvarnou práci (satinýrovací lis a kompresor). I přesto, že bylo v roce **2009** za organizaci podáno SMO několik žádostí o poskytnutí neinvestičních účelových dotací, nebyl organizaci schválen **žádný projekt**. V roce **2010** se organizaci podařilo získat **jednu účelovou dotaci**, a to ve výši **20 tis. Kč** na projekt „*Kdo hraje, nezlobí VI*“. Poskytnuté finanční prostředky byly použity na nákup sportovních potřeb, odměn do soutěží a na pronájem hřiště.

Graf č. 3.5: Vývoj čerpání účelových prostředků z rozpočtu SMO v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

[Zdroj: Výroční zprávy organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Nejvíce neinvestičních prostředků za sledované období získala organizace v roce **2011**, kdy uspěla celkem se **čtyřmi projekty** v celkovém objemu **110 tis. Kč**. Jednalo se o projekt s názvem „*Kdo hraje, nezlobí VII*“, v rámci něhož byly organizaci poskytnuty finanční prostředky ve výši 20 tis. Kč, za které byly zakoupeny sportovní potřeby, branky, diplomy, kancelářské potřeby, věcné ceny a poháry a také byl uhrazen pronájem hřiště. Z finančních prostředků poskytnutých na další projekt „*Stabilizace a socializace osobnosti pomocí arteterapie a ergoterapie s nácvikem a upevňováním správných pracovních návyků*“ v objemu 30 tis. Kč byl pořízen výtvarný a keramický materiál. V rámci třetího projektu „*Sportem k poznání sama sebe, zvyšování psychické a fyzické odolnosti*“ získala organizace dalších 10 tis. Kč, které byly určeny na nákup sportovních potřeb a pomůcek pro děti. Poslední účelová dotace v tomto roce byla poskytnuta ve výši 50 tis. Kč, a to na projekt „*Vytváření podmínek pro kontrolu a následnou pomoc mladistvým užívajícím návykové látky*“. Z dotace byl zakoupen testovací materiál na přítomnost drog. V roce **2012** se organizaci podařilo získat **dvě účelové dotace** v celkové výši **25 tis. Kč**. Z finančních prostředků poskytnutých na první projekt s názvem „*Kdo hraje, nezlobí VIII*“ v objemu 20 tis. Kč byly pořízeny sportovní potřeby, odměny, diplomy, kancelářské potřeby a rovněž byl uhrazen pronájem hřiště a šaten. V rámci druhého projektu v tomto roce „*Počítač nejen pro zábavu*“ obdržela organizace 5 tis. Kč, za něž bylo zakoupeno periferní zařízení k počítači (monitor, tiskárna, klávesnice a myš).

Organizaci byly ve sledovaném období zřizovatelem poskytnuty také **státní účelové prostředky na úhradu kapitálových nákladů programového financování ISPROFIN**, které nebyly převáděny na běžný účet organizace, ale byly čerpány ze zvláštního účtu (např. na nákup hmotného majetku, plánované rekonstrukce objektů apod.).

Tabulka č. 3.13: Získané státní účelové prostředky ISPROFIN v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

Státní účelové prostředky/rok	2008	2009	2010	2011	2012
Programové financování ISPROFIN	15 775	0	2 438	0	0

[Zdroj: Výroční zprávy organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V tabulce č. 3.13 je uvedeno čerpání státních účelových prostředků za období 2008 – 2012. Z tabulky je patrné, že nejvíce účelových prostředků na **financování kapitálových nákladů** obdržela organizace v roce **2008**, a to **15 775 tis. Kč**. Z této částky bylo použito 8 098 tis. Kč na akci „*DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – zateplení objektu Škrobálkova ulice 16*“,

dalších 7 178 tis. Kč na akci „DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – nástavba koridoru Koblov“ a 499 tis. Kč na nákup nového automobilu Škoda Octavia k převozu dětí např. k soudu nebo do jiných výchovných zařízení a k zajištění provozu zařízení. Další státní účelové prostředky v objemu **2 438 tis. Kč** byly organizaci poskytnuty v roce **2010**. Tyto prostředky byly čerpány na akci „DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – rekonstrukce zdravotnické B – Škrobálkova“ (2 091 tis. Kč) a na nákup nového automobilu VW Caddy (347 tis. Kč) k rozvozu stravy na odloučená pracoviště organizace. Poskytnuté účelové prostředky byly ve sledovaném období 2008 – 2012 použity v plné výši. V letech 2009, 2011 a 2012 neobdržela organizace od zřizovatele žádné státní účelové prostředky na programové financování ISPROFIN.

B) Náklady

Základními nákladovými položkami, které DÚM, SVP a ŠJ ve sledovaném období vznikly, byly spotřebované nákupy, služby, osobní náklady, jiné daně a poplatky, ostatní náklady z činnosti organizace a také odpisy a opravné položky.

Tabulka č. 3.14: Struktura nákladů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Nákladové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné náklady	Podíl v %
Spotřebované nákupy	5 422	5 918	5 534	5 410	5 649	5 587	10,93
Služby	3 018	2 938	2 622	3 068	1 956	2 720	5,33
Osobní náklady	39 925	42 776	42 220	41 358	38 878	41 031	80,30
Jiné daně a poplatky	15	10	13	16	14	14	0,03
Ostatní náklady z činnosti	346	342	340	306	230	313	0,61
Odpisy a opravné položky	1 561	1 801	1 493	1 161	1 130	1 429	2,80
Náklady celkem	50 287	53 785	52 222	51 319	47 857	51 094	100,00

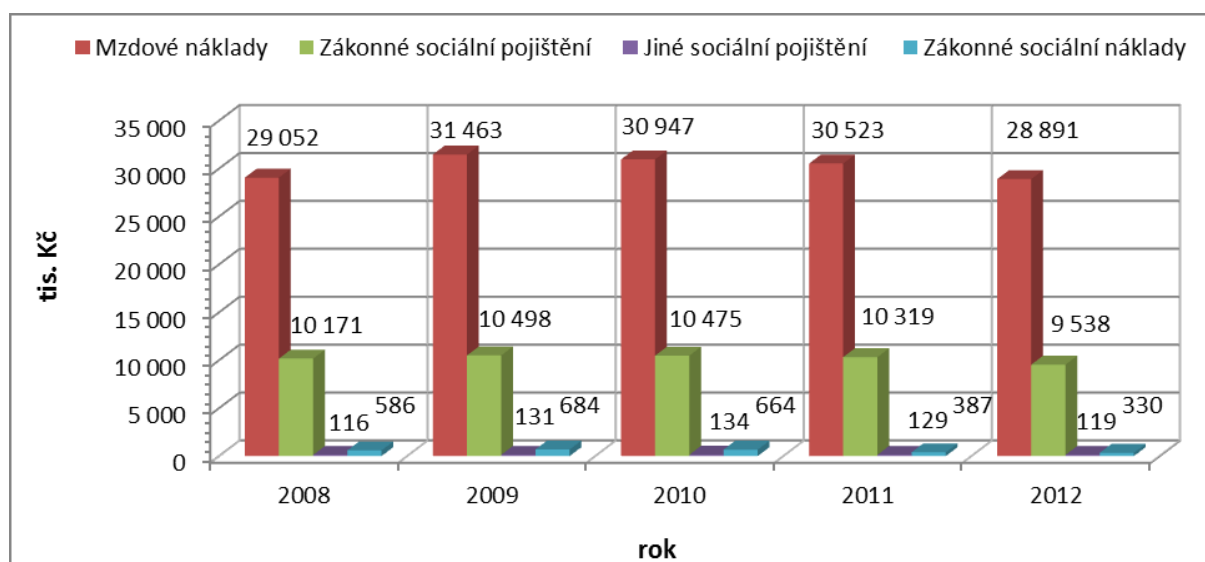
[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V tabulce č. 3.14 jsou uvedeny celkové náklady organizace za období 2008 – 2012 v členění dle nákladových položek směrné účtové osnovy. (Podrobnější členění jednotlivých nákladových položek je uvedeno v Příloze č. 6.)

Největší podíl z celkových nákladů organizace tvořila ve sledovaném období položka **osobní náklady**, jež zahrnovala mzdové náklady a s nimi související zákonné sociální pojištění, jiné sociální pojištění a také zákonné sociální náklady, a to ve stejné struktuře, jako u předchozí organizace. Členění osobních nákladů za období 2008 – 2012 je znázorněno v grafu č. 3.6. Největší položku tvořily ve sledovaném období *mzdové náklady*, které činily průměrně 73,54 % celkových osobních nákladů. Druhou největší položkou byly *odvody*

na zákonné sociální pojištění, jež představovaly v průměru 24,86 % celkových osobních nákladů. Zákonné sociální náklady tvořily v průměru 1,29 % a jiné sociální pojištění 0,31 % celkových osobních nákladů. Ve sledovaném období měly osobní náklady **různý trend**, k **růstu** došlo **pouze v roce 2009**, což bylo způsobeno zejména meziročním navýšením mzdových nákladů o 2 411 tis. Kč, tj. nárůst o 8,3 % (v tomto roce došlo k realizaci rozvojových programů „motivační složky platů pedagogických pracovníků“ v objemu 1 385 tis. Kč a „posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků“ ve výši 375 tis. Kč). V **dalších letech** měly osobní náklady **klesající trend**, přičemž k největšímu poklesu došlo v roce 2012, a to o 2 480 tis. Kč (tj. pokles o 6,0 %), což souviselo se snížením počtu zaměstnanců organizace o 10 osob a postupným snižováním mzdových průměrů.

Graf č. 3.6: Vývoj osobních nákladů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Druhou největší položkou z hlediska objemu vynaložených nákladů byly **spotřebované nákupy**, které zahrnovaly spotřebu materiálu a spotřebu energií. *Spotřeba materiálu*, jež představovala v průměru 6,2 % celkových nákladů, byla tvořena zejména spotřebou potravin pro děti a zaměstnance vlastního zařízení a také spotřebou potravin pro děti a zaměstnance dalších zařízení, kterým je za úplatu poskytována strava, přičemž spotřeba potravin měla ve sledovaném období vzhledem ke stále zvyšujícím se cenám potravin rostoucí trend a tvořila průměrně 55,8 % celkové spotřeby materiálu. Dalšími významnými výdaji položky spotřeba materiálu byly nákupy spotřebního zboží, pohonných hmot a maziv, čisticích prostředků, kancelářských potřeb, knih, časopisů, léků a rovněž prádla, oděvů a obuvi pro umístěné děti. *Spotřeba energie* tvořila ve sledovaném období v průměru 4,73 % celkových nákladů. Z tabulky č. 3.15 je patrné, že největšími výdaji u této položky byly

výdaje na plyn (průměrně 61,62 % celkové spotřeby energie) a výdaje na elektřinu (v průměru 29,13 % celkové spotřeby energie), dalšími výdaji byly výdaje na páru a teplo a také na teplou a studenou vodu.

Tabulka č. 3.15: Členění nákladů na energie DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Nákladové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné náklady	Podíl v %
Elektřina	626	744	714	773	668	705	29,13
Studená a teplá voda	108	121	115	120	110	115	4,75
Plyn	1 368	1 802	1 348	1 340	1 598	1 491	61,62
Pára a teplo	81	120	107	123	113	109	4,50
Spotřeba energie celkem	2 183	2 787	2 284	2 356	2 489	2 420	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Výše změny celkových spotřebovaných nákupů měla v průběhu sledovaného období různý trend, přičemž k výraznějšímu meziročnímu nárůstu došlo v roce 2009, a to o 9,15 %. Toto navýšení bylo ovlivněno zejména vyšší spotřebou plynu o 434 tis. Kč (tj. navýšení spotřeby plynu o 31,73 % oproti roku 2008; kdy z důvodu dlouho trvajícího zimního období vzrostly náklady na vytápění budov). V roce 2010 došlo naopak k meziročnímu snížení spotřeby plynu o 454 tis. Kč, což také ovlivnilo pokles celkových spotřebovaných nákupů o 6,49 % oproti roku 2009.

Třetí největší nákladovou položkou byly **výdaje na služby**, jež zahrnovaly výdaje na opravy a udržování, cestovné zaměstnanců, náklady na reprezentaci a ostatní služby, z toho největší podíl, a to průměrně 69,31 % celkových výdajů na služby, tvořily *ostatní služby*, jejichž výše je ovlivněna zejména výdaji na telekomunikační služby, odborné služby, poštovní služby, revize a zpracování dat. Dalšími významnými výdaji na služby byly výdaje na *opravy a udržování* budov, vozidel, strojů a zařízení, které tvořily v průměru 28,35 % celkových výdajů na služby a rovněž výdaje na *cestovné* (tj. náklady související s vysláním zaměstnance na pracovní cestu – jízdné, stravné, nocležné), jež činily průměrně 2,24 % celkových výdajů na služby. *Náklady na reprezentaci* tvořily jen nepatrný podíl na celkových výdajích na služby, a to v průměru 0,1 %. V souvislosti s údržbou a opravami budov je nutno doplnit, že se jedná o starší budovy, jejichž opravy a údržba jsou náročné a nákladné. Běžné údržbářské práce a drobné opravy zajišťují vlastní zaměstnanci organizace – údržbáři, větší opravy jsou obstarávány dodavatelským způsobem. (Členění výdajů na služby ve sledovaném období je znázorněno v Příloze č. 7.)

Další nákladovou položku představovaly **odpisy a opravné položky** zahrnující také náklady z vyřazených pohledávek a pořízení DDHM a DDNM. Největší podíl z položky odpisy a opravné položky tvořily *odpisy* (v průměru 1,79 % celkových nákladů), které měly různý trend. Nejvyšší hodnoty dosáhly odpisy v roce 2009, a to 1 053 tis. Kč; nárůst ve výši 221 tis. Kč byl ovlivněn tím, že v roce 2008 byla provedena rekonstrukce objektu Škrobálkova a nástavba koridoru Koblov, jež byly zavedeny do majetku organizace v prosinci 2008, tudíž se začaly odepisovat od ledna 2009. Pokles odpisů v roce 2010 byl způsoben tím, že došlo k celkovému odepsání osobního automobilu Volkswagen Transporter, jehož roční odpis činil 253 tis. Kč. Druhou významnou položkou byly *náklady z DDHM a DDNM* (tvořily průměrně 0,87 % celkových nákladů), které představují pořízení drobného dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku. Nejvyšší výdaje na DDNM byly v roce 2011, kdy byl z důvodu zastarání stávajícího software zakoupen nový program pro vedení účetnictví s názvem „EIS JASU CS Enterprise“ v celkové hodnotě 44 tis. Kč. Největší množství DDHM za sledované období bylo pořízeno v roce 2009, a to v celkové hodnotě 633 tis. Kč. Jednalo se o nákup nových počítačů, které nahradily původní počítače z roku 2002, pořízení vybavení do nové nástavby koridoru Koblov (vybavení posilovny a nákup nábytku) a dále obnova již zničeného nábytku a zařízení objektů. Další položkou byly *náklady z vyřazených pohledávek*, do kterých patří dluhy zákonných zástupců za příspěvek na úhradu péče o umístěné děti, nebo dluhy za dopravné, jež vznikly v souvislosti s vrácením dětí z útěku zpět do zařízení. Tato položka tvořila ve sledovaném období průměrně 0,11 % celkových nákladů. Z tabulky v Příloze č. 6 je patrné, že k největšímu odpisu výše uvedených pohledávek došlo v roce 2008, a to v celkové výši 111 tis. Kč. Nejmenší položkou byly ve sledovaném období *opravné položky* (tvořily podíl v průměru 0,03 % celkových nákladů), které organizace začala uplatňovat až od roku 2012, v němž dosáhly výše 58 tis. Kč. (Jedná se o opravné položky, jež byly tvořeny k jiným pohledávkám z hlavní činnosti, tj. k dlužným příspěvkům na úhradu péče od zákonných zástupců dětí za dobu, kdy byly umístěny v zařízení a k dlužným částkám za dopravné, které vznikly v souvislosti s přemístěním dětí z útěku zpět do zařízení).

Ostatní náklady z činnosti organizace tvořilo pojištění majetku (včetně vozidel) a služby peněžních ústavů, kapesné dětí, které je dětem vypláceno měsíčně (včetně mimořádného kapesného vypláceného při zletilosti dítěte) a také zaokrouhlení, přičemž *kapesné dětí* bylo ve sledovaném období největší položkou a činilo průměrně 50,8 % celkových ostatních nákladů z činnosti. Položka *pojištění majetku a služby peněžních ústavů* tvořila ve sledovaném období v průměru 48,88 % celkových ostatních nákladů z činnosti.

Nejnižší objem nákladů byl ve sledovaném období u položky **jiné daně a poplatky**. Tato nákladová položka zahrnovala správní poplatky při vyřizování občanských průkazů umístěných dětí, nákup kolků, servisní poplatky CCS a nákup dálničních známek pro dvě vozidla, z toho největší položkou v průběhu celého období byly poplatky za servisní služby CCS, jež nepřesáhly v jednotlivých letech sledovaného období částku 14 tis. Kč.

C) Hospodářský výsledek

V další části práce je zaměřena pozornost na hospodářský výsledek DÚM, SVP a ŠJ v jednotlivých letech sledovaného období a jeho rozdělení do peněžních fondů organizace. Jelikož organizace nevykonává jinou činnost, je hospodářský výsledek tvořen pouze z hlavní činnosti organizace a je dán rozdílem výnosů a nákladů po zdanění. V tabulce č. 3.16 jsou uvedeny celkové výnosy a náklady organizace, včetně vyjádření hospodářského výsledku a daně z příjmu právnických osob v letech 2008 – 2012. Z uvedené tabulky je patrné, že hospodářský výsledek dosahoval ve sledovaném období pouze kladných hodnot; daň z příjmu právnických osob odvedla organizace pouze za rok 2009, a to ve výši 120 tis. Kč.

Tabulka č. 3.16: Hospodářský výsledek DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Položka/rok	2008	2009	2010	2011	2012
Výnosy	50 750	54 938	52 782	51 347	48 185
Náklady	50 287	53 785	52 222	51 319	47 857
Daň z příjmu právnických osob	0	120	0	0	0
Hospodářský výsledek po zdanění	463	1 033	560	28	328

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V roce **2008** bylo dosaženo zlepšeného hospodářského výsledku v objemu **463 tis. Kč**, přičemž nezapojené vlastní příjmy organizace představovaly 437 tis. Kč a nedočerpaný příspěvek na provoz od zřizovatele činil 26 tis. Kč (z toho tvořila úspora prostředků na platy 6 tis. Kč, úspora OON 15 tis. Kč a úspora zákonných odvodů k nečerpaným prostředkům na platy 5 tis. Kč). Hospodářský výsledek byl finančně kryt pouze v objemu 334 tis. Kč, rozdíl ve výši 129 tis. Kč tvořil dlužný příspěvek na úhradu péče za rok 2008 od zákonných zástupců dětí umístěných v zařízení. V rámci finančního vypořádání bylo zřizovatelem schváleno rozdělení hospodářského výsledku do fondů následně: do **FO** v částce 167 tis. Kč a do **RF** rovněž v objemu 167 tis. Kč. Zlepšeného hospodářského výsledku bylo dosaženo také v roce **2009**, kdy byla jeho hodnota nejvyšší, a to **1 033 tis. Kč**, z toho tvořily nedočerpané mzdové prostředky 905 tis. Kč a nezapojené vlastní příjmy organizace 128 tis.

Kč (výsledek hospodaření před zdaněním představoval objem 1 153 tis. Kč, daň z příjmu právnických osob za rok 2009 činila 120 tis. Kč). Hospodářský výsledek byl finančně kryt jen v objemu 1 028 tis. Kč, rozdíl ve výši 5 tis. Kč tvořil dlužný příspěvek na úhradu péče za rok 2009 od zákonných zástupců dětí umístěných v zařízení. V rámci finančního vypořádání bylo zřizovatelem schváleno rozdělení hospodářského výsledku do fondů, a to do **FO** v objemu 822 tis. Kč a do **RF** v částce 206 tis. Kč. **V následujícím roce** činil zlepšený hospodářský výsledek **560 tis. Kč**, přičemž nedočerpané mzdové prostředky tvořily 283 tis. Kč a nezapojené vlastní příjmy organizace představovaly 277 tis. Kč. Ani v tomto roce nebyl hospodářský výsledek zcela finančně kryt, rozdíl ve výši 76 tis. Kč tvořil dluh za dopravné dětí a dlužný příspěvek na úhradu péče, jež nezaplatili zákonní zástupci dětí umístěných v zařízení za rok 2010. V rámci finančního vypořádání bylo následně zřizovatelem schváleno rozdělení hospodářského výsledku ve výši 484 tis. Kč do fondů následně: do **FRM** v částce 20 tis. Kč a do **RF** v objemu 464 tis. Kč. Nejnižší hodnoty dosáhl hospodářský výsledek v roce **2011**, kdy činil **28 tis. Kč**, z toho tvořila úspora mzdových prostředků 27 tis. Kč a nezapojené vlastní příjmy organizace 1 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl finančně kryt v plné výši peněžními prostředky, zřizovatel schválil organizaci jeho převedení do **FO** v částce 20 tis. Kč a do **RF** ve výši 8 tis. Kč. V roce **2012** byl zlepšený hospodářský výsledek tvořen pouze nedočerpanými finančními prostředky na OON v objemu **328 tis. Kč**. Hospodářský výsledek byl zcela finančně kryt peněžními prostředky; zřizovatel schválil organizaci v rámci finančního vypořádání jeho převedení do **RF** v plné výši.

Zhodnocení finančního hospodaření obou organizací ve sledovaném období 2008 – 2012 bude provedeno v následující kapitole.

4 Zhodnocení finančního hospodaření organizací

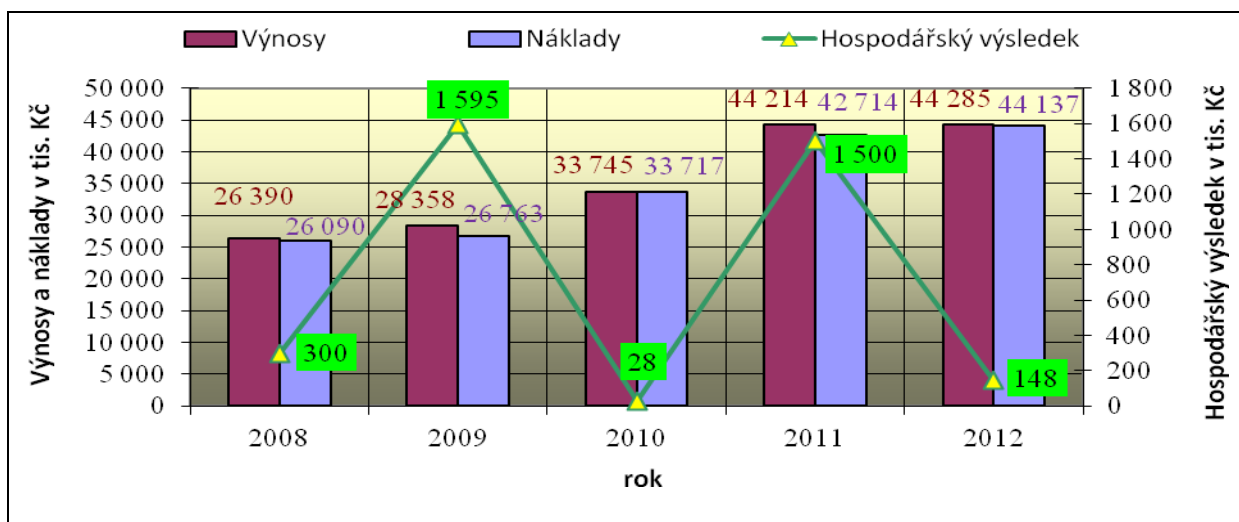
V předchozí kapitole byla zpracována analýza hospodaření organizací Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky za účetní období 2008 – 2012, a to v návaznosti na nárůst, respektive pokles výnosů a nákladů, včetně vyjádření hospodářského výsledku a jeho rozdělení do fondů organizací. Nyní bude provedeno zhodnocení hospodaření obou organizací a následně srovnání hospodaření těchto organizací ve sledovaném období.

4.1 Příspěvková organizace VÚ Ostrava – Hrabůvka

Organizace provozovala ve sledovaném období 2008 – 2012 pouze hlavní činnost, která je financována především z příspěvku na provoz od zřizovatele, jež je organizaci poskytován dle závazných ukazatelů rozpočtu a v průběhu jednotlivých účetních období je upravován v návaznosti na dohodovací řízení dle skutečných potřeb organizace. V Příloze č. 8 jsou v tabulce uvedeny **celkové výnosy** organizace, včetně vyjádření absolutní změny a procentního vyjádření změny výše celkového výnosu. Z tabulky je patrné, že změna výše celkového výnosu organizace měla ve sledovaném období **rostoucí trend**, přičemž celkové výnosy organizace vzrostly za období 2008 – 2012 celkem o **57,64 %**. V roce **2009** představovalo meziroční zvýšení **7,46 %**, což bylo ovlivněno zejména navýšením příspěvku na provoz od zřizovatele o 1 812 tis. Kč. K významnému meziročnímu navýšení výnosů došlo v roce **2010**, a to o **19,0 %**. Tento nárůst byl však ovlivněn tím, že součástí příspěvku na provoz od zřizovatele byly státní účelové prostředky na úhradu běžných nákladů programového financování ISPROFIN v celkové výši 4 896 tis. Kč, které souvisely s realizací investičních akcí „VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Výstavba areálu oddělení Janová“ (4 300 tis. Kč) a „VÚ a ŠJ Ostrava – Hrabůvka – Rekonstrukce a nástavba Frýdek – Místek“ (596 tis. Kč). K největšímu meziročnímu navýšení výnosů došlo v roce **2011**, kdy činil nárůst **31,02 %**, což bylo ovlivněno tím, že v roce 2011 byly uvedeny do užívání nově rekonstruované prostory ve Frýdku – Místku a v Ostravě – Polance nad Odrou a bylo potřeba dokrýt jejich provoz (jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, k 1. únoru 2011 došlo k navýšení kapacity zařízení o 18 lůžek), přičemž příspěvek na provoz od zřizovatele vzrostl v roce 2011 o 12 650 tis. Kč oproti předchozímu roku. V roce **2012** představovala meziroční změna pouze **0,16 %**; k mírnému navýšení došlo i přesto, že příspěvek na provoz od zřizovatele byl snížen o 524 tis. Kč. Navýšení bylo způsobeno zapojením vlastních peněžních fondů organizace (RF a FO) a vyššími ostatními výnosy z činnosti organizace.

Celkové náklady organizace včetně vyjádření absolutní změny a procentního vyjádření změny výše celkových nákladů jsou uvedeny v tabulce v Příloze č. 9. Z tabulky je zřejmé, že celkové náklady organizace měly ve sledovaném období rovněž **rostoucí trend**, přičemž tyto náklady vzrostly za období 2008 – 2012 celkem o **58,57 %**. K nejmenšímu meziročnímu **navýšení** došlo v roce **2009**, a to o **2,58 %**, což souviselo s růstem výdajů na spotřebované nákupy a na poskytnuté služby. V roce **2010** byl meziroční **nárůst 25,98 %** (tj. navýšení o 6 954 tis. Kč), který byl však ovlivněn tím, že součástí příspěvku na provoz od zřizovatele byly také státní účelové prostředky na úhradu běžných nákladů programového financování ISPROFIN v celkové výši 4 896 tis. Kč, jež byly použity v plné výši ke stanovenému účelu (zejména pořízení DDHM). K největšímu meziročnímu nárůstu došlo v roce **2011**, a to o 8 997 tis. Kč, což představuje **navýšení o 26,68 %** oproti předchozímu roku, přičemž největší podíl tvořilo navýšení osobních nákladů (zejména mzdových prostředků v souvislosti s navýšením počtu zaměstnanců o 30 osob) a také vyšší výdaje na spotřebované nákupy. **Zvýšení** bylo zaznamenáno rovněž v roce **2012**, kdy meziroční změna činila **3,33 %**. Vliv na zvýšení měl růst výdajů na osobní náklady, spotřebované nákupy a služby.

Graf č. 4.1: Vývoj celkových výnosů, nákladů a výsledku hospodaření VÚ v letech 2008 – 2012
(v tis. Kč)

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V grafu č. 4.1 je zobrazen vývoj celkových výnosů, nákladů a výsledku hospodaření VÚ Ostrava – Hrabůvka (VÚ) za období 2008 – 2012. Hospodaření organizace bylo ve sledovaném období ziskové, hospodářský výsledek byl vždy kladný. Z grafu je zřejmé, že hospodářský výsledek měl **různý trend**, což bylo způsobeno nevyrovnaností nákladů a výnosů. V roce **2008** činil hospodářský výsledek **300 tis. Kč** a byl tvořen nevyčerpanými

vlastními výnosy a úsporou prostředků na OON. V **dalším roce** došlo především v důsledku nedočerpání příspěvku na provoz k nárůstu hospodářského výsledku, přičemž v tomto roce byl hospodářský výsledek nejvyšší a představoval **1 595 tis. Kč**. Naopak nejnižší hodnoty dosáhl hospodářský výsledek v roce **2010**, kdy byl tvořen pouze nedočerpanými prostředky na OON v objemu **28 tis. Kč**. V roce **2011** činil hospodářský výsledek **1 500 tis. Kč**, a to zejména v důsledku nečerpání vlastních příjmů organizace a příspěvku na provoz od zřizovatele. (V roce 2011 nebyl hospodářský výsledek zcela finančně kryt, rozdíl ve výši 215 tis. Kč tvořil dlužný příspěvek na úhradu péče od zákonných zástupců dětí umístěných v zařízení za rok 2011.) V **posledním sledovaném roce** představoval hospodářský výsledek **148 tis. Kč** a byl tvořen úsporou prostředků na mzdy a OON.

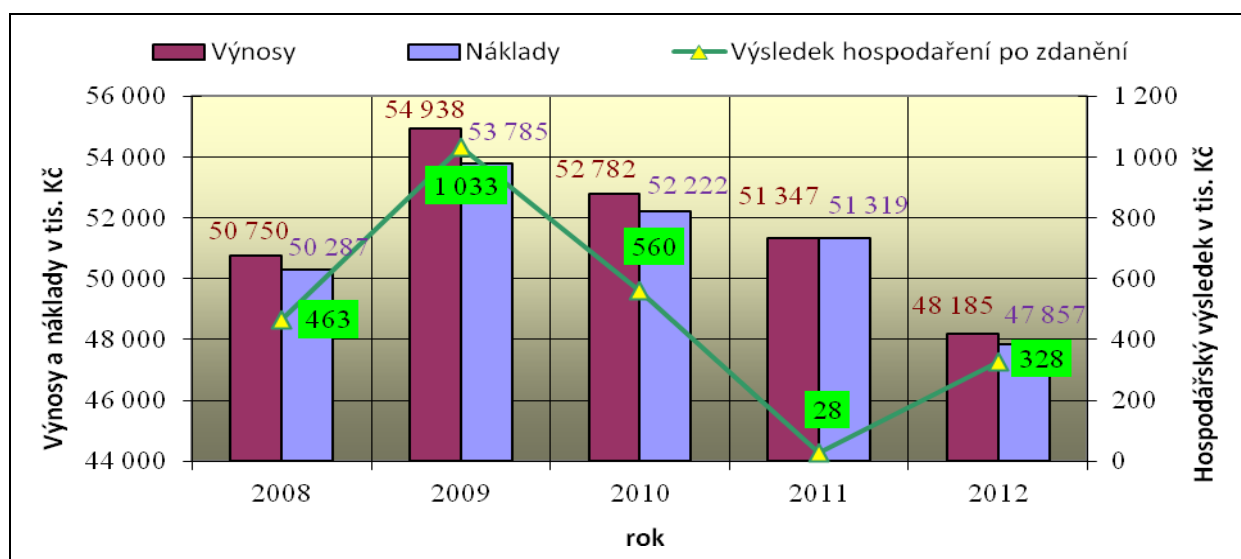
4.2 Příspěvková organizace DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky

Organizace provozovala ve sledovaném období 2008 – 2012 také pouze hlavní činnost, která je financována zejména z příspěvku na provoz od zřizovatele, jež je organizaci poskytován dle závazných ukazatelů rozpočtu a v průběhu jednotlivých účetních období je upravován v návaznosti na dohodovací řízení dle skutečných potřeb organizace. V *Příloze č. 10* jsou v tabulce uvedeny **celkové výnosy** organizace, včetně vyjádření absolutní změny a procentního vyjádření změny výše celkového výnosu. Z tabulky je patrné, že **změna** výše celkového výnosu organizace byla ve sledovaném období **různá**, přičemž celkové výnosy organizace se za období 2008 – 2012 snížily celkem o **4,55 %**. K meziročnímu **navýšení** došlo pouze v roce **2009**, a to o **8,25 %**, což bylo ovlivněno zejména vyšším příspěvkem na provoz od zřizovatele, kde se jednalo o navýšení mzdových prostředků a prostředků neinvestičních výdajů dle skutečných potřeb organizace, přičemž v celkovém navýšení byla promítnuta realizace rozvojových programů „motivační složky platů pedagogických pracovníků“ a „posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků“ Kč (celkové mzdové prostředky byly včetně zapojení rozvojových programů navýšeny o 3 295 tis. Kč) a dále také zapojením vlastních peněžních fondů organizace (RF, FRM). V dalších letech měl trend **klesající charakter**. V roce **2010** došlo k meziročnímu **snížení** celkových výnosů o **3,92 %**, což bylo ovlivněno zejména snížením příspěvku na provoz od zřizovatele o 1 438 tis. Kč, nižším čerpáním peněžních fondů a nižšími výnosy z prodeje služeb. **Snížení** bylo zaznamenáno rovněž v roce **2011**, kdy meziroční změna činila **2,72 %**. Výnosy z prodeje služeb sice vzrostly o 130 tis. Kč, rovněž se zvýšilo čerpání peněžních fondů, a to o 735 tis. Kč, nevyrovnalo to však pokles příspěvku na provoz o 2 329 tis. Kč. K největšímu meziročnímu **snížení** celkových výnosů došlo v roce **2012**, a to o **6,16 %**.

Pokles byl ovlivněn snížením příspěvku na provoz od zřizovatele o 2 721 tis. Kč a nižším čerpáním peněžních fondů o 353 tis. Kč oproti předchozímu roku.

Celkové náklady organizace včetně vyjádření absolutní změny a procentního vyjádření změny výše celkových nákladů jsou uvedeny v tabulce v *Příloze č. 11*. Z tabulky je zřejmé, že celkové náklady organizace měly ve sledovaném období rovněž jako celkové výnosy **různý trend**, přičemž tyto náklady se za období 2008 – 2012 snížily celkem o **4,43 %**. K meziročnímu **navýšení** došlo pouze v roce **2009**, a to o **6,96 %**, což souviselo zejména s růstem výdajů na osobní náklady o 2 851 tis. Kč, vyššími spotřebovanými nákupy a se zvýšením výdajů na odpisy a opravné položky. V roce **2010** došlo k meziročnímu **snížení** o **2,91 %**, které bylo ovlivněno nejen nižšími výdaji na služby a na spotřebované nákupy, ale také nižšími osobními náklady. **Snížení** celkových nákladů bylo zaznamenáno rovněž v roce **2011**, kdy meziroční změna činila **1,73 %**. Výdaje na služby sice vzrostly, ale došlo k poklesu osobních nákladů, spotřebovaných nákupů a odpisů a opravných položek. K největšímu meziročnímu snížení celkových nákladů došlo v roce **2012**, a to o 3 462 tis. Kč, což představuje **pokles** o **6,75 %** oproti předchozímu roku, přičemž největší podíl tvořilo snížení osobních nákladů (zejména mzdových prostředků v souvislosti se snížením počtu zaměstnanců o 10 osob) a také pokles výdajů na služby.

Graf č. 4.2: Vývoj celkových výnosů, nákladů a výsledku hospodaření DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

V grafu č. 4.2 je zobrazen vývoj celkových výnosů, nákladů a výsledku hospodaření DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky (DÚM, SVP a ŠJ) za období 2008 – 2012.

Hospodaření organizace bylo ve sledovaném období tak jako u předchozí organizace ziskové, hospodářský výsledek byl vždy kladný. Z grafu je patrné, že hospodářský výsledek měl **různý trend**, což bylo způsobeno nevyrovnaností nákladů a výnosů. V roce **2008** činil hospodářský výsledek **463 tis. Kč** a byl tvořen nevyčerpanými vlastními výnosy a nedočerpaným příspěvkem na provoz. V **dalším roce** došlo zejména v důsledku nedočerpání mzdových prostředků k nárůstu hospodářského výsledku, přičemž v tomto roce byl hospodářský výsledek nejvyšší a tvořil **1 033 tis. Kč**. V roce **2010** představoval hospodářský výsledek **560 tis. Kč**, a to zejména v důsledku nečerpání vlastních příjmů organizace a úspory mzdových prostředků. Naopak nejnižší hodnoty dosáhl hospodářský výsledek v roce **2011**, kdy v důsledku úspory mzdových prostředků a nezapojených vlastních příjmů organizace činil **28 tis. Kč**. V **posledním sledovaném roce** byl hospodářský výsledek tvořen pouze nedočerpanými prostředky na OON v objemu **328 tis. Kč**.

Ve sledovaném období nebyl hospodářský výsledek zcela finančně kryt v letech 2008 – 2010, což bylo způsobeno tím, že do výnosů organizace jsou měsíčně účtovány předpisy příspěvků na úhradu nákladů na péči o dítě a také předpisy dopravného za dovozy dětí z útěku, které mají zákonní zástupci dětí ve stanovené lhůtě uhradit. Zákonní zástupci, či samotné děti však nejsou vždy schopni tyto náklady uhradit, čímž vznikají organizaci pohledávky, z nichž se část stává nedobytnými. Hlavní příčinou vzniku nedobytných pohledávek příspěvku na úhradu péče je ztížená komunikace s rodiči. Rodiče nedokládají potřebné doklady ke snížení či prominutí příspěvku, často se sami ocitají v sociální tísní, stěhují se bez udání adresy. Příčinou vzniku nedobytných pohledávek dopravného za dovozy z útěků je, že děti nemají prostředky, ze kterých by tyto pohledávky uhradily, po odchodu dítěte ze zařízení nelze zjistit adresu jeho pobytu a uskutečnit další kroky, které by vedly k úhradě pohledávky. Pohledávky, které jsou po lhůtě splatnosti, uplatňuje organizace u soudu – žádá o poskytnutí pomoci, popř. o vydání exekučního příkazu. Mnohé žádosti o poskytnutí pomoci se však organizaci vrací zpět s uvedením adresy bydliště, kterou organizace zná, ale na které dlužník nebydlí. Organizace nemá dle platných zákonů přístup do databáze adres obyvatelstva. Pohledávka se tak pro organizaci stává nedobytnou.

4.3 Srovnání hospodaření organizací

Hospodaření obou organizací bylo ve sledovaném období ziskové, hospodářský výsledek, který je dán rozdílem výnosů a nákladů po zdanění, byl vždy kladný. U VÚ je patrný postupný **nárůst výnosů i nákladů**, což souviselo zejména s navýšením

kapacity zařízení o 18 lůžek a se zvýšením počtu zaměstnanců o 30 osob v roce 2011. Naopak u **DÚM, SVP a ŠJ** je zřejmý **různý trend výnosů a nákladů**, přičemž nejprve obě položky v roce 2009 vzrostly a následně měly od roku 2010 klesající tendenci, na což mělo vliv snížení počtu zaměstnanců organizace o 10 osob, snižování příspěvku na ONIV a postupné snižování mzdových průměrů zaměstnanců. Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem byly využívány k tomu účelu, k němuž byly poskytovány, tzn. k zajištění mzdových a provozních nákladů organizací. Obě zařízení obdržely ve sledovaném období od zřizovatele také státní účelové prostředky na úhradu nákladů programového financování ISPROFIN, jež byly využity v plné výši.

Hlavním zdrojem finančních prostředků obou zařízení byly ve sledovaném období **dotace na provoz od zřizovatele**, které se podílely na celkových výnosech v průměru **cca 94 %**. Zatímco u VÚ měl příspěvek na provoz až na výjimky v letech 2010 a 2012 rostoucí trend, přičemž jeho výše byla ovlivněna tím, že byly vynakládány nemalé finanční prostředky na rozšíření kapacity zařízení, u DÚM, SVP a ŠJ vzrostl příspěvek pouze v roce 2009, a to zejména v důsledku navýšení mzdových prostředků, v dalším období měl tento příspěvek klesající trend. Významným příjmem organizací byly také **výnosy z prodeje služeb**, jež zahrnovaly příspěvky na péči od zákonných zástupců dětí, přídavky na děti za období, kdy byly umístěny v zařízení a výnosy z příspěvků na stravné zaměstnanců; a v případě DÚM, SVP a ŠJ rovněž výnosy ze stravného, kdy je strava poskytována ještě dalším zařízením a výnosy z dopravného za dovozy dětí z útěku. Výnosy z prodeje služeb tvořily u VÚ v průměru **2,94 %**, u DÚM, SVP a ŠJ **3,65 %**. Ve sledovaném období čerpal VÚ finanční prostředky z FO, RF a FRM, a to v průměru **1,7 %** celkových výnosů. DÚM, SVP a ŠJ čerpal navíc ještě finanční prostředky z FKSP na pořízení čističe koberců pro zaměstnance, přičemž celkové čerpání peněžních fondů tvořilo průměrně **1,8 %** celkových výnosů organizace. **Ostatní výnosy z činnosti organizace** představovaly u VÚ v průměru **0,49 %** celkových výnosů, z toho největší podíl tvořily náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny a dále náhrady škod, jež vznikly organizaci a byly způsobeny umístěnými dětmi. U DÚM, SVP a ŠJ tvořily ostatní výnosy z činnosti průměrně **0,16 %** celkových výnosů, z toho největší podíl představovaly náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny. **Výnosy z územních rozpočtů** činily v případě VÚ průměrně **0,42 %**, u DÚM, SVP a ŠJ **0,11 %** celkových výnosů. V případě VÚ se jednalo o účelové neinvestiční prostředky, jež byly organizaci poskytnuty na základě dvou smluv o poskytnutí víceleté účelové dotace z rozpočtu SMO, které byly uzavřeny na období let 2008 – 2010 a 2011 –

2014 (z toho každým rokem činila dotace 150 tis. Kč). Rovněž DÚM, SVP a ŠJ se podařilo získat finanční prostředky, a to na podporu různých činností organizace (volnočasové aktivity, materiál pro výtvarnou činnost, sportovní potřeby a další), avšak ne v takovém rozsahu, jako u VÚ. **Výnosy z pronájmu služebního bytu** nacházejícího se v objektu VÚ tvořily v průměru **0,13 %** celkových výnosů; DÚM, SVP a ŠJ tyto příjmy ve sledovaném období neměl. **Přijaté úroky** ze zůstatku na běžném účtu představovaly u DÚM, SVP a ŠJ v průměru **0,06 %** celkových výnosů, přičemž snížení výnosů z úroků o 40 tis. Kč v roce 2011 oproti předchozímu roku bylo způsobeno snížením úrokové sazby u běžného účtu organizace. Přijaté úroky tvořily u VÚ nejmenší podíl z celkových výnosů, a to průměrně **0,01 %**. Nejmenší podíl u DÚM, SVP a ŠJ byl u položky **výnosy z prodeje DHM**, přičemž tato položka činila v průměru **0,01 %** celkových výnosů. Jednalo se o prodej dvou vyřazených vozidel, která byla nahrazena novými vozy k rozvozu stravy na odloučená pracoviště a k převozu dětí do jiných výchovných zařízení. VÚ tyto výnosy v daném období neměl. *(Srovnání položek celkových výnosů vybraných zařízení za období 2008 – 2012 je znázorněno v Příloze č. 12.)*

Největší nákladovou položkou obou zařízení byly ve sledovaném období **osobní náklady**, jež zahrnují mzdové náklady, zákonné sociální pojištění, jiné sociální pojištění a zákonné sociální náklady. Osobní náklady se podílely na celkových nákladech VÚ v průměru **76,39 %**, u DÚM, SVP a ŠJ to bylo průměrně **80,3 %**. Z toho největší podíl tvořily mzdové náklady, a to u VÚ průměrně 73,58 %, v případě DÚM, SVP a ŠJ 73,54 % celkových osobních nákladů organizace. Výdaje na osobní náklady VÚ měly ve sledovaném období v důsledku navýšení počtu zaměstnanců rostoucí trend, u DÚM, SVP a ŠJ se jednalo o různý trend, přičemž k navýšení došlo pouze v roce 2009, v dalších letech výdaje na osobní náklady klesaly, a to z důvodu snížení počtu zaměstnanců a také poklesu mzdových průměrů zaměstnanců. Druhou největší nákladovou položkou byly u obou zařízení **spotřebované nákupy**, jež v případě VÚ představovaly v průměru **11,46 %**, u DÚM, SVP a ŠJ tvořily **10,93 %** celkových nákladů. Tato položka zahrnovala spotřebu materiálu a spotřebu energií, přičemž u obou zařízení tvořila větší podíl na celkových nákladech spotřeba materiálu, z toho se jednalo zejména o nákup potravin (součástí obou zařízení je školní jídelna). Spotřeba potravin měla ve sledovaném období vzhledem k rostoucím cenám potravin, a v případě VÚ také v souvislosti s rozšířením kapacity zařízení, rostoucí trend. Spotřeba energie byla u obou zařízení tvořena převážně výdaji na plyn a elektřinu, které činily u VÚ v průměru 84,91 %, v případě DÚM, SVP a ŠJ dokonce 90,75 % celkové spotřeby energie. Rovněž spotřeba energií měla ve sledovaném období rostoucí trend, přičemž nárůst spotřeby plynu

u VÚ v roce 2011 téměř o 1/2 souvisel s tím, že byly uvedeny do provozu nově rekonstruované prostory, jež jsou vytápěny plynem. **Odpisy a opravné položky** tvořily ve sledovaném období u VÚ v průměru **6,33 %** celkových nákladů organizace, přičemž největší podíl z této položky činily náklady z DDHM a DDNM, které představují pořízení drobného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. U této položky však došlo u VÚ k ovlivnění její výše v důsledku toho, že v roce 2010 byly organizaci formou převodu na běžný účet poskytnuty účelové prostředky na úhradu běžných nákladů programového financování ISPROFIN, jež byly použity zejména na pořízení DDHM. V případě DÚM, SVP a ŠJ činily odpisy a opravné položky v průměru **2,8 %** celkových nákladů organizace, největší podíl z této položky tvořily odpisy majetku. **Náklady na služby** byly u obou zařízení podobné, přičemž zahrnovaly převážně výdaje na ostatní služby (tj. služby telekomunikační, odborné, poštovní a další) a také výdaje na opravy a udržování budov, zařízení, vozidel a ostatního majetku organizací. Náklady na služby představovaly v případě DÚM, SVP a ŠJ v průměru **5,33 %**, u VÚ **4,77 %** celkových nákladů organizace. U DÚM, SVP a ŠJ je zřetelný velký pokles výdajů na opravy a udržování v roce 2012 oproti předchozímu roku, což souviselo se snížením finančních prostředků na provoz od zřizovatele (vzhledem k tomu prováděla organizace pouze nejnutnější opravy majetku). **Ostatní náklady z činnosti organizace** tvořily u VÚ průměrně **0,98 %**, v případě DÚM, SVP a ŠJ **0,61 %** celkových nákladů. U obou zařízení se jednalo zejména o výdaje na kapesné vyplácené dětem a také výdaje na pojištění majetku a služby peněžních ústavů. Nejmenší podíl na celkových nákladech tvořila položka **jiné daně a poplatky**, která představovala v případě VÚ v průměru **0,07 %**, u DÚM, SVP a ŠJ **0,03 %** celkových nákladů organizace. *(Srovnání položek celkových nákladů vybraných zařízení za období 2008 – 2012 je znázorněno v Příloze č. 13.)*

Z výsledků provedené analýzy lze konstatovat, že ačkoliv se jednalo o dva různé typy zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, jejich struktura výnosů a nákladů byla ve sledovaném období téměř shodná. Rozdíl v hospodaření lze však spatřovat v tom, že u VÚ došlo ve sledovaném období k rozšíření kapacity zařízení, s čímž souviselo navyšování příspěvku na provoz a potažmo také růst nákladů. V případě DÚM, SVP a ŠJ je vzhledem ke snižování příspěvku na provoz od roku 2010 patrný pokles celkových nákladů, přičemž je zřejmé, že organizace nebyla schopna tento pokles příspěvku na provoz dorovnat vlastními výnosy. V dalších letech lze z důvodu nedostatku finančních prostředků ve veřejném sektoru předpokládat snižování příspěvku na provoz také u VÚ. Je proto nezbytné hledat další možnosti ke zlepšení finančního zajištění těchto zařízení.

5 Návrhy a doporučení ke zlepšení finančního zajištění školských zařízení

Na základě zjištěných skutečností v předchozích kapitolách budou v další části práce zpracovány návrhy a doporučení ke zlepšení finančního zajištění školských zařízení. První část kapitoly bude zaměřena na zvýšení výnosů, ve druhé části kapitoly bude věnována pozornost návrhům na snížení nákladů.

5.1 Návrhy a doporučení na zvýšení výnosů

Základním předpokladem dlouhodobé udržitelnosti fungování organizací je zajištění jejich financování v dostatečné výši a ve vhodné struktuře. Každá organizace proto musí určitým způsobem získávat zdroje na krytí nákladů své činnosti. Financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy je v ČR založeno na principu vícezdrojového financování. Z předchozí kapitoly je zřejmé, že u obou zařízení jsou výnosy zajišťovány zejména **z příspěvku na provoz od zřizovatele (MŠMT ČR)**, přičemž ve sledovaném období tvořil tento příspěvek průměrně cca 94 % celkových výnosů. V rámci úsporných opatření v resortu MŠMT byl však příspěvek v daném období postupně redukován. V případě DÚM, SVP a ŠJ je možno pozorovat postupné snižování příspěvku na provoz počínaje rokem 2010. Co se týče VÚ, je pokles příspěvku na provoz (bez státních účelových prostředků na úhradu běžných nákladů programového financování ISPROFIN), patrný v letech 2010 a 2012, přičemž rok 2011 není možno posoudit z důvodu realizovaného navýšení kapacity zařízení. Tuto položku nelze měnit, přičemž v následujícím období lze předpokládat také další snižování příspěvku na provoz.

Do rozpočtu jsou v jednotlivých účetních obdobích zahrnuty rovněž **výnosy související s poskytovanými službami**, jež jsou předmětem hlavní činnosti obou organizací. Bez těchto výnosů by bylo hospodaření organizací ztrátové. V případě školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy se jedná o příspěvky na úhradu péče poskytované dětem v zařízeních, a také o přídavky na děti za dobu, kdy jsou zde umístěny (nezaopatřené děti jsou v plném přímém zaopatření zařízení). Výše přídavku na dítě je upravena zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů; výše příspěvku na úhradu péče je vymezena v § 27, odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Uvedené výnosy tudíž také není

možno navýšit. Naopak se v některých případech stává, že zákonní zástupci příspěvky na úhradu péče neplatí, čímž se organizacím navyšují pohledávky, z nichž se některé stávají nedobytnými (viz kapitola 4.2). Organizace se snažily najít řešení spoluprací s firmou vymáhající dluhy, ale jelikož se jedná o dlužníky sociálně slabé, situaci se nepodařilo úspěšně vyřešit, a to z toho důvodu, že náklady s tím spojené by přesáhly výši vymáhaných pohledávek. Malou část dluhů se organizacím daří vymoci formou soudně nařízených exekucí dlužných částek.

Na celkových výnosech organizací se podílejí rovněž **účelové neinvestiční prostředky poskytované z rozpočtu statutárního města Ostravy**, jež každoročně vyhlašuje výběrové řízení pro poskytování účelových dotací na podporu vybraných oblastí. Zatímco VÚ se podařilo získat víceleté dotace, DÚM, SVP a ŠJ byl méně úspěšný. Organizace by proto měly sledovat stránky SMO a včas zpracovávat a zasílat přihlášky do vyhlášených výběrových řízení. Pro rok 2013 byly zveřejněny následující oblasti, jež by se mohly týkat školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – oblast handicapovaných včetně dětí a mládeže; sociální péče; školství; prevence kriminality a oblast protidrogové prevence.³⁷

Další možností zvýšení výnosů by mohl být výkon **hospodářské činnosti organizací**, v rámci níž lze využít k pronájmu některé prostory (např. tělocvičnu a posilovnu) nebo zajistit stravování zaměstnancům firem nacházejících se v blízkosti zařízení. Vzhledem k tomu, že zejména umístěné dívky tráví část svého volného času zhotovováním různých výrobků (jedná se např. o práci s papírem, textilními materiály, keramikou, ale také kreslení, malování či šití), mohly by být výnosy navýšeny také prodejem těchto výrobků na různých výstavách nebo jarmarcích.

Jinou možností na zvýšení výnosů jsou **sponzorské dary od právnických a fyzických osob**. Ve sledovaném období organizace tyto výnosy využívaly jen minimálně. Co se týče VÚ, nejvíce se tyto příjmy podílely na celkových výnosech v roce 2009, a to 0,2 %, v případě DÚM, SVP a ŠJ to bylo v roce 2010, kdy dosáhly jen 0,12 % celkových výnosů. Je tedy zřejmé, že u tohoto druhu příjmu mají vybrané organizace ještě velké rezervy. Větší šanci získat finanční podporu mají organizace u firem, které mají silnou vazbu na místní společnost. Některé podniky mají velmi dobře propracovanou strategii sponzoringu, přičemž firemní

³⁷ STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. *SMO: Zásady pro poskytování účelových dotací z rozpočtu statutárního města Ostravy na rok 2013* [online]. SMO [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-skolstvi-sportu-a-volnocasovych-aktivit/oddeleni-koncepcie-a-rozvoje-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat-oblast-handicap/c-documents-and-settings-mullerovaja-plocha-za-sady-pro-poskytova-na-aoaelova1-2ch-dotaca-z-rozpoatu-smo-sva-h-2013.pdf>.

dárcovství bývá nedílnou součástí konceptu společensky odpovědné firmy, která tím dává najevo hodnoty a postoje, jež zastává. Další možností je individuální dárcovství, které může mít podobu jednorázových či pravidelných darů.

Dalšími zdroji financování mohou být **příspěvky nadací a nadačních fondů**. Nadace a nadační fondy jsou sdruženími majetku, jež jsou založeny za účelem podpory předem stanovených aktivit, přičemž každá nadace je zaměřena na určitou oblast, v rámci níž vybírá vhodné projekty (např. preventivní, sociální, vzdělávací a další), je proto nezbytné nejprve zjistit, na jaký účel nadace finanční prostředky poskytuje a následně vybrat vhodnou nadaci. Nadacemi působícími v Moravskoslezském kraji jsou např. Nadace ČEZ nebo Nadace OKD. *Nadace ČEZ*, která v ČR působí již od roku 2002, patří k nejvýznamnějším dárcům v ČR. Prostřednictvím svých projektů poskytuje finanční prostředky na podporu zdravého a aktivního způsobu života dětí a mládeže, zlepšení kvality života znevýhodněných skupin obyvatel a celkový rozvoj aktivit občanské společnosti. V roce 2013 bylo vyhlášeno např. grantové řízení „*Podpora regionů*“, jež je zaměřeno na podporu veřejně prospěšných projektů. Předkládané projekty se mohou týkat podpory dětí a mládeže, zdravotnictví, sociální péče, osob s handicapem, vědy, vzdělání, kultury, sportu či životního prostředí. Podporovanými projekty v roce 2012 byly např. „*Oranžový pětiboj*“ nebo „*Oranžová učebna*“. ³⁸ Největší nadací v Moravskoslezském kraji je *Nadace OKD*, která podporuje neziskové organizace, jež pomáhají potřebným, zlepšují úroveň sociální péče, volnočasových aktivit, kulturního vyžití i životního prostředí. Většina finančních prostředků směřuje právě do Moravskoslezského kraje. Pro rok 2013 byl vyhlášen např. grantový program „*Pro Evropu*“, pomocí něhož může Nadace OKD poskytnout těmto organizacím finanční prostředky na zpracování žádosti o dotaci z fondů EU a také zvýšit vnitřní kapacitu organizací formou vzdělávání jejich zástupců. ³⁹

Jiným způsobem, jak navýšit příjmy organizací, je **získání finančních prostředků z fondů EU**. Ve sledovaném období ani jedna z organizací o tyto dotace nežádala. Vybrané organizace mohou získat finanční prostředky např. z *Operačního programu Životní prostředí* (OP ŽP), který je dle výše finančních prostředků druhým největším českým operačním programem. Cílem OP ŽP je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí v České

³⁸ NADACE ČEZ. *ČEZ.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.cez.cz/edee/content/micrositesutf/odpovednost2011/cs/socialni-odpovednost/darcovske-a-partnerske-programy/nadace-cez.html>.

³⁹ NADACE OKD. *Nadaceokd.cz* [online]. ©2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.nadaceokd.cz/cs/nadace-okd/o-nadaci>.

republice. Žadatelem o přidělení příspěvku na ekologické projekty se mohou stát neziskové organizace, organizace státní správy a samosprávy, právnické a fyzické osoby a další. OP ŽP obsahuje 8 prioritních os, z nichž by pro vybrané organizace mohla být významnou osa 3 „*Udržitelné využívání zdrojů energie*“. Podporovanými projekty této osy jsou např. výstavba a rekonstrukce lokálních i centrálních zdrojů tepla využívajících obnovitelné zdroje energie pro vytápění, chlazení a ohřev teplé vody, nebo snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov. Dotace jsou poskytovány maximálně do výše 90 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu, u všech projektů je podmínkou veřejné spolufinancování.⁴⁰ Organizace by tyto finanční prostředky mohly využít například na zateplení objektů nebo výměnu kotlů a ohřevačů teplé vody.

Z výše uvedeného výčtu návrhů a doporučení na zvýšení výnosů je zřejmé, že vybrané organizace mohou získat ještě další množství finančních prostředků na zajištění své činnosti.

5.2 Návrhy a doporučení na snížení nákladů

Snížení nákladů lze chápat jako hledání úspor. Přestože zařízení již některá úsporná opatření provedla, lze najít ještě další možnosti na snížení nákladů. Na základě provedené analýzy hospodaření je možno konstatovat, že největší nákladovou položku tvoří **osobní náklady**. Ve sledovaném období DÚM, SVP a ŠJ osobní náklady snížil tím, že zredukoval počet zaměstnanců o 10 osob a snížil mzdové průměry zaměstnanců. Naopak u VÚ došlo v souvislosti s rozšířením kapacity zařízení a navýšením počtu zaměstnanců o 30 osob ke zvýšení osobních nákladů. Výrazné snížení těchto prostředků není žádoucí, jelikož by znamenalo další pokles mzdových průměrů zaměstnanců.

Další významnou nákladovou položkou byly **spotřebované nákupy**, jež zahrnovaly spotřebu materiálu a energií. *Spotřebu materiálu* se vzhledem k rostoucím cenám potravin organizací snížit nepodařilo. Jednou z možností snížení těchto nákladů by však mohlo být **pořízení materiálu prostřednictvím elektronického tržiště**, na kterém lze nakupovat nejen potraviny, ale také kancelářské potřeby, tonery, čisticí prostředky, školní potřeby, léky pro děti, nábytek, počítačovou techniku, elektroniku apod., přičemž vzhledem k objemu výdajů na potraviny by se mohlo jednat o větší úsporu finančních prostředků. Jiným způsobem, jak snížit náklady, je **navazování nových kontaktů a uzavírání smluv s dodavateli**, kteří nabízejí levnější dodání materiálu i služeb. *Se spotřebou energií* je to

40 EVROPSKÁ UNIE. EU: *Operační program životní prostředí* [online]. EU [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/sekce/369/prioritni-osa-3/>.

obdobné, na jejich zvyšování se podílel zejména růst cen elektřiny a plynu. DÚM, SVP a ŠJ v rámci rekonstrukce objektu na ulici Škrobálkova v minulosti sice provedl výměnu části stávajících dřevěných oken za okna plastová, čímž částečně snížil náklady na vytápění objektu, na výměnu dalších oken však neměl dostatek financí. Jak již bylo zmíněno v předchozí části kapitoly, zařízení by v tomto případě mohla využít **finanční prostředky z Operačního programu Životní prostředí**, a to na výměnu stávajících oken za plastová a zateplení objektů, případně na výměnu kotlů a ohřivačů teplé vody, čímž by mohlo dojít také k výrazné úspoře nákladů na tepelnou energii. Další snížení nákladů na tepelnou energii by mohla znamenat **montáž termohlavic** na ústřední topení v celém objektu. Úsporu elektřiny by přinesla **instalace pohybových čidel** na chodbách a na sociálním zařízení a **instalace úsporných žárovek**, přičemž ve VÚ jsou v současné době v místnostech, kde se děti nejvíce zdržují, tyto úsporné žárovky instalovány. Jinou možností je **nákup plynu a elektřiny** rovněž prostřednictvím **elektronického tržiště**.

Co se týče *výdajů na vodné a stočné*, organizace již v minulých letech v rámci úsporných opatření provedly výměnu splachovačů na toaletách a výměnu zastaralých vodovodních baterií za baterie pákové s cílem snížit spotřebu vody, a tím zmenšit tyto náklady. Vzhledem ke stále rostoucím cenám vodného a stočného v posledních letech se jim však tyto náklady snížit nepodařilo.

VÚ by také mohl ušetřit část nákladů u položky **jiné daně a poplatky**, a to za odvod platby do státního rozpočtu za nesplnění povinnosti organizace zaměstnávat zdravotně postižené, jež vyplývá ze zákona o zaměstnanosti. Povinnost by mohl splnit zaměstnáním těchto osob, odebráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % zaměstnanců, jež jsou osobami se zdravotním postižením, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům či odebráním výrobků a služeb od osob se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádné zaměstnance, nebo zadáváním zakázek těmto osobám, či vzájemnou kombinací uvedených způsobů, tak jak to ukládá zákon.

Z uvedeného výčtu návrhů a doporučení na snížení nákladů je patrné, že vybrané organizace mohou ušetřit ještě další množství finančních prostředků, které mohou následně použít k zajištění své činnosti.

6 Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na problematiku hospodaření školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Jejím **cílem** bylo na základě analýzy finančního hospodaření dvou školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, zhodnotit finanční hospodaření a navrhnout zlepšení finančního zajištění těchto zařízení. Vybranými školskými zařízeními, v nichž byla analýza provedena, byl Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky.

Hypotézou bylo tvrzení, že se zvyšuje závislost vybraných školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy na vlastních výnosech. Je proto nezbytné hledat další možnosti vedoucí ke zlepšení finančního zajištění těchto zařízení.

Teoretická část práce byla zaměřena na vymezení školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a dále na organizaci a správu těchto školských zařízení, přičemž s ohledem na zvolené téma diplomové práce byla zaměřena pozornost na popis vzniku a zásad finančního hospodaření státních příspěvkových organizací. Dále byly popsány zásady financování školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

Praktická část práce se zabývala analýzou finančního hospodaření příspěvkových organizací Výchovný ústav Ostrava – Hrabůvka a Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Ostrava – Kunčičky v letech 2008 – 2012. Zařízení byla nejprve charakterizována z pohledu jejich zaměření a činnosti. Dále byl proveden rozbor hospodaření těchto zařízení ve sledovaném období v návaznosti na růst, resp. pokles výnosů a nákladů, přičemž byla vymezena struktura výnosů a nákladů včetně jejich procentního vyjádření a uvedení vývojových trendů vybraných položek v průběhu sledovaného období. Současně byl vyjádřen výsledek hospodaření a jeho rozdělení do peněžních fondů organizací. V souladu se stanoveným cílem bylo v další části práce provedeno zhodnocení a srovnání finančního hospodaření obou zařízení ve sledovaném období. V poslední části práce byly uvedeny návrhy a doporučení ke zlepšení finančního zajištění školských zařízení.

Celkové výnosy byly analyzovány v členění dle jednotlivých položek, jež tvořily příspěvky a dotace na provoz, výnosy z prodeje služeb, čerpání peněžních fondů, úroky, ostatní výnosy z činnosti, výnosy z pronájmu, výnosy z prodeje DHM a výnosy z územních rozpočtů. Největší podíl z celkových výnosů představoval u obou organizací příspěvek na provoz od zřizovatele, který činil ve sledovaném období v průměru 94 % celkových

výnosů. Ve sledovaném období byl v oblasti výnosů zjištěn u obou zařízení rozdílný trend. Zatímco u VÚ byla v souvislosti s navýšením kapacity zařízení zaznamenána rostoucí tendence, v případě DÚM, SVP a ŠJ docházelo počínaje rokem 2010 zejména vlivem snižování příspěvku na provoz k postupnému poklesu celkových výnosů.

Celkové náklady byly rozděleny dle nákladových položek směrné účtové osnovy, a to na spotřebované nákupy, výdaje na služby, osobní náklady, jiné daně a poplatky, ostatní náklady z činnosti a odpisy a opravné položky. Z hlediska objemu vynaložených nákladů tvořily u obou zařízení největší položku výdaje na osobní náklady. Trend celkových nákladů byl u obou zařízení také různý. V případě VÚ byla vzhledem k výdajům, které souvisely s prováděnou rekonstrukcí objektů a rozšířením kapacity zařízení zaznamenána rostoucí tendence. U DÚM, SVP a ŠJ bylo zjištěno postupné snižování celkových nákladů od roku 2010, přičemž je zřejmé, že k omezení některých výdajů docházelo ve spojitosti se snižováním příspěvku na provoz.

Při analýze hospodaření VÚ bylo zjištěno, že v roce 2010 byly součástí příspěvku na provoz prostředky na financování běžných nákladů na programové financování ISPROFIN ve výši 4 896 tis. Kč, čímž došlo ke zkreslení celkové výše výnosů a nákladů v tomto roce a tím i celkového trendu.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že i když se jednalo o dva různé typy školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, struktura jejich výnosů a nákladů byla ve sledovaném období téměř shodná. Hospodaření obou zařízení ve sledovaném období bylo ziskové, hospodářský výsledek, jež byl tvořen pouze z hlavní činnosti organizací, byl vždy kladný. Zlepšeného hospodářského výsledku dosahovaly organizace úpravami rozpočtu, zapojením peněžních fondů a vlastních příjmů.

Cíl diplomové práce byl splněn. Hypotéza, že se zvyšuje závislost vybraných školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy na vlastních výnosech, se potvrdila. Vzhledem k tomu, že dochází ke snižování příspěvku na provoz, bude potřeba v rámci udržení činnosti těchto zařízení hledat další možnosti vedoucí ke zlepšení finančního zajištění. V návaznosti na zjištěné skutečnosti byly formulovány návrhy a opatření vedoucí jak ke zvýšení výnosů organizací, tak ke snížení nákladů. Zvýšit výnosy je možno např. tím, že organizace začnou provozovat hospodářskou činnost spojenou s pronájmem prostor (tělocvična, posilovna) nebo s prodejem různých výrobků zhotovených umístěnými dětmi. Dále mohou organizace využívat účelové neinvestiční prostředky poskytované z rozpočtu

statutárního města Ostravy, příspěvky nadací a nadačních fondů či sponzorské dary od právnických a fyzických osob. Významným příjmem mohou být také finanční prostředky z fondů EU. Úspory nákladů lze dosáhnout např. nakupováním materiálu, služeb a energií prostřednictvím elektronického tržiště, výměnou stávajících oken za plastová, zateplením objektů, případně výměnou kotlů a ohřívačů teplé vody, montáží termohlavic na ústřední topení v celém objektu, instalací pohybových čidel na chodbách a sociálním zařízení či instalací úsporných žárovek. Jinou z možností jak ušetřit náklady je navazování nových kontaktů a uzavírání smluv s dodavateli, kteří nabízejí levnější dodání materiálu, služeb i energií. Je rovněž důležité, aby organizace zaměstnávaly zdravotně postižené či odebíraly výrobky či služby s náhradním plněním a nemusely za nesplnění této povinnosti odvádět platby do státního rozpočtu.

Vzhledem k tomu, že obě organizace jsou financovány zejména z příspěvku na provoz od zřizovatele, bez něhož by samy nebyly schopny zajistit provozování činnosti, k níž byly zřízeny, má také velký význam spolupráce se zřizovatelem. Management organizací se však musí snažit o to, aby organizace hospodařily vyrovnaně, a aby získané či uspořené finanční prostředky byly využívány účelně, hospodárně a efektivně.

Seznam použité literatury

1. Odborná literatura

KATZOVÁ, Pavla. *Školský zákon s komentářem*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2009. 780 s. ISBN 978-80-7357-412-3.

KRBEČKOVÁ, Marie, Jindřiška PLESNÍKOVÁ. *FKSP - sociální fondy, benefity a jiná plnění*. 3. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2012. 191 s. ISBN 978-80-7263-722-5.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace - vznik, účetnictví, daně*. 11. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.

OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

Školské zákony 2010: (školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy) : výklad - prováděcí předpisy - souvisící předpisy; stav k 1. 9. 2010. Praha: Eurounion, 2010. 747 s. ISBN 978-80-7317-085-1.

2. Právní předpisy

Zákon č. 218 ze dne 21. července 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3104-3128. Dostupný také z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html.

Zákon č. 513 ze dne 18. prosince 1991 obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474-2565. Dostupný také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast2h1d4.aspx>.

3. Elektronické zdroje

EUROPA. Evropská komise. *Eurypedia – Evropská encyklopedie národních vzdělávacích systémů*: Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2009/2010 [online]. EACEA. Eurydice, 2010 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/CZ_CS.pdf.

EVROPSKÁ UNIE. *EU: Operační program životní prostředí* [online]. EU [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/sekce/369/prioritni-osa-3/>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Příkaz ministryně č. 1/2005* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-09-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/prikaz-ministryne-c-1-2005>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-11-23]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Vyhlášky* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-09-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/vyhlasky-2>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *MŠMT ČR: Zákony* [online]. MŠMT ČR [cit. 2012-09-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/zakony-2>.

Nadace ČEZ. *ČEZ.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.cez.cz/edee/content/micrositesutf/odpovednost2011/cs/socialni-odpovednost/darcovske-a-partnerske-programy/nadace-cez.html>.

NADACE OKD. *Nadaceokd.cz* [online]. ©2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.nadaceokd.cz/cs/nadace-okd/o-nadaci>.

NIKEL, Vladimír. Charakteristika DÚM. *DÚM Ostrava* [online]. 2006. vyd. 2006 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.dum-ostrava.cz/index.php?menu=1>.

NIKEL, Vladimír. Středisko výchovné péče. *DÚM Ostrava* [online]. 2006. vyd. 2006 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.dum-ostrava.cz/index.php?menu=5>.

STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. *SMO: Zásady pro poskytování účelových dotací z rozpočtu statutárního města Ostravy na rok 2013* [online]. SMO [cit. 2012-03-25]. Dostupné z:

http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-skolstvi-sportu-a-volnocasovych-aktivit/oddeleni-koncepce-a-rozvoje-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat-oblast-handicap/c-documents-and-settings-mullerovaja-plocha-za-sady-pro-poskytova-na-aoaelova1-2ch-dotaca-z-rozpoatu-smo-sva-_h-2013.pdf.

UNITED-NUKE. Vnitřní řád. *VÚM Ostrava - Hrabůvka* [online]. 2011. vyd. 2011 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: http://www.vum.cz/soubory/vnitрни_rad2.doc.

VANČUROVÁ, Jindřiška. Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. *Týdeník ŠKOLSTVÍ* [online]. 2011. roč. 2011, č. 31 [cit. 2012-10-01]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2011/31/zarizeni-pro-vykon-ustavni-a-ochranne-vychovy/>.

4. Interní materiály

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *Zřizovací listiny organizace: včetně dodatků*. Praha, 1985 – 2006.

Výkazy zisku a ztráty VÚ Ostrava – Hrabůvka za roky 2008 – 2012

Rozbory hospodaření VÚ Ostrava – Hrabůvka za roky 2008 – 2012

Výkazy zisku a ztráty DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky za roky 2008 – 2012

Výroční zprávy DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky za roky 2008 – 2012

Seznam zkratek

<i>Zkratka</i>	<i>Název</i>
BÚ	bankovní účet
CCS	Česká společnost pro platební karty, s. r. o.
ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
DD	dětský domov
DDHM	drobný dlouhodobý hmotný majetek
DDNM	drobný dlouhodobý nehmotný majetek
DDŠ	dětský domov se školou
DDŠ a ZŠ	Dětský domov se školou a školní jídelna
DDÚ, ZŠ a ŠJ	Dětský diagnostický ústav, základní škola a školní jídelna
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DÚ	diagnostický ústav
DÚM, SVP a ŠJ	Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna
EIS	Ekonomický informační systém
EU	Evropská unie
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
FO	fond odměn
FRM	fond reprodukce majetku
IČO	identifikační číslo organizace
ISPROFIN	Informační Systém programového financování
MP	mzdové prostředky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	neinvestiční výdaje

ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OON	ostatní osobní náklady
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
PC	počítač
PZ	počet zaměstnanců
RF	rezervní fond
SMO	Statutární město Ostrava
SVP	středisko výchovné péče
VÚ	Výchovný ústav
VÚ a ŠJ	Výchovný ústav a školní jídelna

Seznam tabulek

Tabulka č. 2: Počty zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy dle zřizovatele a druhu zařízení (školní rok 2012/2013)	20
Tabulka č. 3.1: Struktura výnosů VÚ v letech 2008 – 2012	32
Tabulka č. 3.2: Srovnání příspěvků a dotací na provoz od zřizovatele za období 2008 – 2012	33
Tabulka č. 3.3: Členění výnosů z prodeje služeb VÚ v letech 2008 – 2012	34
Tabulka č. 3.4: Struktura ostatních výnosů z činnosti VÚ v letech 2008 – 2012	35
Tabulka č. 3.5: Struktura získaných státních účelových prostředků ISPROFIN v letech 2008 – 2012	37
Tabulka č. 3.6: Struktura nákladů VÚ v letech 2008 – 2012	39
Tabulka č. 3.7: Členění nákladů na energie VÚ v letech 2008 – 2012	40
Tabulka č. 3.8: Hospodářský výsledek VÚ v letech 2008 – 2012	43
Tabulka č. 3.9: Struktura výnosů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	47
Tabulka č. 3.10: Srovnání příspěvků a dotací na provoz od zřizovatele za období 2008 – 2012	48
Tabulka č. 3.11: Členění výnosů z prodeje služeb DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	48
Tabulka č. 3.12: Struktura ostatních výnosů z činnosti v letech 2008 – 2012	50
Tabulka č. 3.13: Získané státní účelové prostředky ISPROFIN v letech 2008 – 2012	52
Tabulka č. 3.14: Struktura nákladů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	53
Tabulka č. 3.15: Členění nákladů na energie DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	55
Tabulka č. 3.16: Hospodářský výsledek DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	57

Seznam grafů

Graf č. 2: Členění zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy dle právní formy (školní rok 2012/2013)	21
Graf č. 3.1: Vývoj čerpání peněžních fondů VÚ v letech 2008 – 2012	34
Graf č. 3.2: Vývoj čerpání účelových prostředků z rozpočtu SMO v letech 2008 – 2012	36
Graf č. 3.3: Vývoj osobních nákladů VÚ v letech 2008 – 2012	39
Graf č. 3.4: Vývoj čerpání peněžních fondů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	49
Graf č. 3.5: Vývoj čerpání účelových prostředků z rozpočtu SMO v letech 2008 – 2012 ...	51
Graf č. 3.6: Vývoj osobních nákladů DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	54
Graf č. 4.1: Vývoj celkových výnosů, nákladů a výsledku hospodaření VÚ v letech 2008 – 2012	60
Graf č. 4.2: Vývoj celkových výnosů, nákladů a výsledku hospodaření DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012	62

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 24. dubna 2013

Bc. Irena Václavíková

Seznam příloh

Příloha č. 1: Charakteristika pracovišť VÚ (rok 2012)

Příloha č. 2: Členění celkových nákladů VÚ dle nákladových položek za období 2008 – 2012

Příloha č. 3: Procentní vyjádření výdajů na služby VÚ za období 2008 – 2012

Příloha č. 4: Charakteristika pracovišť DÚM (rok 2012)

Příloha č. 5: Charakteristika pracovišť SVP (rok 2012)

Příloha č. 6: Členění celkových nákladů DÚM, SVP a ŠJ dle nákladových položek za období 2008 – 2012

Příloha č. 7: Procentní vyjádření výdajů na služby DÚM, SVP a ŠJ za období 2008 – 2012

Příloha č. 8: Celkové výnosy VÚ v letech 2008 – 2012

Příloha č. 9: Celkové náklady VÚ v letech 2008 – 2012

Příloha č. 10: Celkové výnosy DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012

Příloha č. 11: Celkové náklady DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012

Příloha č. 12: Srovnání celkových výnosů vybraných zařízení za období 2008 – 2012

Příloha č. 13: Srovnání celkových nákladů vybraných zařízení za období 2008 – 2012

Příloha č. 1: Charakteristika pracovišť VÚ**(rok 2012)**

<i>Pracoviště</i>	<i>Typ zařízení</i>	<i>Počet chlapců</i>	<i>Počet dívek</i>	<i>Počet výchovných skupin</i>	<i>Výchovné opatření</i>	<i>Zajištění vzdělávání</i>	<i>Počet zaměstnanců</i>
VÚ Ostrava-Hrabůvka	internátní	32	0	4	nařízená ústavní výchova nebo předběžné opatření	na běžných typech škol mimo ústav	31
VÚ Frýdek-Místek	internátní	0	16	2	dtto	dtto	11
VÚ Ostrava-Polanka nad Odrou	komunitní systém	24	6	5	uložená ochranná výchova nebo nařízená ústavní výchova (děti s extrémními poruchami chování)	na oddělení formou dopoledního studia dle individuálních studijních plánů kmenových škol dětí	57
Celkem	---	56	22	11	---	---	99

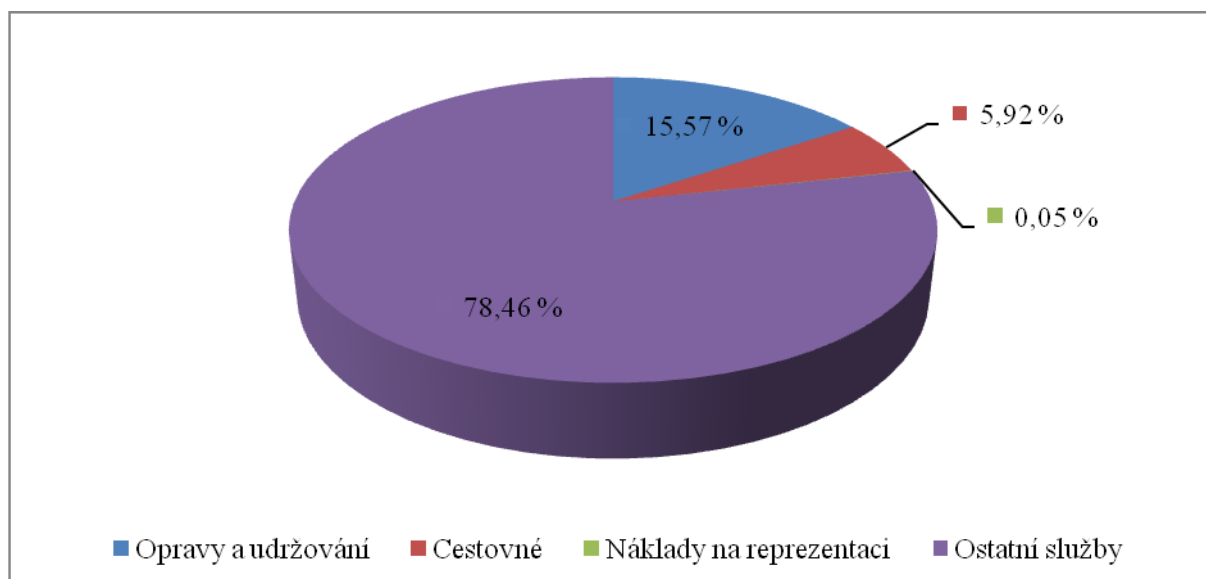
[Zdroj: http://www.vum.cz/soubory/vnitri_rad2.doc; vlastní zpracování]

Příloha č. 2: Členění celkových nákladů VÚ dle nákladových položek za období 2008 – 2012
(v tis. Kč)

Nákladové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné náklady	Podíl v %
Spotřeba materiálu	1 650	1 870	2 343	2 678	2 831	2 274	6,56
Spotřeba energie	1 332	1 467	1 587	2 017	2 095	1 700	4,90
Spotřebované nákupy celkem	2 982	3 337	3 930	4 695	4 926	3 974	11,46
Opravy a udržování	214	141	491	213	232	258	0,74
Cestovné	108	93	109	109	72	98	0,28
Náklady na reprezentaci	1	0	1	2	0	1	0,00
Ostatní služby	1 163	1 357	1 418	1 144	1 423	1 301	3,75
Služby celkem	1 486	1 591	2 019	1 468	1 727	1 658	4,77
Mzdové náklady	14 616	15 283	16 546	24 114	26 913	19 494	56,21
Zákonné sociální pojištění	5 117	5 019	5 596	8 159	9 095	6 597	19,02
Jiné sociální pojištění	61	62	67	94	110	79	0,23
Zákonné sociální náklady	296	308	334	333	350	324	0,93
Osobní náklady celkem	20 090	20 672	22 543	32 700	36 468	26 494	76,39
Jiné daně a poplatky	9	10	10	17	71	23	0,07
Poplatky BÚ + pojištění majetku a vozidel	162	87	129	173	142	138	0,40
Kapesné dětí	82	110	140	229	432	199	0,57
Zaokrouhlení	2	8	0	0	0	2	0,01
Ostatní náklady z činnosti celkem	246	205	269	402	574	339	0,98
Odpisy	541	468	0	2 742	27	756	2,18
Opravné položky	0	0	0	0	89	18	0,05
Náklady z vyřazených pohledávek	36	262	3	131	53	97	0,28
Náklady z DDHM a DDNM	700	218	4 943	559	202	1 324	3,82
Odpisy a opravné položky celkem	1 277	948	4 946	3 432	371	2 195	6,33
Náklady celkem	26 090	26 763	33 717	42 714	44 137	34 684	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 3: Procentní vyjádření výdajů na služby VÚ za období 2008 – 2012

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 4: Charakteristika pracovišť DÚM**(rok 2012)**

<i>Pracoviště</i>	<i>Typ zařízení</i>	<i>Počet chlapců</i>	<i>Počet dívek</i>	<i>Počet výchovných skupin</i>	<i>Výchovné opatření</i>	<i>Zajištění vzdělávání</i>	<i>Počet zaměstnanců</i>
DÚM Ostrava- Kunčičky	internátní	28	0	3	nařízená ústavní výchova, ochranná výchova nebo předběžné opatření	na oddělení formou dopoledního studia dle individuálních studijních plánů kmenových škol dětí nebo na běžných typech škol mimo ústav	48
DÚM Ostrava- Přívoz, Zákřejsova	internátní	0	16	2	dtto	dtto	8
DÚM Ostrava- Přívoz, Wattova	internátní	0	8	1	uložená ochranná výchova nebo nařízená ústavní výchova	na běžných typech škol mimo ústav	6
Celkem	---	28	24		---	---	62

[Zdroj: Výroční zprávy organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 5: Charakteristika pracovišť SVP**(rok 2012)**

<i>Pracoviště</i>	<i>Typ zařízení</i>	<i>Počet chlapců</i>	<i>Počet dívek</i>	<i>Počet výchovných skupin</i>	<i>Výchovné opatření</i>	<i>Zajištění vzdělávání</i>	<i>Počet zaměstnanců</i>
SVP Ostrava-Koblov	internátní/ambulantní	18	6	3	preventivní péče	na oddělení formou dopoledního studia dle individuálních studijních plánů kmenových škol dětí	27
SVP Karviná-Fryštát	ambulantní	--	--	--	dtto	---	2
SVP Opava	ambulantní	--	--	--	dtto	---	2
SVP Frýdek-Místek	ambulantní	--	--	--	dtto	---	2
SVP Bruntál	ambulantní	--	--	--	dtto	---	2
SVP Krnov	ambulantní	--	--	--	dtto	---	2
Celkem	---	18	6	3	---	---	37

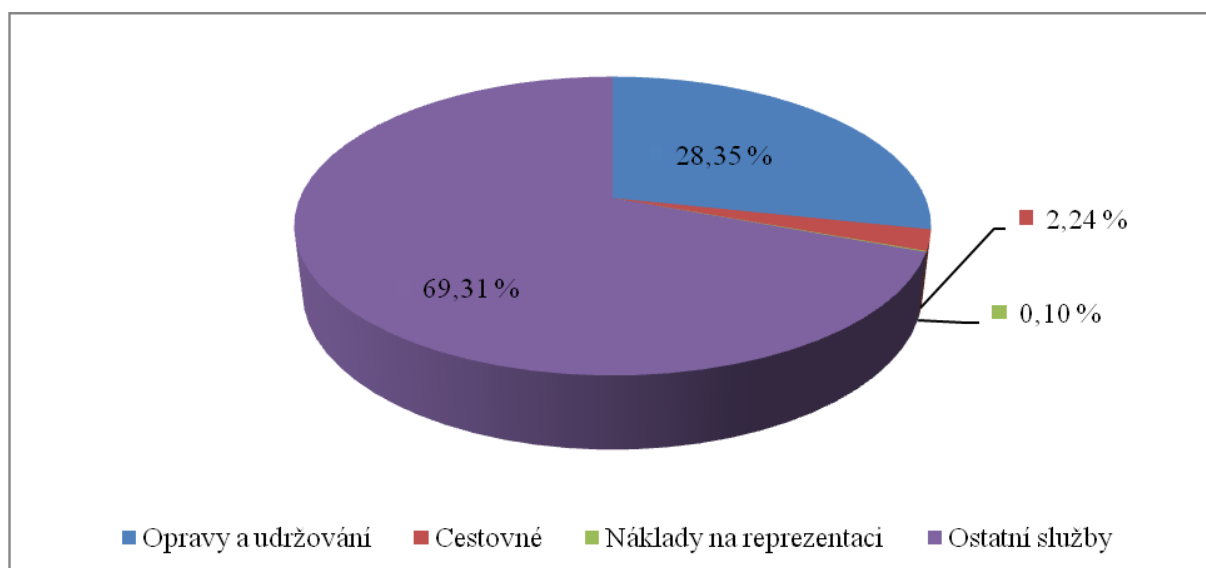
[Zdroj: Výroční zprávy organizace za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 6: Členění celkových nákladů DÚM, SVP a ŠJ dle nákladových položek za období 2008 – 2012
(v tis. Kč)

Nákladové položky/rok	2008	2009	2010	2011	2012	Průměrné náklady	Podíl v %
Spotřeba materiálu	3 239	3 131	3 250	3 055	3 160	3 167	6,20
Spotřeba energie	2 183	2 787	2 284	2 355	2 489	2 420	4,73
Spotřebované nákupy celkem	5 422	5 918	5 534	5 410	5 649	5 587	10,93
Opravy a udržování	994	905	743	946	268	771	1,51
Cestovné	60	74	67	65	39	61	0,12
Náklady na reprezentaci	3	4	3	2	2	3	0,01
Ostatní služby	1 961	1 955	1 809	2 055	1 647	1 885	3,69
Služby celkem	3 018	2 938	2 622	3 068	1 956	2 720	5,33
Mzdové náklady	29 052	31 463	30 947	30 523	28 891	30 175	59,06
Zákonné sociální pojištění	10 171	10 498	10 475	10 319	9 538	10 200	19,96
Jiné sociální pojištění	116	131	134	129	119	126	0,24
Zákonné sociální náklady	586	684	664	387	330	530	1,04
Osobní náklady celkem	39 925	42 776	42 220	41 358	38 878	41 031	80,30
Jiné daně a poplatky	15	10	13	16	14	14	0,03
Poplatky BÚ + pojištění majetku a vozidel	178	167	159	145	118	153	0,30
Kapesné dětí	168	175	180	161	113	159	0,31
Zaokrouhlení	0	0	1	0	0	0	0,00
Ostatní náklady z činnosti celkem	346	342	340	306	230	313	0,61
Odpisy	832	1 053	859	952	864	912	1,79
Opravné položky	0	0	0	0	75	15	0,03
Náklady z vyřazených pohledávek	111	91	71	15	0	58	0,11
Náklady z DDHM a DDNM	618	657	563	194	191	444	0,87
Odpisy a opravné položky celkem	1 561	1 801	1 493	1 161	1 130	1 429	2,80
Náklady celkem	50 287	53 785	52 222	51 319	47 857	51 094	100,00

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 7: Procentní vyjádření výdajů na služby DÚM, SVP a ŠJ za období 2008 – 2012

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 8: Celkové výnosy VÚ v letech 2008 – 2012**(v tis. Kč)**

Účetní období	Celkové výnosy	Absolutní změna	Trend v %
2008	26 390	---	---
2009	28 358	+ 1 968	+ 7,46
2010	33 745	+ 5 387	+ 19,00
2011	44 214	+ 10 469	+ 31,02
2012	44 285	+ 71	+ 0,16

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 9: Celkové náklady VÚ v letech 2008 – 2012**(v tis. Kč)**

Účetní období	Celkové náklady	Absolutní změna	Trend v %
2008	26 090	---	---
2009	26 763	+ 673	+ 2,58
2010	33 717	+ 6 954	+ 25,98
2011	42 714	+ 8 997	+ 26,68
2012	44 137	+ 1 423	+ 3,33

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 10: Celkové výnosy DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012**(v tis. Kč)**

Účetní období	Celkové výnosy	Absolutní změna	Trend v %
2008	50 750	---	---
2009	54 938	+ 4 188	+ 8,25
2010	52 782	- 2 156	- 3,92
2011	51 347	- 1 435	- 2,72
2012	48 185	- 3 162	- 6,16

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 11: Celkové náklady DÚM, SVP a ŠJ v letech 2008 – 2012**(v tis. Kč)**

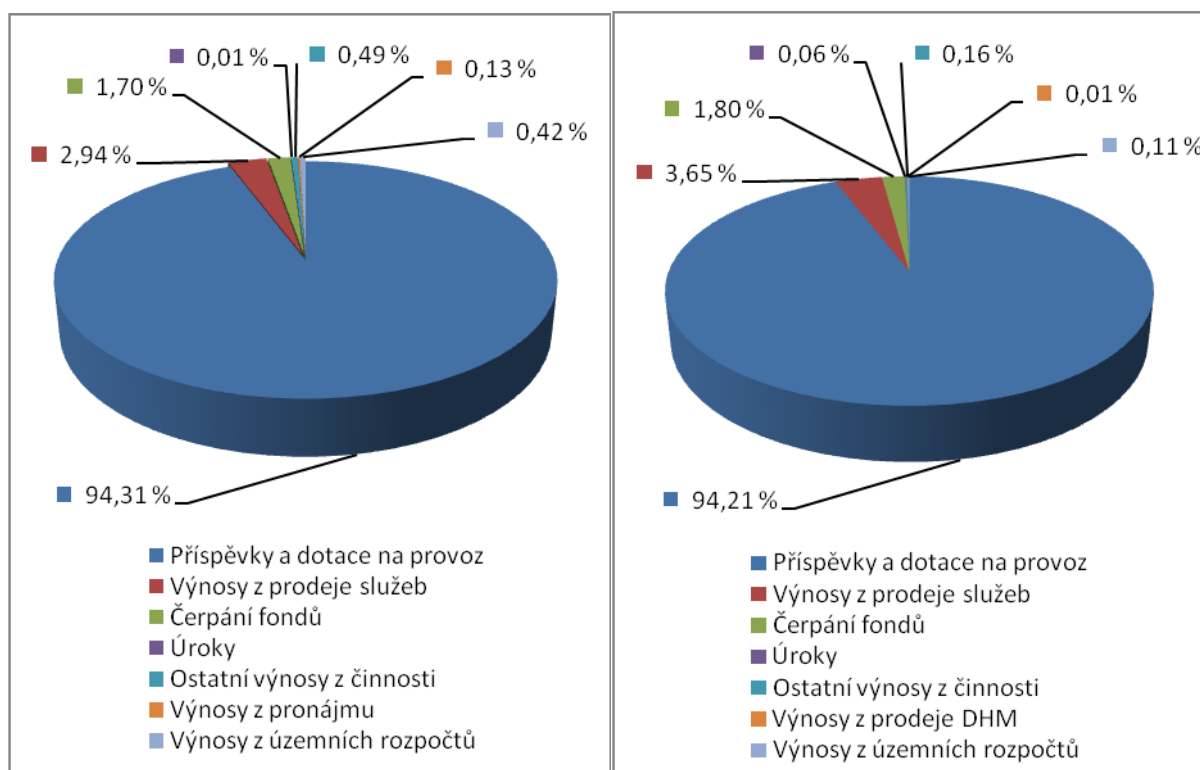
Účetní období	celkové náklady	Absolutní změna	Trend v %
2008	50 287	---	---
2009	53 785	+ 3 498	+ 6,96
2010	52 222	- 1 563	- 2,91
2011	51 319	- 903	- 1,73
2012	47 857	- 3 462	- 6,75

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 12: Srovnání celkových výnosů vybraných zařízení za období 2008 – 2012 (v %)

VÚ Ostrava – Hrabůvka

DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky

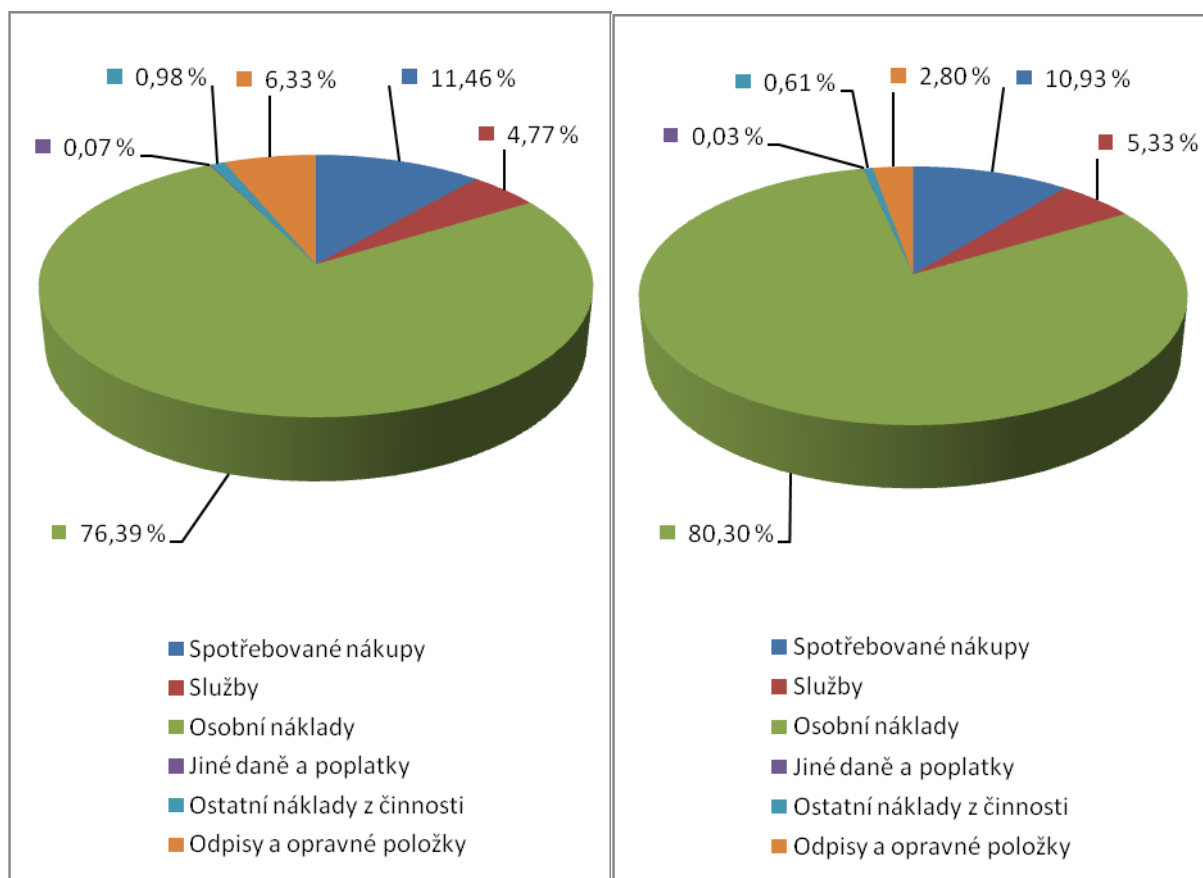

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty vybraných zařízení za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]

Příloha č. 13: Srovnání celkových nákladů vybraných zařízení za období 2008 – 2012 (v %)

VÚ Ostrava – Hrabůvka

DÚM, SVP a ŠJ Ostrava – Kunčičky

[Zdroj: Výkazy zisku a ztráty vybraných zařízení za období 2008 - 2012; vlastní zpracování]